

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

(आ.व. २०७६/७७)

पुष्प विकास केन्द्र

गोदावरी, ललितपुर

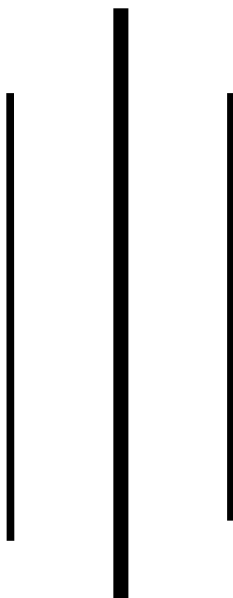
६ दिने पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धन तालिममा पुष्प सजावट अभ्यास गर्दै सहभागीहरू

तालिम सहभागीहरूबाट तयार गरिएका पुष्प सजावटका नमूनाहरू

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

(आ.व. २०७६/७७)

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विकास निर्देशनालय

पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरी

वागमती प्रदेश, ललितपुर, नेपाल

फोन : ०१-५१७४२६०

Email : pbkgodawari@gmail.com

Website: <https://fdc.bagamati.gov.np>

दुई शब्द

नेपालको आर्थिक विकासको क्षेत्रमा बागवानी क्षेत्रले महत्वपूर्ण योगदान दिन सक्ने कुरालाई दृष्टिगत गर्दै विविध भौगोलिक क्षेत्रका आधारमा स्थापना गरिएका विभिन्न बागवानी फर्म/केन्द्रहरू मध्ये एउटा केन्द्रको रूपमा २००८ सालमा यस केन्द्रको स्थापना भएको हो। आफ्नो स्थापनाकालदेखि नै बागवानी बालीहरू खासगरी सुन्तलाजात र हिउँदे फलफूल बालीको विकास र प्रबर्द्धनको लागि यस केन्द्रले आफुलाई दिइएको जिम्मेवारी वहन गर्दै आइरहेको थियो। यस केन्द्रको पहलमा २०५५ सालदेखि लप्सीको कलमी विरुवा उत्पादनको प्रविधि विकास भए पश्चात यस केन्द्रले लप्सीको कलमी विरुवाको मुलुककै एक मात्र सरकारी श्रोत केन्द्रको रूपमा समेत काम गर्दै आइरहेको छ। वि.सं. २०६० सालदेखि नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार पुष्प विकास केन्द्र गोदावरी नामाकरण भए पश्चात फलफूलका विरुवाहरूको अतिरिक्त पुष्प तथा आलंकारिक विरुवाहरू उत्पादन कार्य गर्नुका साथै कृषकहरूलाई प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने, फूल खेतीलाई व्यवसायीकरण गरी कृषकहरूको आयस्तर बढाउने, बढ्दो शहरीकरणलाई सुन्दर, सफा र हराभरा बनाउने, सर्वसाधारणमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, भू-क्षय तथा प्रदुषण आदिबाट बचाई वातावरण संरक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने, आलंकारिक तथा फलफूल विरुवाको जर्मप्लाज्म संकलन संबर्द्धन गर्दै पुष्प तथा पुष्पजन्य बालीहरूको उत्पादन एवम् उत्पादकत्व बढाई आयात प्रतिस्थापन गर्नुका साथै निर्यात प्रबर्द्धन गर्ने जस्ता कार्यहरू गर्दै आइरहेको छ। यसैगरी पुष्पजन्य बालीहरूको अध्ययन अनुसन्धान गर्नुका साथै प्रविधि प्रचार प्रसारको कार्यक्रमहरू पनि यसले आवश्यकता अनुसार सञ्चालन गर्ने गरेको छ।

हाल देशमा संघीयता लागु भए पश्चात सांगठनिक संरचनामा परिवर्तन भए बमोजिम आ.व. २०७५/०७६ देखि यस पुष्प विकास केन्द्रले प्रदेश सरकार, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, वागमतीप्रदेश अन्तर्गत रही कार्यक्रमहरू गर्दै आईरहेको छ। पुष्पव्यवसायको प्रवर्द्धन, विस्तार एवं दिगो र व्यवस्थित पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको उत्पादन तथा विस्तारको लागि नेपाल सरकारबाट मिति २०६९/८/२९ मा "पुष्प प्रबर्द्धन नीति २०६९" तथा वागमती प्रदेश सरकारबाट पुष्प व्यवसाय प्रबर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७५ स्वीकृत भई सकेको अवस्थामा हाम्रा सामु यस व्यवसायको विस्तारका लागि प्रशस्त सम्भावना र चुनौतीहरू रहेका छन्।

यस केन्द्रले पुष्प व्यवसायमा संलग्न व्यवसायी/उद्यमीहरूलाई स्थलगत तालिम, सिजनअनुसार फूलका बेर्ना उत्पादन गरी बीउ बेर्ना उपलब्ध गराउँदै आएको छ। केन्द्रले स्कूल हर्टिकल्चर, जर्मप्लाज्म संरक्षण संबर्द्धन, माउबोट संकलन संबर्द्धन, अध्ययन परीक्षण तथा केन्द्रको प्रभाव क्षेत्र अन्तर्गत रहेका जिल्लाहरूमा पुष्प व्यवसायी र नीजि नर्सरीहरूको नियमित रूपले अनुगमन गर्ने कामहरू गर्दै आएको छ। यिनै विषयवस्तुहरूलाई समेटेर यस केन्द्रले आ.व. ०७६/०७७मा सञ्चालन गरेका कृयाकलापहरूलाई समाहित गरि पुस्तिकाको रूपमा प्रकाशित गर्ने जमर्को गरेको छ। यस पुस्तिकाको थप परिमार्जन र सुधारका लागि अग्रज बागवानीविज्ञ, पाठकवृन्द र सरोकारवाला निकायहरूसँग सुझावको अपेक्षा राख्न चाहन्छु।

यस केन्द्रको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमअनुसार समयमै कार्य सम्पादन गर्न तथा पुस्तिका प्रकाशनका क्रममा विषयवस्तु संकलन तयारी र प्रकाशनमा अहोरात्र खट्नुहुने केन्द्रका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू सवैलाई हृदयदेखि नै धन्यवाद दिन चाहन्छु। पुस्तिका प्रकाशनको लागि आवश्यक तथ्यांक उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरू प्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु।

- सुधीर श्रेष्ठ
केन्द्र प्रमुख

विषय सूची

खण्ड १

परिचयात्मक विवरण

१.१ परिचय.....	१
१.२ भौगोलिक स्थिति	१
१.३ हावापानी	१
१.४ माटो	२
१.५ सिंचाई.....	२
१.६ केन्द्रको क्षेत्रफल र भू-उपयोग.....	२
१.७ उद्देश्य.....	२
१.८ क्रियाकलाप तथा कार्य विवरण.....	३
१.९ फार्ममा भएका बालीहरुको विवरण	४
१.१० फार्ममा भएका आलंकारिक बिरुवाहरुको विवरण	४
१.११ भौतिक पूर्वाधारहरु.....	५
१.१२ केन्द्रको दरवन्दी विवरण	६
१.१३ संगठन तालिका.....	७
१.१४ केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण.....	८
१.१५ स्थापनाकाल देखि हालसम्म कार्यरत केन्द्र प्रमुखहरुको विवरण.....	९

खण्ड २

कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण

२.१ वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति (२०७६/०७७).....	१३
२.२ आ.व. २०७६/७७ को विनियोजित बजेट तथा खर्च	१८
२.३ आ.व. २०५१/०५२ देखि २०७६/०७७ सम्मको राजस्व विवरण	१९
२.४ वार्षिक अवधिको राजस्व विवरण आ.व. २०७६/७७	२०
२.५ सञ्चालित कार्यक्रमहरुको मुख्य मुख्य उपलब्धीहरु.....	२०
२.६ सेवाग्राहीको वार्षिक विवरण	२२
२.७ प्रगति नपुगका कारणहरु	२२
२.८ अनुदानग्राहीहरुको विवरण	२३
२.९ प्रमुख समस्याहरु एवं समाधानका उपायहरु	२४

२.१० लकडाउनको अवधि (२०७६ चैत्र ११ देखि २०७७ असार मसान्त) मा पुष्पको क्षेत्रमा भएको क्षतिको विवरण.....	२५
२.११ वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम (२०७७/०७८).....	२५
२.१२ केन्द्रको वार्षिक कार्यतालिका	२८
२.१३ बेरुजु स्थिति	३२

खण्ड ३

विविध

३.१ नेपालमा पुष्प उत्पादन, माग, वार्षिक आयात निर्यातको विगत १० वर्षको अवस्था	३५
३.२ पुष्प आयात निर्यातको विगत १० वर्षको अवस्था	३६
३.३ पुष्प कारोबारको विगत १० वर्षको अवस्था.....	३७
३.४ पुष्प व्यवसायी तथा उद्यमीहरूको अभिलेख.....	३८
३.४.१ पुष्प नर्सरीहरू.....	३८
३.४.२ कट फ्लावर उत्पादकहरू.....	४६
३.४.३ पुष्प सजावट एवं पसल	४९
३.४.४ पुष्प थोक विक्रेताहरू.....	५१
३.४.५ सयपत्री फूल खेती गर्ने कृषकहरू.....	५२
३.५ नेपालमा प्रचलित विभिन्न मौसमी फूलहरूको खेती गरिने समय तालिका	६१
३.६ पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरीमा उपलब्ध विरुवाहरूको मूल्य सूची.....	६३
३.७ केन्द्रमा फलफूल तथा अन्य बोट विरुवाहरूको विक्री हुने समय	६९
३.८ गोदावरी क्षेत्रको जलवायु विवरण सारांश (सन् २०२०)	६९
३.९ आ.व. २०७६/७७ मा सञ्चालित ६ दिने तालिमका सहभागीहरूको नामावली.....	७०
३.१० गोदावरी क्षेत्रमा रहेका सरकारी कार्यालयहरू र फोन नम्बर	७२

खण्ड ४

पुष्प नीति तथा प्राविधिक सामग्रीहरू

४.१ पुष्प प्रवर्द्धन नीति, २०६९.....	७५
४.२ पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५.....	८२
४.३ क्याला लिलि फूलको खेती प्रविधि	८५

खण्ड १
परिचयात्मक विवरण

१.१ परिचय :

वागमतीप्रदेशमा रहेका जिल्लाहरू मध्ये उपत्यका भित्र रहेको ललितपुर जिल्ला ऐतिहासिक, पुरातात्विक पर्यटकीय एवं जैविक विविधताको दृष्टिकोणले समेत महत्वपूर्ण जिल्लाको रूपमा परिचित छ। यस जिल्लाको गोदावरी न.पा. वार्ड नं.३ मा अवस्थित पुष्प विकास केन्द्र,वागमती प्रदेशमा रहेका ६ वटा बागवानी केन्द्रहरू मध्येको एउटा केन्द्र हो।वि.सं २००८ सालमा बागवानी केन्द्रको रूपमा स्थापित यस केन्द्र समयको अन्तरालमा विभिन्न नामले चिनिदै आएकोमा २०५९/०८/२९ को कृषिको नयाँ संरचना निर्माणपश्चात पुष्प विकास केन्द्रको रूपमा नामाकरण भई हालको संघिय संरचना अनुसार वागमती प्रदेशमा समायोजन भई पुष्प खेती सम्बन्धी अध्ययन परीक्षण, बीउ बेर्ना उत्पादन एवं बिक्री वितरण र जर्मप्लाज्म संकलन तथा संवर्द्धन तथा पुष्पखेतीसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरूमा केन्द्रित रही आफ्नो कार्यक्रमहरूसंचालन गर्दै आइरहेको छ।

यस केन्द्रले मुख्यरूपमा आलंकारिक बोटबिरुवाको श्रोत बेर्ना उत्पादन, हिउँदे तथा वर्षे सिजनका मौसमी फूलका बिरुवाहरू उत्पादन एवं बिक्री वितरण गर्नुका साथै सुन्तलाजात फलफूल र हिउँदे फलफूलको बिरुवाहरू उत्पादन गर्ने गरेको छ। नेपालको एक महत्वपूर्ण वालीको रूपमा रहेको लप्सीको कलमी बिरुवाको उत्पादनको लागि यो केन्द्र नेपालकै प्रमुख श्रोत केन्द्रको रूपमा रहेको छ।

१.२ भौगोलिक स्थिति :

जिल्लाको अवस्थिति अनुसार २७ डिग्री २२ मिनेट देखि २८ डिग्री ५० मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८५ डिग्री १४ मिनेट देखि ८५ डिग्री २६ मिनेट पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको र समुन्द्री सतह देखि ४५७ मिटर देखि २८३१ मिटर सम्मको उचाईमा रहेको छ। यस केन्द्रको पूर्वमा वनस्पति विभाग अन्तर्गत सदुपयोग तथा पाईलट शाखा, पश्चिममा गोदावरी मार्वल फ्याक्ट्री, उत्तरमा सेन्ट जेभियर्स गोदावरी स्कूल र दक्षिणमा खानी तथा भू-गर्भ विभाग अन्तर्गत फूलचोकी फलामखानीको कार्यालयसँग सिमाना जोडिएर रहेको छ। केन्द्र रहेको स्थान समुद्र सतहदेखि १५५० मिटरको उचाईमा रहेको छ।

१.३ हावापानी :

यस केन्द्रमा रहेको स्थानको हावापानी समशितोष्ण प्रकारको छ। यहाँको वार्षिक औषत अधिकतम तापक्रम २९.९ डिग्री से. तथा न्यूनतम तापक्रम ११ डिग्री से., सापेक्षित आद्रता ८४ प्रतिशत र वार्षिक वर्षा २२३९.५ मि.मि. हुने गरेको छ। मार्ग देखि फाल्गुण सम्म तुषारो र चैत्र देखि श्रावण सम्म ३-४ पटकसम्म असिना पर्ने गरेको तथा कहिलेकाही ठूलो हावा हुरी समेत आउने गर्दछ। उत्तरी मोहडा र फूलचोकी डाँडाको काखमा रहेकोले हिउँद महिनामा ४-५ घण्टा मात्र घाम लाग्ने र वर्षायाममा निरन्तर वर्ष भइरहने हुँदा बिरुवाको वानस्पतिक वृद्धि न्यून स्तरमा हुने गर्दछ।

१.४ माटो :

यस केन्द्रको माटो कतै पाँगो दोमट र कतै चिम्ट्याइलो दोमट किसिमको छ। यहाँको माटोमापि.एच. ६.६ देखि ७.१ सम्म रहेको र बोट बिरुवाको मुख्य खाद्यतत्व तथा अन्य सुक्ष्म खाद्यतत्वहरूको कमी लगायत वर्षायाममा पानी जम्ने भएबाट सन्तोषप्रद रूपले बिरुवाहरू फष्टाएको पाईदैन।

१.५ सिंचाई :

यस केन्द्रको सिंचाईको श्रोत नौधाराबाट आउने पानी रहेको र सिंचाईको समस्या नभएतापनि सुख्खा मौसममा कहिलेकाहीं केही कठिनाई हुने गर्दछ। हाल पानीका मुहानहरूबाट खानेपानीको पाईप लाईनद्वारा पानी लगेको हुँदा वर्षायाममा बाहेक अन्य महिनाहरूमा सिंचाईको लागि पानीको अभाव श्रृजना भएको छ।

१.६ केन्द्रको क्षेत्रफल र भू-उपयोग :

यस केन्द्रको कूल क्षेत्रफल ३.७२ हे. रहेको र भू-उपयोगको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

क्र.सं.	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल (रोपनी)
१.	फलफूल वगैँचा	१ हेक्टर	१९.११ रोपनी
२.	फूल वगैँचा	०.४५ हेक्टर	९.१४ रोपनी
३.	फूल तथा फलफूल नर्सरी	१.२५ हेक्टर	२४.९ रोपनी
४.	कार्यालय तथा आवास	०.१३ हेक्टर	२.९ रोपनी
५.	जलाशय	०.१० हेक्टर	२.० रोपनी
६.	बाटो तथा कूलो	०.३४ हेक्टर	६.११ रोपनी
७.	सेडहाउस	०.४५ हेक्टर	८.१४ रोपनी
	जम्मा	३.७२ हेक्टर	७४.४ रोपनी

१.७ उद्देश्य :

अल्पकालिन उद्देश्य

१. गुणस्तरीय फूल तथा आलंकारिकबिरुवाहरू उत्पादन गरी सुपथ मूल्यमा विक्री वितरण गर्ने।
२. फलफूलका गुणस्तरीय कलमी तथा विजु बिरुवाहरू उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने।
३. पुष्प खेती गर्ने कृषकहरूलाई प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने।
४. निजी स्तरमा फूल तथा फलफूल नर्सरी तथा व्यवसायिक फलफूल वगैँचा स्थापना गर्न प्राविधिक सहयोग पुर्याउने।

५. पुष्प सम्बन्धी प्रविधिहरूको विस्तार तथा हस्तान्तरण गर्ने ।
६. आलंकारिक तथा फलफूल विरुवाहरूको जर्मप्लाज्म संकलन, संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने ।
७. पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
८. पुष्प सम्बन्धी अध्ययन र अनुसन्धान कार्यहरू गर्ने ।

दीर्घकालिन उद्देश्य :

१. फूल खेतीलाई व्यवसायिकरण गरी कृषकहरूको आयस्तर बढाउने ।
२. शहरी सौन्दर्यकरणको लागि प्रविधिको विकासका साथै जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
३. पुष्प क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरी युवा स्वरोजगारका साथै कृषि पर्यटनको विकास गर्ने ।
४. नीजि नर्सरीहरूको लागि पुष्पजन्य श्रोत केन्द्रको रूपमा कार्य गर्ने ।
५. आलङ्कारिक विरुवाहरूको जर्मप्लाज्म संरक्षण र पुष्प प्राविधिक जनशक्तिको विकासको लागि श्रोत केन्द्रको रूपमा कार्य गर्ने ।

१.८ क्रियाकलाप तथा कार्यविवरण :

१. आलंकारिक तथा फूलका विरुवा उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने ।
२. कट्फ्लावर तथा पुष्प खेती सम्बन्धी अध्ययन परिक्षण गर्ने ।
३. रैथाने तथा आयातित आलंकारिकविरुवाहरूको माउवोट संकलन, संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने ।
४. पुष्प निजी नर्सरीहरू तथा पुष्प व्यावसायीहरूलाई प्राविधिक सेवा पुर्याउने ।
५. हिउँदे फलफूल र सुन्तलाजात फलफूलका गुणस्तरीय विरुवाहरू उत्पादन गरी विक्री वितरण गर्ने ।
६. फलफूल निजी नर्सरी तथा व्यवसायिक फलफूल बगैँचा सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गरी प्राविधिक सेवा पुर्याउने ।
७. फूलको बीउ उत्पादन गरी सुलभ तरिकाले कृषकहरूलाई उपलब्ध गराउने ।
८. पुष्प खेतीमा संलग्न कृषकहरू तथा फिल्डमा कार्यरत प्राविधिकहरूको लागि पुष्प खेती तथा व्यवसाय सम्बन्धी तालिम संचालन गर्ने ।
९. पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
१०. पुष्पजन्य बिउबिजन आयात निर्यात कार्यमा समन्वय र सहजिकरण गर्ने ।
११. पुष्प सम्बन्धी नीति निर्माण गर्ने कार्यमा प्रदेश तथा नेपाल सरकारलाई आवश्यकता अनुसार सुझाव सल्लाह प्रदान गर्ने ।

१.९ फार्ममा भएका बालीहरूको विवरण :

क्र.सं.	विवरण	जात	फलेको	नफलेको	जम्मा
१.	आरु	ओरायन पेरीग्रिन	५ ९६		५ ९६
२	आरुवखडा	मैथली, मेरीपोसा, सन्तारोजा, ग्रिनगेज	२७		२७
३	ओखर	हाडे	२	१	३
४	चुच्चे ओखर	महान, स्टेवार्ड	३	-	२
५	नास्पाती	वार्टलेट, फर्पिङ्ग, जापानीज	५	-	५
६	लप्सी	स्थानीय	२३	११	३४
७	जुनार	सिन्धुली, स्थानीय	२	-	२
८	सुन्तला	उन्सु, स्थानीय	५	-	५
९	अलैंची (भाङ्ग)	गोलसाई	२	-	२
१०	तिनपाते सुन्तला		१५	१७५	१९०
११	मुन्तला		५२		५२

१.१० फार्ममा भएका आलंकारिक बिरुवाहरूको विवरण :

क्र.सं.	विवरण	फुलेको	नफुलेको	जम्मा
१	फ्लावरिङ्ग पिच	१२८		
२	निलजाई	५		५
३	केमेलिया	२५		२५
४	हिबिस्कस	२७		२७
५	हंशराज	३२		३२
६	धुपी	१५२		१५२
७	एजेलिया	३५०		३५०
८	अर्किड (सुनाखरी)	२३०		२३०
९	लालिगुराँस	३		३
१०	अर्केरिया	९		९
११	साइकस	८		८
१२	कुटसिमल	१५०		१५०

क्र.सं.	विवरण	फुलेको	नफुलेको	जम्मा
१३	रक्तकमल	७		७
१४	कमल			
१५	कनक चम्पा	१५		१५
१६	चिनीया चम्पा	५		५
१७	पारिजात	२		२
१८	रातकी रानी	१		१
१९	कामिनि	१६		१६
२०	जापानीज क्वीन्स	१००		१००
२१	इन्द्रकमल	३५		३५
२२	मेप्पल	२		२
२३	पाम	१६		१६
२४	बर्डअफ प्याराडाइज	३५		३५
२५	गुलाफ	२५		२५
२६	बगनबेलिया	७		७
२७	समी	३		३
२८	हसना	३		३
२९	सिल्भर पाम	१६		१६
३०	जिन्को	३		३
३१	फिलोडेन्ड्रोन	१५		१५
३२	गोडासिलो	७		७
३३	कल्की फूल	३		३
३४	लालुपाते	६		६
३५	उमेबोसी	१	५	६
३६	क्रेव एप्पल		१०	१०

१.११ भौतिक पूर्वाधारहरू :

क्र.सं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१.	कार्यालय भवन	१	

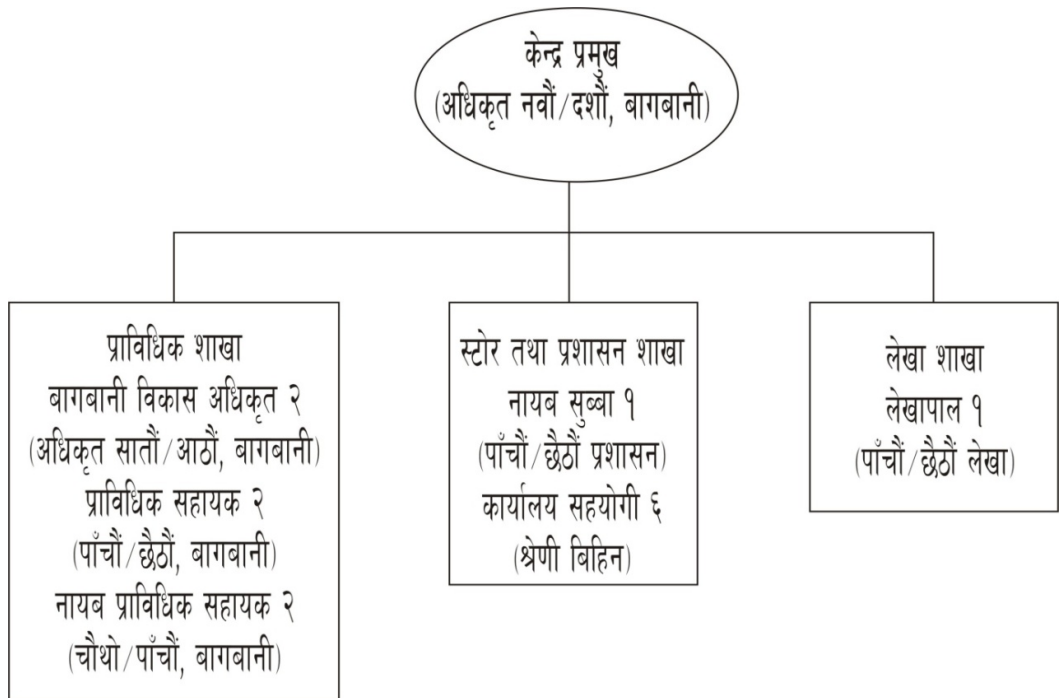
क्र.सं.	विवरण	संख्या	कैफियत
२.	कर्मचारी आवास भवन	२	मर्मत संभार गर्नुपर्ने अवस्थाको
३.	पाले घर	२	मर्मत संभार गर्नुपर्ने अवस्थाको
४.	कोल्ड स्टोर घर	१	
५.	ग्यारेज	१	जिर्ण
६.	हाइटेक ग्रीन हाउस	२	
७.	स्क्रिन हाउस	४	मर्मत गर्नु पर्ने
८.	प्लाष्टिक हाउस	१४	
९.	पावर स्प्रेयर	२	चालु अवस्थाको
१०.	पिकअप गाडी	१	मर्मत गर्नुपर्ने अवस्थाको
११.	हाते ट्रयाक्टर	२	चालु अवस्थाको
१२.	लन मोअर	१	चालु अवस्थाको
१३.	मोटरसाइकल	२	चालु अवस्थाको
१४.	कम्प्युटर सेट	६	चालु अवस्थाको
१५.	फोटोकपी मेशिन	१	चालु अवस्थाको
१६.	फ्याक्स मेशिन	१	चालु अवस्थाको
१७.	मल्टिमिडिया प्रोजेक्टर	१	चालु अवस्थाको
१८.	जेनेरेटर (होण्डा)	१	चालु अवस्थाको
१९.	ल्यापटप	३	चालु अवस्थाको
२०.	हिलटेक ट्यांकी (५००० लि.)	४	चालु अवस्थाको
२१.	फ्रिज	२	चालु अवस्थाको
२२.	क्यामारा	२	चालु अवस्थाको

१.१२ केन्द्रको दरवन्दी विवरण

क्र.सं.	पद	तह	स्वीकृत संख्या	पदपूर्ति संख्या	कैफियत
१	वरिष्ठ बागवानी विकास अधिकृत	अधिकृत नवौं/दशौं	१	१	केन्द्र प्रमुख
२	बागवानी विकास अधिकृत	अधिकृत सातौं/आठौं	२	१	
३	प्राविधिक सहायक	पाँचौं/छैठौं	२	२	
४	लेखापाल	पाँचौं/छैठौं	१	१	

क्र.सं.	पद	तह	स्वीकृत संख्या	पदपूर्ति संख्या	कैफियत
५	नायब सुब्बा	पाँचौं/छैठौं	१	१	
६	नायब प्राविधिक सहायक	चौथो/पाँचौं	२	२	
७	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहीन	६	२	४ जना करारबाट
	जम्मा		१५	१०	

१.१३ संगठन तालिका

कुल दरवन्दी संख्या : १५

१.१४केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	दर्जा	कर्मचारीको नाम थर	स्थायी ठेगाना	हालको पदमा नियुक्ति मिति	हालको तहमा समायोजन मिति
१	ब.बाग.वि.अ.(अधिकृत दर्शौं)	सुधीर श्रेष्ठ	भरतपुर ३, चितवन	२०६७/०३/२९	२०७५/१२/११
२	बाग.वि.अ.(अधिकृत आठौं)	सिर्जना न्यौपाने (पौडेल)	शिवनगर ९, चितवन	२०६७/०६/१३	२०७६/०३/१६
३	अधिकृत छैठौं (बागवानी)	नारायण आचार्य	गोदावरी १, ललितपुर	२०६४/१०/०१	२०७६/०२/०१
४	अधिकृत छैठौं (लेखा)	मेखराज पौडेल	राजगढ ८, भद्रा	२०६८/०३/२८	२०७५/१२/१५
५	अधिकृत छैठौं (प्रशासन)	भाष्कर घिमिरे	महालक्ष्मी ९, ललितपुर	२०७०/०४/०१	२०७५/११/२१
६	प्रा.स.(सहायक पाँचौं)	लक्ष्मण पौडेल	कागेश्वरी मनहरा ८, काठमाण्डौं	२०७३/०९/२४	२०७६/०२/०१
७	ना.प्रा.स.(सहायक पाँचौं)	यशोदा कार्की	गोदावरी १, ललितपुर	२०४५/०९/१५	२०७५/१२/११
८	ना.प्रा.स.(सहायक चौथो)	वासुसिंह साउद	लेकम १, दार्चुला	२०७३/१२/२७	२०७५/१२/११
९	का.स.	विमला गिरी	गोदावरी ६, ललितपुर	२०४१/१०/२२	२०७५/११/१३
१०	का.स.	विद्यामान श्रेष्ठ	चापागाउँ ४, ललितपुर	२०४३/०३/१०	२०७५/११/१३
११	का.स.	शम्भु राई	पथरी शनिश्चरे ३, मोरङ	करार	
१२	का.स.	विमला अधिकारी	वाङ्ग्रे ४, लमजुङ्ग	"	
१३	का.स. (ह.स.चा.)	कुमार श्रेष्ठ	टोखा ४, काठमाण्डौं	"	
१४	का.स.	सुनिता भुलुन	हर्नामाडी २, मकवानपुर	"	

१.१५ स्थापनाकाल देखि हालसम्म कार्यरतकेन्द्र प्रमुखहरूको विवरण

क्र.सं.	दर्जा	नाम थर	स्थायी ठेगाना	यस केन्द्रमा बहाल अवधि	
				देखि	सम्म
				२००८	२०३८
१	स.फलफूल विज्ञ	वासुदेव कर्माचार्य	चापागाउँ ५, ललितपुर	२०३८	२०४७/०५/०४
२	स.फलफूल विज्ञ	श्यामकृष्ण जोशी	भक्तपुर	२०४७/०५/१२	२०४९/०८/०७
३	स.फलफूल विज्ञ	बलराम राजभण्डारी	भक्तपुर १२, भक्तपुर	२०४९/०९/०१	२०५२/०५/१८
४	स.फलफूल विज्ञ	वासुदेव सुवेदी	भरतपुर, चितवन	२०५२/०५/०२	२०५३/०३/१७
५	स.फलफूल विज्ञ	वासुदेव कर्माचार्य	चापागाउँ ५, ललितपुर	२०५३/०५/२०	२०५८/०८/३०
६	स.फलफूल विज्ञ	महेन्द्रराज कौडाल	पालुण्टार ८, गोरखा	२०५८/०८/१७	२०६३/०४/३०
७	नि.केन्द्र प्रमुख	चन्द्र बहादुर राना	जामुने ४, तनहुँ	२०६३/०५/०१	२०६३/०९/०६
८	केन्द्र प्रमुख	अनिलकुमार आचार्य	हेटौंडा, मकवानपुर	२०६३/०९/०७	२०६५/०७/१७
९	केन्द्र प्रमुख	महेन्द्रराज कौडाल	पालुण्टार ८, गोरखा	२०६५/०७/२४	२०६५/१२/११
१०	केन्द्र प्रमुख	शिवराम सिंखडा	गुम्दी ७, धादिङ्ग	२०६५/१२/१२	२०६७/०३/२६
११	नि.केन्द्र प्रमुख	ऋषिराम न्यौपाने	पालुङ्गटार ७, गोरखा	२०६७/०३/२७	२०६८/०९/२८
१२	केन्द्र प्रमुख	उमानाथ भण्डारी	रुपाकोट ३, गुल्मी	२०६८/०९/२९	२०७०/०७/०४
१३	ब.वाग.वि.अ.	योगेशहरि श्रेष्ठ	काठमाण्डौ ३४, बानेश्वर	२०७०/०७/०५	२०७२/०५/१५
१४	नि.केन्द्र प्रमुख	ताराचन्द्र चौधरी	शिवराज ७, कपिलवस्तु	२०७२/०५/१६	२०७२/११/०२
१५	ब.वाग.वि.अ.	द्रोणराज काफ्ले	वालिङ्ग ७, स्याङ्जा	२०७२/११/०३	२०७५/०६/१६
१६	ब.वाग.वि.अ.	रिती सिंह	मध्यपुर थिमी ३, भक्तपुर	२०७५/०७/०९	२०७६/०४/०५
१७	ब.वाग.वि.अ.	सुधीर श्रेष्ठ	भरतपुर ३, चितवन	२०७६/०५/२३	

खण्ड १
कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण

२.१ वार्षिककार्यक्रम तथा प्रगति (२०७६/०७७)

कार्यक्रमको नाम : पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरी

(रकम रु. लाखमा)

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष			वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित
(अ)	पूँजीगतखर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु							
१	सि.सि.क्यामेरा सेट जडान	३११२२	संख्या	१०	०.९१	३.००	१०	०.९१
२	इ.हाजिरी सेट जडान	३११२२	सेट	१	०.११	०.३५	१	०.११
३	भ्याकुमक्लिनर खरीद	३११२२	संख्या	१	०.०८	०.२५	१	०.०८
४	सिकेचर, करौँती खरीद	३११२२	गोटा	२५	०.१५	०.५०	२५	०.१५
५	कूलोनिर्माण	३११५५	मिटर	१००	१.५२	५.००	१००	१.५२
६	हाइटेकग्रीनहाउसको पछाडिको भागमा बाल थप	३११७	मिटर	४०	१.५२	५.००	४०	१.५२
७	पालेघरमाप्लाष्टर, रङ्गरोगन तथा विद्युत जडान	३११७	पटक	१	१.२२	४.००	१	१.२२
८	आवास भवनमर्मत सुधार	३११७	संख्या	१	१.५२	५.००	१	१.५२
९	फर्निचरखरीद	३११२३	संख्या	१०	०.९१	३.००	१०	०.९१
(क)	पूँजीगतखर्चकार्यक्रमको जम्मा				७.९५	२६.१०		७.९५
(आ)	चालु खर्चाअन्तर्गतका कार्यक्रमहरु							
१	अधिकृतस्तरदर्शौ	२११११	जना	१	२.१६	७.११	१	२.१६
२	अधिकृतस्तरआठौँ	२११११	जना	२	३.६९	१२.१२	१	१.८५
३	अधिकृतस्तरछैठौँ	२११११	जना	४	६.५८	२१.६०	४	६.०७
४	सहायकस्तरपाँचौँ	२११११	जना	२	२.७८	९.१२	२	२.७८

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष			वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित
५	का.स.पौचौस्तर	२११११	जना	६	७.६७	२५.१८	३	३.४४
६	स्थायीकर्मचारीको महंगी भत्ता	२११३२	जना	१५	१.१०	३.६०	११	०.७९
७	विभिन्नबैठक भत्ता	२११३९	पटक	३	०.२३	०.७५	३	०.२३
८	निजामतीकर्मचारीहरूको पोशाक खर्च	२११२१	जना	१५	०.४६	१.५०	११	०.३३
९	स्थायीकर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष	२१११३	जना	१५	०.२२	०.७२	११	०.१६
१०	धाराकोमहशुल	२२१११	महिना	१२	०.०४	०.१२	१२	०.०४
११	विद्युतमहशुल	२२१११	महिना	१२	०.६९	२.२८	१२	०.६९
१२	टेलिफोनमहशुल	२२११२	महिना	१२	०.०४	०.१३	१२	०.०४
१३	इमेल/इन्टरनेट/वेबसाइट महशुल	२२११२	महिना	१२	०.१५	०.४९	१२	०.१५
१४	कर्मचारीकोसुविधाको संचार खर्च	२२११२	महिना	१२	०.०४	०.१२	१२	०.०४
१५	हुलाक/कुरियर खर्च	२२११२	महिना	१२	०.०१	०.०४	१२	०.०१
१६	पेट्रोलदुइ पाँगे	२२२१२	लिटर	५४०	०.२०	०.६५	५४०	०.२०
१७	डिजेल	२२२१२	लिटर	२४००	०.८८	२.८८	२४००	०.८८
१८	मोबिल	२२२१२	लिटर	९६	०.१५	०.४८	९६	०.१५
१९	ग्यास	२२३१४	सिलिण्डर	३३	०.१५	०.५०	३३	०.१५
२०	हलुकासवारी साधन मर्मत	२२२१३	पटक	३	०.९१	३.००	३	०.९१
२१	दुइपाङ्ग्रे सवारी साधन मर्मत	२२२१३	पटक	३		०.४५	३	०.१४
२२	प्लाष्टिकघर मर्मत	२२२३१	पटक	४	२.४४	८.००	४	२.४४

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष			वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित
२३	कार्यालयमा दैनिक प्रयोगमा आउने मसलन्द सामग्री तथा सेवा	२२३११	महिना	१२	१.३७	४.५०	८	१.३७
२४	कन्सल्टेन्सी सेवा	२२४११	पटक	३	०.१८	०.६०	२	०.१८
२५	कार्यालय सहयोगी करारमा लिने	२२४१३	जवान	३	२.३४	७.६७	३	२.३४
२६	करारका कर्मचारीहरूका लागि पोशाक	२२४१९	पटक	३	०.०९	०.३०	३	०.०९
२७	पुष्प उत्पादन तथा व्यवसाय प्रवर्धन प्राविधिक स्तरीय तालिम	२२५११	पटक	१	१.०७	३.५०		
२८	अगुवा कृषक तालिम पुष्प	२२५१२	पटक	३	२.७४	९.००	२	१.८३
२९	पुष्प बगैँचा तथा पार्क व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	२२५१२	पटक	१	०.४६	१.५०		
३०	स्कुल हर्टिकल्चर कार्यक्रम संचालन	२२५१२	पटक	३	०.०९	०.३०	२	०.०६
३१	विज्ञहरूको कार्यदलको बैठक	२२५१२	पटक	३	०.५५	१.८०	२	०.३७
३२	केन्द्रका कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिको लागि अन्य फार्मकिन्डहरूमा प्रयोगात्मक अभ्यासका लागि भ्रमण	२२५१२	पटक	१	१.२८	४.१९		
३३	अध्ययन परिक्षण पुष्प (कटपलावरमा जातीय अध्ययन २, पोष्टहार्भेष्ट क्षति अध्ययन १)	२२५२१	पटक	३	२.१४	७.०२	२	१.४३
३४	आलङ्कारिक विरूवा उत्पादन तथा विक्री वितरण	२२५२१	संख्या	३००००	१.८३	६.००	३००००	१.८३
३५	कट पलावर उत्पादन तथा व्यवस्थापन	२२५२१	पटक	३	३.११	१०.२०	३	३.११
३६	पुष्प जर्मप्लाजम कलेक्शन तथा संरक्षण	२२५२१	संख्या	५४५	१.६६	५.४५	५४५	१.६६
३७	पुष्प बीउ उत्पादन	२२५२१	के.जी.	३	०.६४	२.१०	३	०.६४

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकई	वार्षिकलक्ष			वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित
३८	किवी बगैचा विस्तार तथा व्यवस्थापन	२२५२१	पटक	१	०.४६	१.५०	१	०.४६
३९	फलफूल रुटस्टक विरूवा उत्पादन	२२५२१	संख्या	२५०००	२.१३	७.००	२५०००	२.१३
४०	फलफूल बगैचा स्याहार सम्भार	२२५२१	हेक्टर	२	२.४४	८.००	२	२.४४
४१	फलफूल विरूवा उत्पादन (लप्सी १२०००, आरू १०००, आरूबखडा १०००, हलुवावेद १५००, नास्पाती १०००, सुन्तलाजात ३०००)	२२५२१	संख्या	२००००	२.४४	८.००	२००००	२.४४
४२	फलफूल विरूवा विक्री वितरण (लप्सी ९०००, आरू ६००, आरूबखडा ५००, हलुवावेद १२००, नास्पाती १०००, सुन्तलाजात ३०००)	२२५२१	संख्या	१५०००	२.२८	७.५०	१२०००	२.२८
४३	ओ.जे.टि. विद्यार्थीलाइ सहजिकरण	२२५२२	जना	१०	०.१८	०.६०	१०	०.१८
४४	कृषक भ्रमण	२२५२२	पटक	१	१.२२	४.००		
४५	पुष्प मेला प्रदर्शनीमा सहभागी हुने	२२५२२	पटक	२	०.१८	०.६०	१	०.०९
४६	बुकलेट, लिफलेट बुलेटिन आदि प्रकाशन तथा वितरण	२२५२२	प्रति	१०००	०.३०	१.००	१०००	०.३०
४७	केन्द्रभित्र मौरीघार व्यवस्थापन	२२५२२	संख्या	५	०.१२	०.४०	५	०.१२
४८	वेबसाइट अपडेट गर्ने	२२५२२	पटक	३	०.२३	०.७५	३	०.२३
४९	पुष्प खेती विस्तार तथा प्रबर्धन कार्यक्रम(काठमाण्डौ, भक्तपुर, ललितपुर, चितवन, काभ्रे, मकवानपुर)							
४९.१	पुष्प खेती विस्तारका लागि प्रस्तावनामा आधारित अनुदान (श्रोतसामग्री तथा संरचना निर्माण आदि २०० वर्ग मी.)	२२५२२	संख्या	१२	१५.१६	४९.८०		

क्र.सं.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष			वार्षिक प्रगति	
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित
४९.२	पुष्प खेती विस्तारका लागि प्रस्तावनामा आधारित अनुदान (पुष्पभण्डारणका लागि पोर्टेबल कोल्डरूम निर्माण अनुदान ५×३×३ वर्गमिटर)	२२५२२	संख्या	२	४.५७	१५.००	२	४.५७
४९.३	सयपत्री फूलखेती विस्तारको लागि यु.भि प्लाष्टिक टनेलमा अनुदान (७×१२ मीटर)	२२५२२	संख्या	८	४.८७	१६.००		
५०	जिल्लास्तरीय पुष्प उत्पादक, ब्यवसायी तथा सरोकारवाला बीचअन्तरक्रिया गोष्ठी	२२५२२	संख्या	१	०.६१	२.००	१	०.६१
५१	स्थलगत घुम्ती तालिम पुष्प	२२५२२	पटक	६	०.४६	१.५०	४	०.४६
५२	पुष्प विरूवा वितरण अनुदान (कटफ्लावर)	२२५२२	संख्या	५०००	१.५२	५.००		
५३	कार्यक्रम अनुगमन निरीक्षण	२२६११	पटक	१०	१.५६	५.१२	१०	१.५६
५४	सरूवा भएर जाँदाको खर्च	२२६१२	पटक	३	०.४६	१.५०	३	०.४६
५५	कार्यालयको सवारी साधन बीमा गर्ने	२२२१४	वटा	४	०.३०	१.००	४	०.३०
५६	स्वागत तथा अतिथि सत्कार खर्च	२२७११	महिना	१२	०.३३	१.०७	१२	०.३३
(ख)	चालु खर्चकार्यक्रमको जम्मा				९२.०५	३०२.३१		५७.४७
	कुल खर्चजम्मा				१००.०	३२८.४१		६५.४२

२.२ आ.ब. २०७६/७७ को विनियोजित बजेटतथा खर्च

सि.न.	बजेट खर्च शि.नं.	खर्च शिर्षक	विनियोजित बजेट	खर्च
१	२११११	पारिश्रमीक कर्मचारी	७५१३	५२९०.१६
२	२११२१	पोषाक	१५०	९०.००
३	२११३२	महंगी भत्ता	३६०	२३६.८६
४	२११३९	अन्य भत्ता	७५	६८.८०
५	२१२१३	स्थायी कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष	७२	४४.४०
६	२२१११	पानी तथा विजुली	२४०	१६०.०९
७	२२११२	संचार महसूल	७८	५७.९७
८	२२२१२	ईन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	४०१	२७२.९२
९	२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	३४५	३२४.१८
१०	२२२१४	विमा तथा नविकरण खर्च	१००	५२.७९
११	२२२३१	निर्मित सावर्जनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	८००	६५३.९३
१२	२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	४५०	३८०.६२
१३	२२३१४	ईन्धन अन्य प्रयोजन-	५०	१८.०४
१४	२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	६०	६०.००
१५	२२४१३	करार सेवा शुल्क	७६७	७६७.००
१६	२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	३०	०.००
१७	२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	३५०	०.००
१८	२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठि सम्बन्धी खर्च	१६७९	५३६.५०
१९	२२५२१	उत्पादन सामग्रीसेवा खर्च/	६२७७	६०१२.१४

सि.न.	बजेट खर्च शि.नं.	खर्च शिर्षक	विनियोजित बजेट	खर्च
२०	२२५२२	कार्यक्रम खर्च	९६६५	२४५४.५४
२१	२२६११	अनुगमन मुल्याङ्कन खर्च	५१२	४८१.३०
२२	२२६१२	भ्रमण खर्च	१५०	१४१.०५
२३	२२७११	विविध खर्च	१०७	९९.८७
		चालु खर्चको जम्मा	३०२३१	१८२०३.१५
१	३११२२	मेसीनरी तथा औजार	४१०	४०५.३६
२	३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	३००	३००.००
३	३११५५	सिचाई संरचना निर्माण	५००	५००.००
४	३११७१	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१४००	१३६४.९४
		पूँजीगत खर्चको जम्मा	२६१०	२५७०.३०
		कुलखर्च जम्मा	३२८४१	२०७७३.४४

२.३ आ.व. २०५१/०५२ देखि २०७६/०७७ सम्मको राजस्व विवरण

क्र.सं.	आर्थिक वर्ष	जम्मा रकम रु.	क्र.सं.	आर्थिक वर्ष	जम्मा रकम रु.
१	०५१/५२	१,७४,०८९.९०	१४	०६४/६५	३,६९,४७१.१०
२	०५२/५३	१,७६,३५६.००	१५	०६५/६६	६,६९,५८२.८०
३	०५३/५४	२,५६,५५०.५०	१६	०६६/६७	५,७८,८२४.४०
४	०५४/५५	३,३२,३९७.१०	१७	०६७/६८	६,३६,९९९.६०
५	०५५/५६	३,५४,००८.१५	१८	०६८/६९	१२,२६,६६३.६०
६	०५६/५७	५,४८,८४८.८५	१९	०६९/७०	८,०८,५५४.१०

(१९)

क्र.सं.	आर्थिक वर्ष	जम्मा रकम रु.	क्र.सं.	आर्थिक वर्ष	जम्मा रकम रु.
७	०५७/५८	३,८३,३७८.९५	२०	०७०/७१	१२,४०,५३९.६०
८	०५८/५९	३,५४,८२१.५०	२१	०७१/७२	१४,२०,०९८.००
९	०५९/६०	४,८३,४९७.५५	२२	०७२/७३	१५,२७,२५८.५०
१०	०६०/६१	४,८७,०८४.४५	२३	०७३/७४	२१,१६,३४९.००
११	०६१/६२	७,५७,७८४.२०	२४	०७४/७५	२४,०४,४०६.५०
१२	०६२/६३	६,३३,३४१.२०	२५	०७५/७६	२०,१३,००८.००
१३	०६३/६४	६,३६,८५५.००	२६	०७६/७७	२१,१४,५०१.००

२.४ वार्षिक अवधिको राजस्व विवरणआ.व. २०७६/७७

क्र.सं.	राजस्व आम्दानीको स्रोत	प्रथमचौमासिक	दोस्रोचौमासिक	तेस्रोचौमासिक	जम्मा
१	कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट	५,४२,७१८.००	८,९८,७०६.००	६,४२,३०२.००	२०,८३,७२६.००
२	बेरुजु असुलबाट	-	३०,७७५.००	-	३०,७७५.००
	जम्मा	५,४२,७१८.००	९,२९,४८१.००	६,४२,३०२.००	२१,१४,५०१.००

२.५ सञ्चालित कार्यक्रमहरूको मुख्य मूल्य उपलब्धीहरू

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरू	लगानी (रु लाखमा)	मुख्य मुख्य उपलब्धी
१	स्थलगत घुम्ती तालिम ४ पटक	१.०	१०८ जवान कृषकहरूले पुष्प खेती सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान प्राप्त गरेको

क्र.सं.	मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरु	लगानी (रु लाखमा)	मुख्य मुख्य उपलब्धी
२	पुष्प उत्पादन सम्बन्धी ६ दिने तालिम संचालन २ पटक	६.०	४९ जवान कृषकहरुले पुष्प खेती सम्बन्धी बृहत ज्ञान र सीप प्राप्त गरेको
३	स्कूल हर्टिकल्चर तालिम संचालन २ पटक	०.२	५७ जना स्कूले विद्यार्थीहरुमा पुष्प खेती सम्बन्धमा उत्सुकता जागृत गराइएको
४	कट फ्लावर जातीय अध्ययन परिक्षण	७.०	कार्नेशनका ६ वटा नयाँ जातहरु नेदरल्याण्डबाट भिकार्ई परिक्षण गरिएको
५	फलफूल विरूवा विक्री वितरण	७.५	१५००० विभिन्न जातका फलफूल विरूवा विक्री वितरण गरिएको
६	आलङ्कारिक विरूवा उत्पादन तथा विक्री वितरण	६.०	३०००० विभिन्न जातका फूलका विरूवा विक्री वितरण गरिएको
	पुष्प बीउ उत्पादन	०.७	२ के.जी. सयपत्री र १ के.जी. मखमलीको बीउ उत्पादन गरिएको
७	कट फ्लावर उत्पादन तथा व्यवस्थापन	१०.२	कार्नेशन, जरबेरा, जिप्सोफिला, ग्लाडिओलस, लिमोनियम लगाएतका कटफ्लावरहरु उत्पादन तथा विक्री गरिएको । प्रविधि प्रदर्शन गरिएको
८	पुष्पखेती विस्तार तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१५.०	पुष्प भण्डारणका लागि २ वटा पोर्टेबल कोल्डरूम ७० प्रतिशत अनुदानमा निर्माण
९	विज्ञहरुको कार्यदलको बैठक	१.२	पुष्प प्रवर्द्धन समन्वय समिति गठन गरिएको, केन्द्रको भावी कार्यदिशाको बारेमा राय सुझाव संकलन गरिएको
१०	पुष्प जर्मप्लाज्म संकलन र संरक्षण	५.५	करिब ५०० जातका रैथाने र आयातित प्रजातिहरु संकलन र संरक्षण गरिएको
	बुकलेट प्रकाशन	१.०	१००० प्रति कार्नेशन सम्बन्धी बुकलेट प्रकाशन गरिएको । प्रविधि प्रसारमा मद्दत पुग्ने ।

२.६सेवाग्राहीको वार्षिक विवरण

सि.नं.	कार्यक्रमको नाम	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य
१	प्रथम चौमासिक	५५५०	२५००	८०५०	१११	२३७५	५०१२
२	दोश्रो चौमासिक	१५००	१२५०	२७५०	१००	२०००	२३५५
३	तेश्रो चौमासिक	११३५	२००९	३१४४	१०२	११३३	७५५
	वार्षिक कुल जम्मा	८१८५	५७५९	१३९४४	३१३	५५०९	८१२२

२.७ प्रगति नपुगका कारणहरु

सि.नं.	कृयाकलाप	लक्ष्य भार	प्रगति भार	नपुग प्रगति	नपुगका कारण
१	तलब अधिकृतस्तर आठौं	३.६९	१.८५	१.८४	दरबन्दी १ रिक्त
२	तलब का.स.	७.६७	३.४४	४.२३	दरबन्दी ४ रिक्त
३	स्थायी कर्मचारीको महङ्गी भत्ता	१.१०	०.७९	०.३१	दरबन्दी ५ रिक्त
४	स्थायी कर्मचारीको योगदानमा आधारित बिमा कोष	०.२२	०.१६	०.०६	दरबन्दी ५ रिक्त
५	पुष्प बगैचा तथा पार्क व्यवस्थापन तालिम	०.४६	-	०.४६	लकडाउनको कारण
६	पुष्प उत्पादन तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन प्रविधिक स्तरीय तालिम	१.०७	-	१.०७	लकडाउनको कारण
७	प्राविधिक कर्मचारीहरुको अवलोकन भ्रमण	१.२८	-	१.२८	लकडाउनको कारण
८	कृषक भ्रमण	१.२२	-	१.२२	लकडाउनको कारण
९	पुष्प विरुवा अनुदानमा वितरण	०.९१	-	०.९१	लकडाउनको कारण
१०	स्कूल हर्टिकल्चर कार्यक्रम	०.०९	०.०६	०.०३	लकडाउनको कारण तेश्रो चौमासिकमा हुन नसकेको

सि.नं.	कृयाकलाप	लक्ष्य भार	प्रगति भार	नपुण प्रगति	नपुणका कारण
११	अगुवा कृषक तालिम	२.७६	१.८३	०.९१	लकडाउनको कारण तेश्रो चौमासिकमा हुन नसकेको
१२	विज्ञहरुको कार्यदलको बैठक	०.५५	०.३७	०.१८	लकडाउनको कारण तेश्रो चौमासिकमा हुन नसकेको
१३	अध्ययन परिक्षण	२.१४	१.४३	०.७१	लकडाउनको कारण तेश्रो चौमासिकमा हुन नसकेको
१४	पुष्पमेला प्रदर्शनीमा सहभागी हुने	०.१८	०.०९	०.०९	लकडाउनको कारण तेश्रो चौमासिकको मेला रद्द भएको
१५	२०० वर्ग मी. ग्रीनहाउस निर्माण अनुदान	१५.१६	-	१५.१६	लकडाउनको कारण
१६	सयपत्री फूल खेतीको लागि यु.भि. प्लाष्टिक टनेलमा अनुदान	४.८७	-	४.८७	लकडाउनको कारण
१७	कटफ्लावर विरुवा अनुदान	१.५२	-	१.५२	लकडाउनको कारण

२.८ अनुदानग्राहीहरुको विवरण

सि.नं.	फार्म/समुह/समिति/सहकारीको नाम	फार्म सञ्चालक/अध्यक्षको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	अनुदान कार्यक्रम	अनुदान रकम
१	ग्लोबल फ्लोरा प्रा.लि.	संजीव कार्की	काठमाण्डौं ३२, काठमाण्डौं	९८५२००८९६४	पुष्प भण्डारणका लागि पोर्टेबल कोल्डरूम अनुदान	७,१६,०००।००
२	जे.एस. नर्सरी	सुशील खड्का	सूर्यविनायक ४, भक्तपुर	९८५११३४८९८	" "	७,१६,०००।००

२.९ प्रमुख समस्याहरू एवं समाधानका उपायहरू

सि.नं.	समस्या	समस्याबाट परेको असर	समस्या समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरू	समस्या समाधानका लागि सुझाव
१	केन्द्रमा टिस्यूकल्चर ल्याब नभएको	कृषकहरू र व्यवसायीहरूको माग बमोजिम उच्च गुणस्तरीय पुष्प विरूवा उपलब्ध गराउन नसकिएको	पुष्प विकास केन्द्रभित्र टिस्यू कल्चर ल्याब स्थापनाको लागि बजेट माग गरिएको	पुष्प विकास केन्द्रभित्र टिस्यू कल्चर ल्याब स्थापना गर्न अत्यावश्यक
२	कार्यालयको आफ्नो तालिम भवन तथा आवासगृह नभएको	तालिम कार्यक्रम प्रभावकारी हुन नसकेको	विगतमा तालिम आवासगृहको लागि बजेट प्रस्ताव गर्ने गरिएको तर स्वीकृत नभएको	पुष्प विकास केन्द्रमा तालिम भवन तथा २०-२५ जना क्षमताको आवासगृहको लागि बजेट व्यवस्था हुनु पर्ने
३	केन्द्रको प्राविधिक दक्षतामा कमी	पुष्प विकास केन्द्रमा कार्यरत प्राविधिकहरूको ज्ञान र सीपमा अपेक्षाकृत स्तरोन्नति हुन नसकेको, केन्द्रको प्राविधिक सेवा प्रभावकारी हुन नसकेको	स्वअध्ययन र व्यवहारिक अभ्यासबाटै सीप र दक्षता हासिल गर्ने प्रयास गरिएको	पुष्प विकास केन्द्रमा कार्यरत प्राविधिकहरूको लागि वैदेशिक तालिम तथा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था हुन जरूरी

२.१० लकडाउनको अवधि (२०७६ चैत्र ११ देखि २०७७असार मसान्त) मा पुष्पको क्षेत्रमा भएको क्षतिको विवरण

क्षेत्र	अनुमानित क्षति रकम रु.
पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरी	
१)कट फ्लावर	१० लाख
२)सिजनल फूल	२.५ लाख
३)हिउँदै फूल	५.५ लाख
जम्मा	१८ लाख
नीजि क्षेत्र	
१) वागमती प्रदेश	७० करोड
२)अन्य प्रदेश	४१ करोड
जम्मा	१११ करोड

२.११ वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम (२०७७/०७८)

कार्यक्रमको नाम : पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरी(रकम रु. लाखमा)

क्र.स.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष		
				परिमाण	भार	बजेट
(अ)	पूँजीगतखर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु					
१	टिस्यू कल्चरल्याब सहितको तालिम भवन निर्माण	३१११२	संख्या	१	२६.०७	१००.०
२	२पाङ्ग्रे सवारी साधन खरीद	३११२१	संख्या	१	०.६५	२.५०
३	कार्यालयमासि क्यामेरा थप .सि.जडान	३११२२	संख्या	१	०.२०	०.७५
४	गेष्ट रूमतथा कक्षमा एजडान .सी.	३११२२	संख्या	१	०.२०	०.७५
५	टिस्यू कल्चर ल्याबको लागि आवश्यक मेशिनरी उपकरणखरीद	३११२२	पटक	१	१३.०३	५०.००
६	सिंचाइकुलो निर्माण	३११५५	मिटर	५०	१.३०	५.००
७	केन्द्रको खानेपानी संरचना निर्माण (अन्डरग्राउण्ड र ओभरहेड टंकी समेत)	३११५६	पटक	१	२.६१	१०.००
८	हाइटेकग्रीनहाउस निर्माण	३११५७	संख्या	१	५.२१	२०.००
९	सिंचाइ पोखरी मर्मत तथा तारबार	३११७१	पटक	१	१.३०	५.००
१०	हाइटेक ग्रीनहाउससम्मश्रीफेज लाइन जडान	३११७१	पटक	१	०.५२	२.००
११	कर्मचारीआवास भवन मर्मत सुधार	३११७१	पटक	१	२.६१	१०.००

क्र.स.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष		
				परिमाण	भार	बजेट
१२	फर्निचर खरीद (स्टील दराज २, फाइल क्याबिनेट २, कपबोर्ड १)	३११२३	संख्या	५	०.२६	१.००
(क)	पूँजीगतखर्चकार्यक्रमको जम्मा				५३.९६	२०७.०
(आ)	चालु खर्चअन्तर्गतका कार्यक्रमहरु					
१	अधिकृतस्तरदर्शौ	२११११	जना	१	१.९९	७.६३
२	अधिकृतस्तरआठौ	२११११	जना	२	३.०८	११.८०
३	अधिकृतस्तरछैठौ	२११११	जना	३	४.२५	१६.३१
४	सहायकस्तरपाँचौ	२११११	जना	३	३.१८	१२.१९
५	का.स.पाँचौस्तर	२११११	जना	२	२.३६	९.०६
६	स्थायीकर्मचारीको महंगी भत्ता	२११३२	जना	१५	०.९४	३.६०
७	प्रसुतीस्याहार भत्ता	२११३९	जना	२	०.०३	०.१०
८	कानूनबमोजिम गठित समितिको बैठक भत्ता	२११३९	पटक	३	०.१३	०.४८
९	पाले पहराभत्ता	२११३९	जना	३	०.०८	०.३०
१०	निजामतीकर्मचारीहरूको पोशाक खर्च	२११२१	जना	१५	०.३९	१.५०
११	स्थायीकर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष	२१११३	जना	१५	०.१९	०.७२
१२	धाराकोमहशुल	२२१११	पटक	१२	०.०९	०.३६
१३	विद्युतमहशुल	२२१११	पटक	१२	०.४४	१.६८
१४	टेलिफोनमहशुल	२२११२	पटक	१२	०.०७	०.२५
१५	इमेल/इन्टरनेट/वेबसाइट महशुल	२२११२	पटक	१२	०.१३	०.५०
१६	हुलाक/कुरियर खर्च	२२११२	महिना	१२	०.०१	०.०५
१७	पेट्रोलदुइ पाँचे	२२२१२	लिटर	५४०	०.१७	०.६५
१८	डिजेल	२२२१२	लिटर	१८००	०.४०	१.५३
१९	मोबिल	२२२१२	लिटर	९६	०.१३	०.४८
२०	ग्यास	२२३१४	सिलिण्डर	२४	०.०९	०.३६
२१	हलुकासवारी साधन मर्मत	२२२१३	पटक	३	०.६५	२.५०
२२	दुइपाङ्गे सवारी साधन मर्मत	२२२१३	पटक	३	०.०८	०.३०
२३	कार्यालयमा दैनिक प्रयोगमा आउने मसलन्द सामग्री तथा सेवा	२२३११	महिना	१२	०.९४	३.६०

क्र.स.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष		
				परिमाण	भार	बजेट
२४	कार्यालय सहयोगी करारमा लिने	२२४१३	संख्या	४	२.६९	१०.३२
२५	करारका कर्मचारीहरूका लागि चाडबाड खर्च	२२४१३	संख्या	४	०.२२	०.८६
२६	कम्प्युटर तथा फोटोकपी मर्मत सेवा करार	२२४१३	महिना	१२	०.१६	०.६०
२७	धारा तथा बिजुली मर्मत सेवा करार	२२४१३	महिना	१२	०.१६	०.६०
२८	ट्वाइलेट सरसफाइ सेवा करार	२२४१३	महिना	१२	०.१६	०.६०
२९	पुष्प बगैँचा व्यवस्थापन सम्बन्धी बगैँचे स्तरीय तालिम	२२५११	पटक	१	०.३९	१.५०
३०	कट फ्लावर उत्पादन तथा व्यवस्थापन	२२५२१	महिना	१२	२.९७	११.४०
३१	आलङ्कारिक विरूवा उत्पादन तथा विक्री वितरण	२२५२१	संख्या	१०००००	३.१३	१२.००
३२	फलफूल तथा पुष्प बगैँचा स्याहार सम्भार	२२५२१	हेक्टर	२	२.०९	८.००
३३	फलफूल रूटस्टक विरूवा उत्पादन (लप्सी ५००००, तिनपाते ४००००, आरू १००००)	२२५२१	संख्या	१०००००	३.९१	१५.००
३४	फलफूल कलमी विरूवा उत्पादन (लप्सी २५०००, हलुवावेद २०००, नास्पाती ३०००, सुन्तलाजात २००००)	२२५२१	संख्या	५००००	३.९१	१५.००
३५	फलफूल विरूवा विक्री वितरण (लप्सी १५०००, हलुवावेद ५००, नास्पाती १०००, सुन्तलाजात १०००)	२२५२१	संख्या	१७५००	१.१४	४.३८
३६	पुष्प मेला प्रदर्शनीमा सहभागी हुने	२२५२२	पटक	२	०.१६	०.६०
३७	प्रविधि बुकलेट/पम्प्लेट प्रकाशन	२२५२२	संख्या	१०००	०.२६	१.००
३८	कट फ्लावर अध्ययन परिक्षण	२२५२२	पटक	१	०.५२	२.००
३९	पुष्प जर्मप्लाजम संकलन, संरक्षण तथा प्रबर्धन	२२५२१	संख्या	३००	०.७८	३.००
४०	वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन	२२५२१	पटक	१	०.२०	०.७५
४१	पुष्प खेती विस्तार तथा प्रबर्धन कार्यक्रम					
४१.१	पुष्प मेला प्रदर्शनीलाई सहयोग	२२५२२	पटक	२	१.३०	५.००
४२	कार्यक्रम अनुगमन निरीक्षण	२२६११	पटक	१०	१.१७	४.५०
४३	सरूवा भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	३	०.२७	१.०५
४४	सवारीहरूको बीमा तथा नविकरण गर्ने	२२२१४	पटक	४	०.२६	१.००

क्र.स.	कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	एकाई	वार्षिकलक्ष		
				परिमाण	भार	बजेट
४५	कार्यालयको दैनिक चिया खर्च तथा अतिथि सत्कार एवं जलपान	२२७११	महिना	१२	०.३९	१.५१
(ख)	चालु खर्चकार्यक्रमको जम्मा				४६.०४	१७६.६२
	कुल खर्चजम्मा				१००.०	३८३.६२

२.१२केन्द्रको वार्षिक कार्यतालिका

महिना	फलफूलबगैचा तथा नर्सरी तर्फ	पुष्प बगैचा तथा नर्सरीतर्फ
श्रावण	- फलफूल बगैचामा भारपात हटाई सरसफाई गर्ने । - नर्सरीमा भएका फलफूलका बोट बिरुवाहरुमा गोडमेल गरी आवश्यक भएमा मल र बिषादीको प्रयोग गर्ने । - नर्सरी बिरुवा रहेको जग्गामा पानीको निकास व्यवस्था मिलाउने - सुन्तलाजात फलफूलका बिरुवाहरु विक्री वितरण गर्ने ।	- फूलको बगैचा र नर्सरीमा गोडमेल गर्ने । - हेज प्लान्टको कटिङ्ग राख्ने । - तयारी कटिङ्ग र गुठी पोलिब्यागमा सार्ने । - नर्सरी बिरुवा रहेको जग्गामा पानीको निकास व्यवस्था मिलाउने - फूलका बिरुवाहरु विक्री वितरण गर्ने । - तयारी बेर्ना फिल्डमा सार्ने । - हिउँदै फूलको बीउ रोप्न शुरु गर्ने । - गोदावरीमा स्टेकिङ र पिन्चिङ गर्ने
भाद्र	- फलफूल बगैचामा गोडमेल र पानी निकासको व्यवस्था गर्ने । - फलफूल नर्सरी बिरुवामा गोडमेल र पानीको निकासको व्यवस्था गर्ने । - फलफूल नर्सरी बिरुवामा रोग किराको विषादी छर्ने । - बगैचाको सरसफाई गर्ने ।	- फूल बिरुवाको माउबोट संकलनको काम गर्ने । - हिउँदै फूलको बीउ रोप्ने । - नर्सरी ब्याड तथा फूल बिरुवा राखिएका प्लाष्टिक घरहरुको सरसफाई गर्ने । - रोगकिराको प्रकोपको अवस्था हेरी व्यवस्थापन गर्ने । - तयारी कटिङ्ग र गुठी पोलिब्यागमा सार्ने । - गोदावरीमा डिस्बिडिङ गर्ने, गोदावरीमा स्टेकिङ गर्ने ।

महिना	फलफूलबगैचा तथा नर्सरी तर्फ	पुष्प बगैचा तथा नर्सरीतर्फ
आश्विन	- रुटस्टक बिरुवा उत्पादन गर्न बीउ संकलन गर्ने । - फलफूल बोट बिरुवा र रुटस्टक बिरुवाहरुको नर्सरीमा गोडमेल कार्य गर्ने । - फलफूलको माउबोटमा सरसफाई र आवश्यकता अनुसार विषादी छरी बाली संरक्षण कार्य गर्ने । - विक्रीयोग्य बिरुवाहरुको रेखदेख र गणना कार्य गर्ने ।	- मौसम अनुसारका फूल बिरुवा तयार पार्न फूलका बीउहरु राख्ने । - स्थानीय स्तरमा पाईने फूल फुल्ने बिरुवाहरु संकलन गर्ने । - मखमली र सयपत्री ताजा फूल बिक्रीको लागि संकलन गर्ने । - बेर्ना उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्ने । - आवश्यकता अनुसार सिंचाई र मलखाद दिने । - नर्सरीमा तयार बेर्ना पोलिब्यागमा सार्ने । - गमलामा लगाइएका गोदावरी फूल बिक्री गर्ने ।
कार्तिक	- रुटस्टक बिरुवा उत्पादन गर्न बीउ संकलन गर्ने - फलफूल नर्सरी बिरुवामा गोडमेल कार्य गर्ने । - फलफूलका माउबोटहरु गोडमेल गरी मल्लिचङ्ग गर्ने ।	- फूल बेर्ना तथा कटिङ्ग बिरुवाहरु गमला र प्लाष्टिक पटमा राख्ने । - सिंचाई कार्य गर्ने । - फिल्डमा भएका बिरुवामा गोडमेल गर्ने तथा मलखाद राख्ने । - मखमली र सयपत्री फूल बीउको लागि संकलन गर्ने ।
मंसिर	- नर्सरीबाट कलमी बिरुवा उखेल्न सजिलोको लागि सिंचाई गर्ने । - कलमी बिरुवा रोप्न र रुटस्टक बिरुवाको बीउ रोप्न जग्गा तयारी गर्ने । - फलफूल नर्सरी बिरुवाको सरसफाई गर्ने । - कलमी फलफूल बिरुवा वितरण गर्न प्याकिङ्ग सामग्री संकलन गर्ने ।	- मौसम अनुसारका फूल र सदावहार फूलका बिरुवा उत्पादन गर्ने । - फूलका बिरुवाहरु बिक्री गर्ने । - गुलाफको कटीङ्ग तथा बडिङ गर्ने । - नर्सरीमा तयार बेर्ना फिल्डमा सार्ने । - सिंचाई कार्य गर्ने । - फिल्डमा भएका बिरुवामा गोडमेल गर्ने तथा मलखाद राख्ने ।

महिना	फलफूलबगैचा तथा नर्सरी तर्फ	पुष्प बगैचा तथा नर्सरीतर्फ
पौष	- कलमी बिरुवा विक्री वितरण गर्न बिरुवा उखेल्ने । - फलफूलका माउबोटमा बोर्डोपेष्ट लगाउने । - हिउँदै फलफूलको रुटस्टक बिरुवामा कलमी गर्ने । - आरुको बीउ स्ट्राटिफिकेशनको लागि राख्ने । - सुन्तलाजात फलफूलको कलमी शुरु गर्ने । - हिउँदै फलफूलका माउबोटको काँटछाँट गर्ने । - कलमी बिरुवाको विक्रीवितरण गर्ने । - फलफूल बगैचामा मलजल, गोडमेल तथा सिंचाई गर्ने ।	- फूलका वेर्ना उत्पादन गर्ने - फ्लावरिङ्ग पिचको कलमी गर्ने । - कलमी बिरुवामा सिंचाई गर्ने । - फिल्डको सरसफाई गर्ने । - फूल बगैचाको सिंचाई कार्य गर्ने । - कट फ्लावर रोप्नको लागि जमीन तयारी गर्ने ।
माघ	- फलफूल र फूलको माउबोट तथा जर्मप्लाज्म बिरुवामा गोडमेल र बोडोपेष्ट लगाउने । - कलमी बिरुवाको विक्री वितरण गर्ने । - हिउँदै र सुन्तलाजात फलफूलको कलमी गर्ने । - लप्सीको कलमी गर्न शुरु गर्ने ।	- बगैचाको सरसफाई गर्ने । - कार्नेशन, जरबेरा, जिप्सोफिला र लिमोनियम को रोपण कार्य गर्ने । - सिंचाई कार्य गर्ने । - वर्षे सिजनको फूलको बीउ रोप्ने । - गोदावरी फूलको पुरानो बोटको फेदमा काट्ने ।
फाल्गुन	- रुटस्टक बिरुवा उत्पादन गर्न बीउ रोप्ने । - फलफूल बगैचामा विषादी छर्ने । - कलमी बिरुवा बारीमा सार्ने तथा सिंचाई गर्ने । - लप्सी बिरुवा कलमी गर्ने । - मुन्तला र हलुवाबेदको कलमी गर्ने ।	- फूल बगैचा र नर्सरीमा गोडमेल, सिंचाई गर्ने । - असारे, कृष्णकल्ली, हंशराज, बगनबेली, क्यामेलिया, एजेलिया आदि बहुवर्षे फूलको कटिङ्ग राख्ने । - कलमी र कटिङ्ग बिरुवामा सिंचाई कार्यगर्ने । - ग्लाडुलस र डाहालिया फूलको गाना रोप्ने ।

महिना	फलफूलबगैचा तथा नर्सरी तर्फ	पुष्प बगैचा तथा नर्सरीतर्फ
चैत्र	• बगैचा सरसफाई गर्ने • कलमी विरुवाहरुमा आएको सकर्स हटाउने • गोडमेल तथा सिंचाई कार्य गर्ने ।	• फूल बगैचा र नर्सरी जग्गामा गोडमेल, सिंचाई गर्ने । • गोदावरी फूलको गाँज फुटाउने र माउ बोटको तयारी गर्ने ।
बैशाख	• कलमी विरुवाहरुको सकर हटाउने, भारपात निकाली गोडमेल गर्ने र सिंचाई गर्ने । • कलमी विरुवामा रोगनाशक र किटनाशक विषादी छर्ने । • रुटस्टक विरुवामा भारपात निकाली गोडमेल तथा सिंचाई गर्ने । • माउबोट र जर्मप्लाज्म विरुवामा गोडमेल, मलजल, सिंचाई र विषादी छर्ने । • पैयुको बीउ संकलन गर्ने	• पुष्प नर्सरी व्यवस्थापन गर्ने । • बेर्ना उत्पादनको लागि नर्सरीको जग्गा तयारी गर्ने । • वर्षे फूलको ब्याड राख्ने । • फूलका माउ बोटहरुमा गोडमेल गरी सिंचाई गर्ने ।
जेठ	• कलमी विरुवा र रुटस्टक विरुवामा भारपात निकाली गोडमेल तथा सिंचाई गर्ने । • कलमी विरुवाको सकर हटाउने, प्लाष्टिक फुकाउने । • चाँडै पाक्ने आरु र आरुखडाको फल टिपी विक्री गर्ने । • सुन्तलाजातको नर्सरी विरुवामा गोडमेल, सिंचाई सकर हटाउने र प्लाष्टिक फुकाउने काम शुरु गर्ने । • पैयुको बीउ रोप्ने	• फूलको नर्सरी विरुवामा भारपात निकाली गोडमेल, सिंचाई र मलजल गर्ने । • बहुवर्षिय फूल विरुवामा गुठी बाँध्ने । • नर्सरीमा तयार बेर्नाहरु फिल्डमा सार्ने । • मौसम अनुसारको फूलको बीउ रोप्ने । • गोदावरी लगायत सबै आलंकारिक विरुवाको कटिङ्ग राख्ने । • अर्किडको गानो छुट्याउने ।

महिना	फलफूलबगैँचा तथा नर्सरी तर्फ	पुष्प बगैँचा तथा नर्सरीतर्फ
आषाढ	• हिउँदै र वर्षे फलफूलको प्लाष्टिक हटाउने, सकर हटाउने र बाँसको टेका दिने । • बगैँचामा भारपात उखेली सरसफाई गर्ने र बगैँचामा भएका आरु, आरुबखडाको ताजा फल टिप्ने काम गर्ने • नर्सरी र फलफूल बगैँचा वरीपरीको भारपात हटाई सरसफाई गर्ने । • जर्मप्लाज्म बिरुवामा गोडमेल, मलजल र सिंचाई गर्ने । • फलफूल नर्सरीमा विषादी छर्ने ।	• पुष्प नर्सरी र माउबोट व्यवस्थापन तथा वेर्ना उत्पादनका कार्यहरु गर्ने । • गोदावरी लगायत सबै आलंकारिक बिरुवाको कटिङ्ग राख्ने । • मखमली र सयपत्रीफूलको बीउ रोप्ने । • वेर्ना सार्नको लागि जग्गा तयारी गर्ने • कार्नेशन र जरबेराको ताजा फूल सकलन गरी बिक्री बितरण गर्ने ।

२.१३ बेरुजु स्थिति :

आ.व. को शुरुमा बेरुजु रकम	यस महिनामा फछ्यौट भएको बेरुजु रकम	हाल सम्मको बेरुजु फछ्यौट रकम	फछ्यौट हुन बाँकी
०	०	०	०

खण्ड ३

विविध

३.१ नेपालमा पुष्प उत्पादन, माग, वार्षिक आयात निर्यातको विगत १० वर्षको अवस्था

सि.नं.	विवरण/वर्ष	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१	पुष्प नर्सरी संख्या	६३५	६३६	६५०	६५०	६७५	६७८	६७८	६९७	७०९	७३२
२	पुष्पले ओगटेको क्षेत्रफल (हे.)	१२०	१२०	१३७	१४१	१४७	१४८	१५३	१५५	१५७	१५९
३	पुष्प खेती गरिएको जिल्ला संख्या	३५	३६	३८	३८	३८	३९	४१	४३	४३	४४
४	कट फ्लावरको माग र उत्पादन										
	- ग्लाडुलस माग स्टीक/दिन (हजारमा)	४-६	६-८	६-८	६-८	६-८	८-१०	६-८	६-८	६-८	६-८
	- ग्लाडुलस खेती (रोपनी)	३६५	२८७	२८७	२८७	२८०	२८०	२२०	१९५	१९५	१३५
	- गुलाफ माग स्टीक/दिन (हजारमा)	४-६	७-९	७-९	७-९	७-९	८-१०	८-१०	८-१०	८-१०	८-१०
	- गुलाफ खेती (रोपनी)	२८२	१७२	१७२	१०९	१०९	१०९	१०९	१०९	११५	११५
	- रजनीगन्धा माग स्टीक/दिन (हजारमा)	२-३.५	४-६	४-६	४-६	४-६	४.५-७.५	६-८	६-८	६-८	६-८
	- रजनीगन्धा खेती (रोपनी)	४५	४५	५०	६५	८०	८०	०	०	०	०
	- कार्नेशन माग स्टीक/दिन (हजारमा)	३-५	५.५-७.५	५.५-७.५	७-९	७-९	८-१०	८-१०	८-१०	८-१०	९-१२
	- कार्नेशन खेती (रोपनी)	८३	९९	१०७	१०७	१२५	१४५	१६५	१६५	१७०	१७०
	- जरबेरा माग स्टीक/दिन (हजारमा)	३-४.५	५-७	५-७	५-७	५-७	७-९	८-९	८-९	८-१२	८-१२
	- जरबेरा खेती (रोपनी)	४१	४५	८७	८७	१२०	१३०	१४५	१५७	१५७	१५७

सि.नं.	विवरण/वर्ष	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
	- सुनाखरी मार्ग स्टीक/दिन (हजारमा)	०.१५- ०.३०	०.२५- ०.५०	१-३	१-३	१-३	१-३	१-३	१-३	१-३	१-३
	- सुनाखरी खेती (रोपनी)	६३	६३	६५	६५	६५	५५	५५	४५	४५	२५
५	कट फ्लावरको आयात (%)	२०	२२	२५	३०	३०	३०	३०	२८	२८	२८
६	फूलको सौरुमको कूल संख्या	८६	८६	९२	८५	८७	८७	९०	८४	९५	९७
७	कुल पुष्प कारोबार(रु.लाखमा)	९०९९	१०५३२	११५५७	१२७७५०	१३४१३४	१५१३९	१९३२९	२२४८४	२४२१०	२१५८७
८	वार्षिक निर्यात (रु. लाखमा)	१९१४.५	२९५.७	११५.१	८४.५	२५.४	१२८.५	३६.०	२६.९	४६.६	५४.३
९	वार्षिक आयात (रु. लाखमा)	१११.८	३३१.७	९५२.०	८२१.४	१००४.५	६०४.७	११३६.४	११४५.५	२०९२.६	२६८९.३
१०	सयपत्री मालाको कारोबार (रु. लाखमा)	-	-	-	-	-	-	२२००	३८५२	३९८५	३६४०

श्रोत: फ्लोरिकल्चर एसोसियसन नेपाल

३.२ पुष्प आयात निर्यातको विगत १० वर्षको अवस्था

३.२.१ निर्यात

(रकम रु लाखमा)

सि.नं.	विवरण/वर्ष	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१	गानो तथा गानोजन्य जरा	९४.६	१०२.२	७३.८	१२९.०	१७.२	३०.३	३०.४	८.७	२२.८	३५.१
२	ज्यूँदो विरुवा, कटिङ्ग तथा बेर्ना	१८१८.८	४६.८	३७.३	१०.६	३.०	९१.४	१.०	७.८	१.५	०.९
३	कट फ्लावर	१.१	१.४	२.४	३.१	५.१	३.१	१.८	१०.४	१६.७	१७.७
४	हाँगा पात आदि		५.७	०.६	१.६	०.१	०.७	३.२		५.५	०.७
५	फूलको बीउ	२८१.१	२३८.८		०.१		१५.५		१०.८	१४.०	१०.१
	जम्मा	२१९५.६	३९४.९	११४.१	१४४.५	२५.४	१४४.०	३६.५	३७.७	६०.५	६४.५

श्रोत : ब्यापार तथा निकासी प्रबर्द्धन केन्द्र

३.२.२आयात

(रकम रु लाखमा)

सि.नं.	विवरण/वर्ष	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१	गानो तथा गानोजन्य जरा	८४०.७	२४५.६	१०८.२	२०५.९	१२३.९	२९६.४	१०४.६	१४८.६	४८.९	४१.८
२	ज्यूँदो विरुवा, कटिङ्ग तथा बेर्ना	८८७.२	१०७१.५	७१३.७	६३८.६	३२८.९	६३७.०	८६८.६	१७३.८	९२.९	५०.८
३	कट फ्लावर	९४९.८	७७१.६	३२७.७	१५१.५	१४८.१	६७.९	५३.९	५८२.३	३५.१	६.४
४	हाँगा पात आदि	११.६	३.८	४.९	२२.९	३.८	३.२	७.१	९.८	२.०	१२.८
५	फूलको बीउ	२१९.३	२२१.९	३१६.५	११०.८	३३.१	४२.३	९८.२	३७.८	१३.१	२.१
	जम्मा	२९०८.७	२३१४.५	१४७१.१	११२९.८	६३७.८	१०४६.८	११३२.५	९५२.३	१९२.०	११३.८

श्रोत : ब्यापार तथा निकासी प्रबर्द्धन केन्द्र

३.३ पुष्प कारोबारको विगत १० वर्षको अवस्था (रकम रु. करोडमा)

सि.नं.	विवरण/वर्ष	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
१	मौसमी फूल	१०.५	१६.६	१९.५	२१.७	२२.८	२५.०	२७.५	३०.३	३३.३	२८.२
२	आलङ्कारिक विरुवा	३५.०	३२.०	३७.२	३८.२	४०.१	४०.१	५३.०	५८.३	६४.१	५७.७
३	कट फ्लावर	१५.१	१६.०	१८.४	२०.५	२१.५	२४.७	२८.४	३१.२	३४.४	२९.१
४	भू-दृष्य तथा बगैचा डिजाइन	६.४	१२.०	१४.५	१७.०	१७.९	१९.७	२८.७	२३.८	२६.२	२२.२
५	खुल्ता फूल		४.५	६.०	६.७	७.०	८.१	९.३	१०.२	११.३	९.१
६	सयपत्री फूलको माला							२२.०	३८.५	३९.९	३६.४
७	कृषि उपकरणहरु		७.५	९.३	१२.४	१३.२	१५.०	१७.२	१८.५	१९.८	२१.५
८	अन्य (गानो, कार्पेट घाँस आदि)	१.०	५.८	७.५	८.३	८.८	९.६	१०.६	११.६	१२.७	११.३
९	कुल कारोबार रकम										

श्रोत : फ्लोरिकल्चर एसोसियसन नेपाल

३.४ पुष्प व्यवसायी तथा उद्यमीहरूको अभिलेख

३.४.१ पुष्प नर्सरीहरू

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	भगवान नर्सरी	नेपालगञ्ज १३, बाँके	कालु भगवान	९८४८१४७८९२
२	महर्जन नर्सरी	नेपालगञ्ज १३, बाँके	ज्ञान बहादुर महर्जन	९८४८०४६११९
३	दिपेश नर्सरी	कोहलपुर, बाँके	रामदयाल चौधरी	९८५८०२५४२६
४	एन.आर. नर्सरी	अनन्तलिङ्गेश्वर १२, भक्तपुर	नवराज खड्का	९८४१२८०९०१
५	जे.एस. नर्सरी	कमलविनायक ४, भक्तपुर	विश्वमणि पोखरेल	९८५११२७६७४
६	सियोन नर्सरी	लोकन्थली १६, भक्तपुर	सूर्य तामाङ	९८४९८४९४४२
७	भक्तपुर नर्सरी	सूर्यविनायक ६, भक्तपुर	राजाराम चवाल	९८५११२३८७
८	गौतम नर्सरी	कौशलटार १५, भक्तपुर	कल्पना बन्जरा गौतम	९७५१०५७५१६
९	सूर्य विनायक फूलबारीएग्रो प्रा.लि.	सिपाडोल १, भक्तपुर	डिसेन्ट बैद्य	९८०११०८७०४
१०	रोज न्यू ग्रीन लिफनेपाल	सूर्यविनायक ६, भक्तपुर	हरिगोपाल त्वायना	९८४११३०५४६
११	आधार फलफूल नर्सरी	भरतपुर १२, चितवन	भविलाल घिमिरे	९८५५०५०५९२
१२	ओम नर्सरी	भरतपुर १३, चितवन	नारायण शर्मा	९८४५०८९७०८
१३	मल्लिका नर्सरी	भरतपुर १०, चितवन	पुन्य प्रसादतिमल्सिना	९८४५०५१९६२
१४	मनकामना नर्सरी	भरतपुर १२, चितवन	अमर घले	९८४५६९२५५९
१५	गंगा नर्सरी	भरतपुर २, चितवन	खुशीराम गुरुङ	९८४५०६३५२५
१६	तपस्या नर्सरी	भरतपुर १०, चितवन	इश्वर पिया	९८४५०२६५६१
१७	एभरेष्ट भर्मि टेकसेन्टर	रामपुर ९, चितवन	कल्याणी मिश्र	९८५५०६५१३७
१८	दोलखा फ्लोरा वनस्पतिफार्म	भिमेश्वर १०, दोलखा	होम कुमारी श्रेष्ठ	९८४९५९८३९६
१९	दिप नर्सरी	लमही ११, दाङ	बामदेव चौधरी	९८५७८९३०१४
२०	सुन्दर फलफूल नर्सरी	पिपरा १, धनुषा	जसर चौधरी	९८४४२२२२७२
२१	जयमा जानकी नर्सरी	जनकपुर, धनुषा	बटाहु यादव	९८०४८११५४४

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
२२	मोहन बागवानी नर्सरी	जनकपुर ४, धनुषा	मोहना अन्सारी	९८४४०२९२४०
२३	नेपाल गोल्डेन नर्सरी	जनकपुर १०, धनुषा	मोहम्मद जावेद	९८०७८७०२२५
२४	नेपाल नर्सरी	जनकपुर ८, धनुषा	सुरज कुमार साह	९८५४०२६२४५
२५	फ्लावर नर्सरी	पशुपतिनगर ४, इलाम	विकास सिवाकोटी	९८४२७२४६८६
२६	श्रीकृष्ण नर्सरी	गौरदह, झापा	कृष्ण सापकोटा	
२७	लिला नर्सरी	लखनपुर ३, झापा	शान्ता सिवाकोटी	०२३-५८२८६०
२८	राधा नर्सरी	दमक १०, झापा	टङ्कप्रसाद सिवाकोटी	९८०४९७४३६९
२९	धनलक्ष्मी नर्सरी	दमक ८, झापा	लक्ष्मी पौडेल	९८५२०२४२२६
३०	थुलुङ्ग नर्सरी	दमक १०, झापा	मुक्ति किराती थुलुङ्ग	९८४२६२२४०७
३१	महादेव नर्सरी	दमक ११, झापा	टेक बहादुर राई	९८४२६६७७१०
३२	राजकमल नर्सरी	झापा ११, झापा	देवराज प्रधान	९८४२७८९१७
३३	फ्लोरिडा फ्लावरनर्सरी	बिर्तामोड १, झापा	राजेन्द्र जोशी	९८१३७५४६६६
३४	दिपज्योती नर्सरी	सुरुङ्गा ३, झापा	दिपककुमारसिवाकोटी	९८४६२१२४२८
३५	इभरग्रीन फलफूल नर्सरी	कन्काई २, झापा	सुवास कार्की	९८१७९४६७२९
३६	उदेश नर्सरी	भद्रपुर ८, झापा	उदेश पण्डित	९८१४९५२२२९
३७	ग्लोबल एग्रोकन्सल्टेन्सी	दुवागढी ४, झापा	दिपक नेपाल	९८५२६०२९३५
३८	डि.एण्ड डि.बायोप्लान्टेक	मेचिनगर ११, झापा	गोपाल बुढाथोकी	९८०४९४८३९२
३९	करुणा नर्सरी उद्योग	टिकापुर ३, कैलाली	लाल बहादुर चौधरी	०९१-६९१९८८
४०	गोल्डेन नर्सरी	पोखरा ७, कास्की	दया कुमार दुवा	९८५६०३२७१७
४१	गार्डेन नर्सरी	पोखरा ३, कास्की	बलराम श्रेष्ठ	९८५६०२६०१३
४२	रक्षा पुष्प नर्सरी	पोखरा १६, कास्की	प्रेम बहादुर खत्री	९८४६०४७३८१
४३	बसन्त नर्सरी	पोखरा १६, कास्की	बसन्तबहादुर बानियाँ	९८५६०२६९४२
४४	गोरखा तमु नर्सरी	पोखरा १६, कास्की	काशिराम गुरुङ	९८४१५८५९५७
४५	भद्रकाली नर्सरी	पोखरा १४, कास्की	सीतामाया राना मगर	९८४६०३३३५१
४६	ओम बुद्ध नर्सरी	पोखरा १०, कास्की	नरमाया प्रसाई	९८४४००५१७०
४७	रवि नर्सरी	पोखरा १०, कास्की	मोहन प्रसाद सिवाकोटी	९८४६०३७१३३
४८	कार्की नर्सरी एण्डफ्लोरिकल्चर	पोखरा १०, कास्की	कृष्ण बहादुर कार्की	९८०६७७९५६५
४९	मनकामना नर्सरी	पोखरा १४, कास्की	सुरेन्द्र गुरुङ	९८४६७८४५३२

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
५०	स्याउथुङ्गा नर्सरी	पोखरा १०, कास्की	हरिलाल तामाङ	९८०४१६७९९४
५१	पुष्पाञ्जली फ्लावरनर्सरी	पोखरा ७, कास्की	पंकज पौडेल	९८५६०३६५६७
५२	श्रीराम नर्सरी	पोखरा ५, कास्की	राम प्रसाद सुवेदी	९८४६३२३४६१
५३	गौतम फूलबारी नर्सरी	पोखरा ६, कास्की	झलक प्रसाद गौतम	९८४६०५३७२८
५४	न्यू मनकामना नर्सरी	पोखरा ११, कास्की	केरमान गुरुङ	९८०३६७६७३६
५५	हिमालय फ्लावर नर्सरी	पोखरा ५, कास्की	चैनबहादुर सापकोटा	९८०६६४१३८०
५६	मनकामना सिजनल नर्सरी	पोखरा १७, कास्की	दिल बहादुर गुरुङ	९८४६१०८४१९
५७	सिर्जना पुष्प फार्म	पोखरा १३, कास्की	प्रेम बहादुर खड्का	९८५६०२५७१७
५८	ब्याम्बो नर्सरी	काठमाण्डौ ४, काठमाण्डौ	सुरेशजङ्ग शाही	९८५१०१५१८७
५९	न्यू कुसुम नर्सरी	काठमाण्डौ १, काठमाण्डौ	निमा कुमारी तामाङ	९८५११३५२७३
६०	कार्की नर्सरी उद्योग	जोरपाटी १, काठमाण्डौ	रामकुमार कार्की	९८५१०८६४१९
६१	इमान्युअल नर्सरी	जोरपाटी २, काठमाण्डौ	हुकुम मगर	९८०३१५९९७६
६२	चामुण्डा गार्डेनसर्भिस	बौद्ध ३, काठमाण्डौ	गोपालप्रसादतिमल्लिसना	९८४१५३५२३७
६३	गुजेश्वरी नर्सरी	बौद्ध ६, काठमाण्डौ	प्रकाश बस्नेत	९८४९०९३८५३
६४	फोर सिजन नर्सरी	बुढानिलकण्ठ, काठमाण्डौ	राजेन्द्र कुमार विष्ट	९८४१७४९५०२
६५	बज्रयोगिनी बगैँचानिर्माण तथा कौसी सामाग्री प्रा.लि.	जोरपाटी ५, काठमाण्डौ	सञ्जय लामा	९८४१४२७५०७
६६	चालिसे नर्सरी	कागेश्वरी मनहरा, काठमाण्डौ	हरि चालिसे	९८४१९४६१७३
६७	द कार्की नर्सरी	जोरपाटी १, काठमाण्डौ	राजकुमार कार्की	९८५११८६४१९
६८	श्रीकृष्ण नर्सरी	फूलबारी ६, काठमाण्डौ	श्रीकृष्ण तिमल्लिसना	९८४१६९६२८८
६९	फूलबारी नर्सरी	फूलबारी ६, काठमाण्डौ	खड्ग कुमारी तिमल्लिसना	९८४१३१४३२९
७०	विद्या नर्सरी	महाङ्काल ६, काठमाण्डौ	दुर्गा बहादुर सापकोटा	९८५११२८७४६
७१	नारायणी नर्सरी	सुन्धारा ३, काठमाण्डौ	राजाराम सिंह थापा	९८४९२५९६१०
७२	बज्रयोगिनी नर्सरी	काठमाण्डौ ७, काठमाण्डौ	सानुकान्छी तामाङ	९८६०४९२४७२
७३	शिवपुरी नर्सरी	काठमाण्डौ ४, काठमाण्डौ	रामचन्द्र बस्नेत	९८५११३७५२२
७४	द स्ट्याण्डर्ड नर्सरी	बाँसबारी ३, काठमाण्डौ	सुरेशभक्त श्रेष्ठ	९८५१०५००७३
७५	गार्डेनर्स	बाँसबारी ३, काठमाण्डौ	विद्या श्रेष्ठ	०१-४३७१२६७

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
	प्याराडाइजप्रा.लि.			
७६	मेरो नर्सरी	काठमाण्डौ १०, काठमाण्डौ	आरती डङ्गोल	९८४१७३०४८१
७७	गुरुङ नर्सरी	बाँसबारी ३, काठमाण्डौ	मदन गुरुङ	
७८	रक्षा नर्सरी	कपन ३, काठमाण्डौ	मीन बहादुर तामाङ	९८५१०९३८२२
७९	रक्षा फ्लावर नर्सरी	कपन ३, काठमाण्डौ	गंगादेवी तामाङ	९८४३१२५७७०
८०	न्यू प्लान्ट हेभेननर्सरी	महाराजगञ्ज ४, काठमाण्डौ	रामकुमार बुढाथोकी	९८४१६७९०२१
८१	ज्योती नर्सरी	स्वयम्भू १५, काठमाण्डौ	बाबुराज डङ्गोल	९८५१०४३७५०
८२	खड्का नर्सरी	महाराजगञ्ज ४, काठमाण्डौ	राधिका खड्का	९८५१०८५४५३
८३	मुस्कान नर्सरी	काठमाण्डौ २, काठमाण्डौ	महेन्द्र सुवेदी	९८४१४३८१५९
८४	कलङ्कीमाई नर्सरी	कलङ्की, काठमाण्डौ	रामकुमार बस्नेत	९८०३४९१६४८
८५	गणेश नर्सरी	कलङ्की १४, काठमाण्डौ	रवि न्यौपाने	९८४१३७५५९८
८६	बुढाथोकी नर्सरी	कीर्तिपुर १५, काठमाण्डौ	अनिलराज बुढाथोकी	९८४१५९७४६०
८७	अजिमा नर्सरी	कोटेश्वर ५, काठमाण्डौ	कुमार कार्की	९८५१००७१७९
८८	कुमारी नर्सरी	पकनाजोल १६, काठमाण्डौ	रबिन्द्र महर्जन	९८५१०६३२४३
८९	शुभकामना नर्सरी	चुनदेवी ४, काठमाण्डौ	चेतबहादुर चौलागाई	९८४१३८०२००
९०	नेपाल मल्टिप्लान्टप्रोडक्ट एण्ड रिसर्च सेन्टर	कालिकास्थान ३२, काठमाण्डौ	धन कुमारी दाहाल	९८५१०५३५४८
९१	अल ट्रपिकल प्लान्टहाउस	चण्डोल ४, काठमाण्डौ	रामजी कुवर	९८४१२८१४७१
९२	श्रीराम दुर्गा भवानीनर्सरी	काठमाण्डौ ४, काठमाण्डौ	सीताराम घिमिरे	९८४९१६९३५९
९३	न्यू वातावरण नर्सरी	धुम्बाराही ४, काठमाण्डौ	मीना मोक्तान	९८५१११८४९०
९४	एसनर्सरी .आर.	धुम्बाराही ४, काठमाण्डौ	राम बहादुर तामाङ	९८५१०४२९६३
९५	गुनकेशरी नर्सरी	धुम्बाराही ५, काठमाण्डौ	श्यामसुन्दर राजपति	९८५११४६३४८
९६	मनकामना नर्सरी	विशालनगर ४, काठमाण्डौ	अमर बहादुर घले	९८४१३४५३११
९७	मिलन नर्सरी	बालुवाटार ४, काठमाण्डौ	लाल बहादुर लोप्चन	९८४१३८६३६०
९८	पिपल नर्सरी	सरस्वतीनगर, काठमाण्डौ	रोशन श्रेष्ठ	९८५१०५९९२४
९९	बागमती नर्सरी	बालुवाटार, काठमाण्डौ	श्रीधर कार्की	९८४१३१०३६८
१००	विशाल नर्सरी	महाराजगञ्ज, काठमाण्डौ	उषा खड्का	९८४९४१७९९९

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१०१	काठमाण्डौ नर्सरी	चाबाहिल, काठमाण्डौ	कुमार कसजु श्रेष्ठ	९८५१०७९७७०
१०२	जयकृष्ण नर्सरी	सेतोपुल ९, काठमाण्डौ	दिलिप बादे	९८५११३४४६७
१०३	इचङ्गुनारायण नर्सरी	नागार्जुन ३, काठमाण्डौ	दिपेश श्रेष्ठ	९८५१०५५९७८
१०४	घिसिङ नर्सरी	इचङ्गुनारायण ३, काठमाण्डौ	मान बहादुर घिसिङ	९८४३१३३९४२
१०५	तामाङ नर्सरी	धापासी ३, काठमाण्डौ	लाल बहादुर तामाङ	९८४१५०२६१०
१०६	हेन्सी राई एण्डसन्स	बुढानिलकण्ठ, काठमाण्डौ	जेहेन्सी राई .बि.	९८५१०२६७९८
१०७	स्वयम्भू गार्डेनसर्भिस एण्ड प्लान्ट नर्सरी	स्वयम्भू १५, काठमाण्डौ	रामजी प्रसादतिमल्सिना	९८५१०५५८०४
१०८	साइकस नर्सरी	रानीबारी २९, काठमाण्डौ	प्रेम बहादुर डंगोल	९८५१०५२४८४
१०९	सनराइज गार्डेन नर्सरी	स्वयम्भू १५, काठमाण्डौ	ठाकुर प्रसादतिमल्सिना	९८४११२४९२५
११०	भट्टराई नर्सरी	सिनामज्गल ९, काठमाण्डौ	भरत कुमार भट्टराई	९८४९३४७४७४
१११	पौडेल नर्सरी	जडिबुटी ३५, काठमाण्डौ	पेशल कुमार पौडेल	९८४९६८७५९२
११२	बीनर्सरी .एण्ड बी.	बसुन्धरा, काठमाण्डौ	रेवती प्रसाद पौडेल	९८४९६३४०२७
११३	फलोस फूलोस नर्सरी	बल्खु, काठमाण्डौ	उषा सुनार	९८४९०७७६०१
११४	पञ्च कुमारी नर्सरी	बत्तिसपुतली ९, काठमाण्डौ	हिराकाजी महर्जन	९८५१०१७२७१
११५	न्यू सनफलावर नर्सरी	नयाँ बानेश्वर, काठमाण्डौ	नारायणभक्त महर्जन	९८४९२६५८७१
११६	शिखा फलावर एण्डप्लान्ट नर्सरी	थापाथली १२, काठमाण्डौ	रमेश कुमार सञ्जेल	९८४९४१८१९३
११७	अजिमा नर्सरी	कुलेश्वर १४, काठमाण्डौ	कुमार कार्की	९८५१००७१७९
११८	म्हेपी नर्सरी	गोङ्गबु २९, काठमाण्डौ	हरिकृष्ण महर्जन	९८४९२६६९९२
११९	मनिका नर्सरी	सितापाइला, काठमाण्डौ	मङ्गलदास श्रेष्ठ	९८५१०९००३२
१२०	टुल्कु नर्सरी	गोङ्गबु ५, काठमाण्डौ	टुल्कु तामाङ	९८४९२९४०३१
१२१	द इभरग्रीन नर्सरी	धापासी, काठमाण्डौ	सीताराम लामिछाने	९८५११८४०२८
१२२	मनमैजु नर्सरी	मनमैजु ५, काठमाण्डौ	भरत बहादुर लामिछाने	९८४९६३१७४६
१२३	बोटानिकल नर्सरी	धापासी ४, काठमाण्डौ	प्रभा प्रधान	९८४९८६००५७
१२४	शिवा नर्सरी	गङ्गाघर, काठमाण्डौ	मोहन माली	९८४९९१८८०३
१२५	न्यू बसन्त नर्सरी	बत्तिसपुतली ९, काठमाण्डौ	केशव खड्का	९८४९१७९९९७
१२६	कान्तिपुर नर्सरी	बानेश्वर ३४, काठमाण्डौ	धन प्रसाद घिमिरे	९८४९५१८०८२

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
	एण्डगार्डेन सर्भिस सेन्टर			
१२७	महर्जन नर्सरी	महाराजगञ्ज, काठमाण्डौ	माछाकाजी महर्जन	९८५१०४७०६७
१२८	सूर्य नर्सरी	बौद्ध ६, काठमाण्डौ	राम बहादुर बस्नेत	९७४१२६८५७६
१२९	सञ्जय नर्सरी	काँडाघारी, काठमाण्डौ	राम बहादुर शाही	९८४१३७१६५७
१३०	सिजनल नर्सरी	नारायणथान, काठमाण्डौ	रामेश्वर तितुङ	९८४१५९९३७८
१३१	फ्रुट एण्ड फ्लावरनर्सरी	मण्डिखाटार, काठमाण्डौ	रामशरण बानियाँ	९८४१३४४७३४
१३२	महास्तुपा नर्सरी	कपन १, काठमाण्डौ	राजकुमार श्रेष्ठ	९८५१००५५३०
१३३	माया नर्सरी	कालोपुल ७, काठमाण्डौ	विष्णु प्रजापति	९८५१०९६९२३
१३४	गजेन्द्र नर्सरी	सामाखुशी २९, काठमाण्डौ	गजेन्द्र महर्जन	९८५१०५३५८३
१३५	गौतम कृषि एण्ड नर्सरीउद्योग	कटुञ्जे ४, काभ्रे	नेत्र बहादुर गौतम	९७५१००२८१६
१३६	युनिक फ्लावर एण्डमोडर्न नर्सरी	उग्रतारा ८, काभ्रे	ठाकुर प्रसाद दाहाल	९८५१०८८१२३
१३७	बुद्ध फलफूल नर्सरी	नासिकास्थान १, काभ्रे	शम्भु तामाङ	९८४१२९५२९०
१३८	प्रजापति नर्सरी	बडिखेल, ललितपुर	राजेन्द्र राई	९८४१२८६३२५
१३९	राइज अर्किड नर्सरी	बडिखेल १, ललितपुर	कविराज राई	९८४१२५४६७३
१४०	ग्रीन भ्यू अर्किडनर्सरी	बडिखेल ९, ललितपुर	दिपक चन्द्र राई	९८४१४९९८९५
१४१	सृजना फ्लावर नर्सरी	सानेपा २, ललितपुर	शिव बहादुर खड्का	९८५१०२९१९६
१४२	मितेरी नर्सरी	खुमलटार १५, ललितपुर	यमलाल तामाङ	९८४१२६०६७०
१४३	बस्नेत नर्सरी	नख्खु ८, ललितपुर	खड्ग बहादुर बस्नेत	९८४९०९३८८४
१४४	आरनर्सरी .एन.	भैसेपाटी ४, ललितपुर	प्रताप बम्जन	९८४१५९२४७७
१४५	सुधिमाज नर्सरी	नख्खुपुल, ललितपुर	लिलाकुमारी घिमिरे	९७४१०६४०१७
१४६	बेली पुष्प नर्सरी	लगनखेल ५, ललितपुर		९८५१०८२७१३
१४७	बुद्ध नर्सरी	थायाहिटी २२, ललितपुर	तुल बहादुर विष्ट	९८४१६४०१५२
१४८	बङ्गलामुखी नर्सरी	जावलाखेल ५, ललितपुर	सागरलाल मुल्मी	९८५११५१९६३
१४९	प्रकृति नर्सरी	सुनाकोठी २७, ललितपुर	जिवननाथ पुडासैनी	९७५१०१२५७६
१५०	फूल बिरुवा नर्सरी	इमाडोल ९, ललितपुर	गणेश बहादुर थापा	९८१८९२५४६४
१५१	सम्झना नर्सरी	सानेपा २, ललितपुर	तिर्थ बहादुर महर्जन	९८४१२९३९६७

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१५२	एडेन्स नर्सरी	धापाखेल १, ललितपुर	बल प्रसाद बजगाई	९८४१०२४३२७
१५३	मनिप्लान्ट नर्सरी	बटुकभैरव, ललितपुर	पुनिरत्न महर्जन	९८४१४५५३६१
१५४	शिष्टता नर्सरी	थसिखेल ५, ललितपुर	राजकृष्ण बजगाई	९८४१७३३२२८
१५५	सगरमाथा नर्सरी	खुमलटार १५, ललितपुर	मोहन खत्री	९८४१९०३८३९
१५६	हाम्रो फ्लावर नर्सरी	कुसुन्ती ५, ललितपुर	राजन योजन	९८४१६१४०७२
१५७	इभरग्रीन नर्सरी	टौखेल ६, ललितपुर	हरिराम श्रेष्ठ	९७५१०४४४४६
१५८	जेनर्सरी .एन.	गोदावरी ६, ललितपुर	बिन्दु थापा	९८४१५५३८१०
१५९	ओम तिर्थ नर्सरी	शान्तिबस्ती ३, ललितपुर	कृष्ण बहादुर श्रेष्ठ	९८४१२६०७३५
१६०	टि.टि.आर. बङ्गलामुखी नर्सरी	नखिपोट १४, ललितपुर	रुद्र कुमार सुनार	९८४१३०२९२०
१६१	स्वराज बोटानिकलनर्सरी	गोदावरी ६, ललितपुर	सरोजराज कुँवर	९८४१५५१७१२
१६२	गोदावरी नर्सरी	गोदावरी ५, ललितपुर	बिस्मा प्रसाई	९८५११२९६९२
१६३	सदाबहार नर्सरी	गोदावरी ६, ललितपुर	शंकर सिलवाल	९८४१७८३६७१
१६४	कमल कट फ्लावर	गोदावरी ६, ललितपुर	कमल सुब्बा	९८४१४९२३३०
१६५	प्रेम पुष्प नर्सरी	टौखेल ८, ललितपुर	केशव सुनार	९८४०३०२१५२
१६६	नव सेवा नर्सरी	गोदावरी २, ललितपुर	दसराम सुनार	९८४१७८९५८६
१६७	सिलवाल गार्डेनिङसर्भिस	टौखेल ६, ललितपुर	श्रीमला सिलवाल	९८४९३७५८२०
१६८	बहुआयामिक कृषिउत्पादन तथा वितरण प्रा.लि.	महालक्ष्मी ३, ललितपुर	राजकुमार शर्मा	९८५८०२२८७६
१६९	पाखिन फ्लावर फार्म	मनहरी ७, मकवानपुर	दिपक गुरुङ	९८४९८९७२०३
१७०	जोशिविन नर्सरी एण्डमनिप्लान्ट	हेटौडा ४, मकवानपुर		९८४५०२७५७९
१७१	प्रतिक्षा नर्सरी	पथरी, मोरङ	कला राई	९८४२०९४३२९
१७२	हिमालय नर्सरी	विराटनगर १७, मोरङ	महम्मद काजी अन्सारी	९८४२०४५६३५
१७३	अर्जुन नर्सरी उद्योग	सुन्दरधुलाटी ६, मोरङ	अर्जुन ढकाल	९८४२२९२०५०
१७४	लक्ष्मी नर्सरी	बगरहाट ८, मोरङ	लोक बहादुर मगर	९८४२१६०११४
१७५	पुष्पाञ्जली नर्सरी	उर्लावारी ६, मोरङ	कृष्ण चापागाई	९८१५३४०३५५
१७६	भट्टराई नर्सरी	सिधुवा, मोरङ	क्षितिज भट्टराई	९८६२१९८५४६

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१७७	दिपेश नर्सरी	कोशी ४, मोरङ	चित्र बहादुर योगी	९८४२०६५४८९
१७८	प्रगति उद्यान	विराटनगर १, मोरङ	गोपाल मगत	९८०४०३९७०३
१७९	अन्नपूर्ण नर्सरी	विरगञ्ज १०, पर्सा	महम्मद सब्बिर अन्सारी	९८०३८२८९४६
१८०	मनकामना नर्सरी	घण्टाघर १०, पर्सा	राजकुमारी कुसुवाहा	९८५५०२०२४०
१८१	गुप्ता नर्सरी	शंकरनगर ७, रूपन्देही	शम्भु कुमार गुप्ता	९८४७२०२१४३
१८२	सत्य साई नर्सरी	आनन्दवन ५, रूपन्देही	सुरज गुप्ता	९८५७०२१०७९
१८३	विकास नर्सरी	बुटवल १०, रूपन्देही	दुर्गादेवी भट्टराई	९८४७०३७८३१
१८४	गौतमबुद्ध नर्सरी	लुम्बिनी ६, रूपन्देही	सुरज गुप्ता	९८५७०२१०७९
१८५	बुटवल नर्सरी	बुटवल १२, रूपन्देही	सरला भण्डारी	९८५७०२८९९३
१८६	लुम्बिनी नर्सरी एण्डगार्डेन	तिलोत्तमा ६, रूपन्देही	रमेश पाण्डे	९८५७०२६५९५
१८७	कालिका एग्री नर्सरी	सिद्धार्थनगर, रूपन्देही	गोपाल खरेल	९८४४७११८५६
१८८	सिद्धबाबा नर्सरी	सुखानगर १०, रूपन्देही	मथुरा कुमारीभट्टराई	९८४७०२५२०३
१८९	कालिका नर्सरी	कमलमाई ४, सिन्धुली	प्रदिप शाही	९८४९५११८६८
१९०	नेपाल एग्रो फार्म	जयपुर ९, सिराहा	गुरुदयाल चौधरी	९८५४०२६६६५
१९१	सुरेश नर्सरी एण्डबागबानी केन्द्र	जिरोमाइल २, सिराहा	सुरेश महतो	९८०७७९९८५९
१९२	कपिलदेव नर्सरी	जिरोमाइल २, सिराहा	कपिलदेव चौधरी	९८४२८४११८४
१९३	श्रीदेव फलफूल नर्सरी	जिरोमाइल २, सिराहा	श्रीदेव चौधरी	९८५१०३९५४०
१९४	युगल कुशुवाहा नर्सरीफार्म	लाहान ३, सिराहा	शिवजी महतो	९८०४७७५७०७
१९५	कुशुवाहा नर्सरी फार्म	लाहान ३, सिराहा	राजकुमार सिंह	९८४२८२७४५६
१९६	प्रशान्ति नर्सरी	फूलबारी ७, सुनसरी	राजेन्द्र अधिकारी	९८०४३४८०२४
१९७	रितु नर्सरी एण्डएग्रो प्रा.लि.	इटहरी २४, सुनसरी	खगेन्द्र पोखरेल	९८१७३८५२१७
१९८	एन्जेला नर्सरी	धरान ९, सुनसरी	रतन बेरा	९८४२०२२७३६
१९९	पवित्रा नर्सरी	धरान १९, सुनसरी	कल्पना लिम्बु	९८०७०६७९७४
२००	पाथिभरादेवी नर्सरी	इटहरी ७, सुनसरी	उमेश ढकाल	९८५२०५५४७८
२०१	न्यू पशुपति नर्सरी	इटहरी १, सुनसरी	धिरा अधिकारी	९८१६३३१६००
२०२	केमेलिया नर्सरी	धरान ७, सुनसरी	रिता कुमारी राई	९८१७३४०९४०
२०३	ओशानिक ब्रोटेक-नर्सरी	मधेश ९, सुनसरी	पुष्कल बुढाथोकी	९८४२०४१८१६

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
२०४	बुढासुब्बा नर्सरी	धरान १४, सुनसरी	प्रेम प्रसाद पराजुली	९८४२०४९३५२
२०५	झरना नर्सरी उद्योग	विरेन्द्रनगर १८, सुर्खेत	झरना थापा	९८४८२९०१८५
२०६	बस्नेत फलफूल एण्डपुष्प नर्सरी	विरेन्द्रनगर ७, सुर्खेत	दिल कुमारी बस्नेत	९८४८१२१३९८
२०७	सिजन एण्ड सिसमनर्सरी	बर्दघाट ४, नवलपरासी	खगिसरा पौडेल	९८४७१७९७६८
२०८	अभियान बहुउद्देशियनर्सरी	मधुवन ९, बर्दिया	गोपाल सिक्देल	९८४८१५१७५४
२०९	पुष्पराज पशुपालन तथानर्सरी फर्म	सुनवल १, नवलपरासी	गोपी कृष्ण भण्डारी	९८४३०९७४२६
२१०	गौतम नर्सरी	सुनवल ३, नवलपरासी	डण्डा पाणी गौतम	९८४७२९८५५३
२११	चर्ति फ्लोरा	नेपालगञ्ज २, बाँके	विन्दु चर्ति मगर	९८५८०४१४११
२१२	सुविदिप पुष्प उद्यानकेन्द्र	कोहलपुर २, बाँके	विष्णु कुमारी चौधरी	९८४८०५९४४५
२१३	बुटवल तामनगर नर्सरी	बुटवल १२, रुपन्देही	सिर्जना वस्याल	९८६७९६४७७०
२१४	बागेश्वरी फलफूल विकासतथा नर्सरी फर्म	खजुरा ७, बाँके	हरिदत्त पन्त	९८४८२०२३२५
२१५	लुम्बिनी नर्सरी फर्म	तिलोत्तमा ५, रुपन्देही	रमेश पाण्डे	९८५७०४२१९१
२१६	पुष्पानर्सरी	तुल्सीपुर १२, दाङ्ग	देवीरामशर्मा	९८४७३०१९९०
२१७	ग्रीन नर्सरी तथा बराह बाँगर ब्रिडिङ फार्म	शितगङ्गा ३, अर्घाखाँची	कमानसिंह दर्लामी	

३.४.२ कट फ्लावर उत्पादकहरू

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	सनराइज एग्रोटेक	कमलविनायक ४, भक्तपुर	विश्वमणि पोखरेल	९८५११२७६७४
२	ससिताज एग्रो	कमलविनायक ४, भक्तपुर	जयराम फुयाल	९८६०७५६५३७
३	खड्का फार्मिङ एण्डफ्लोरिकल्चर	कमलविनायक ४, भक्तपुर	रामचन्द्र खड्का	९७५१०५७०२७
४	शान्ति फ्लावर फार्म	ठिमी १, भक्तपुर	ज्ञानकृष्ण श्रेष्ठ	९८६०४२८९९०
५	मानन्धर फ्लोरिकल्चर	कमलविनायक, भक्तपुर	रोशनी मानन्धर	९८०१०२९९४०
६	मछिन्द्र एग्रो फ्लावर	सूर्यविनायक ६, भक्तपुर	शान्तराम कायस्थ	९८४१८४८२७९

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
७		सूर्यविनायक ७, भक्तपुर	बालकृष्ण के.सी.	९८४१४७७१८७
८	इन्द्रणी फ्लावर फार्म	सूर्यविनायक ७, भक्तपुर	ज्ञानेन्द्र थापा	९८४१३९८२६९
९	आर्यन फ्लोरा फार्म	सूर्यविनायक ७, भक्तपुर	लोकनाथ गैरे	९८५१००२८१६
१०	आचार्य एग्रो एण्डफ्लोरा फार्म	हाजिपुर ३, चितवन	नारायण शर्मा	९८४५०८९७०८
११	एभरेष्ट भर्मि टेकसेन्टर	रामपुर ९, चितवन	कल्याणी मिश्र	९८५५०६५१३७
१२	एब्लुम फ्लोरा फार्म	गुञ्जनगर ७, चितवन	प्रकाश पन्त	९८५५०५७२०७
१३	बागबानी कृषि उद्यमकेन्द्र	नौबिसे ४, धादिङ	हेमलाल श्रेष्ठ	९८४३१४७७३३
१४	सिर्जना पुष्प फार्म	पोखरा १३, कास्की	प्रेम बहादुर खड्का	९८५६०२५७१७
१५	रितु एग्रो	कागेश्वरी मनहरा १, काठमाण्डौ	अमृत खड्का	९८५१०२३९११
१६	फ्लोरा फ्रेन्ड्स प्रा.लि.	चावाहिल ७, काठमाण्डौ	राजु शाही	९८५१०९५७३१
१७	द एभरेष्ट फ्लावर	चावाहिल ७, काठमाण्डौ	राजु शाही	९८५१०९५७३१
१८	रक्षा फ्लोरा फार्म	गागलफेदी ४, काठमाण्डौ	विरेन्द्र तामाङ	९८४३१२५८७७
१९	कुमारी फ्लोरा फार्म	ठमेल १६, काठमाण्डौ	प्रविन्द्र महर्जन	९८५१०५७९१५
२०	अर्किड ट्रेजर	बुढानिलकण्ठ १, काठमाण्डौ	भरतकान्त राई	९८४१३१७९३६
२१	बागमती फ्लोरा प्रा.लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	सन्जीव कार्की	९८५१००८९६४
२२	त्रिविद्याफ्लोरिकल्चर फार्म	टोखा, काठमाण्डौ	चन्द्र बहादुर टण्डन	९८४१७३०८३६
२३	सिर्जना कट फ्लावर नर्सरी	नागार्जुन ३, काठमाण्डौ	पाण्डव श्रेष्ठ	९८४९६३४२२०
२४	ए.एस. कट फ्लावर नर्सरी	नागार्जुन ३, काठमाण्डौ	अञ्जना आचार्य	९८४९०११०७८
२५	फ्रेस फ्लावर नर्सरी	दक्षिणकाली २, काठमाण्डौ	जय थापा मगर	९८५१०८८७६६
२६	घिसिङ नर्सरी	इचङ्गु ३, काठमाण्डौ	मान बहादुर घिसिङ	९८४३१३३९४२
२७	कल्पना फ्लोरा फार्म	टोखा, काठमाण्डौ	चन्द्र कुमार थिङ	९८०३५७९८३६
२८	पुष्पकुञ्ज फ्लावरडेकोरेट्स	त्रिपुरेश्वर ११, काठमाण्डौ	गौता घोराई	९८४१२०४५९०
२९	ग्लोबल फ्लोरा प्रा.लि.	त्रिपुरेश्वर १६, काठमाण्डौ	हिरामणी शर्मा	९८५१०११२४४
३०	हनि राई एण्ड सन्स	बुढानिलकण्ठ, काठमाण्डौ	जेराई .बि.	९८५१०२६७९८
३१	स्वयम्भू गार्डेनसर्भिस एण्ड प्लान्ट नर्सरी	स्वयम्भू १५, काठमाण्डौ	रामजी प्रसादतिमल्सिना	९८५१०५५८०४
३२	इन्द्रावती फ्लोराफार्म	दोलालघाट, काभ्रे	मसली लामा	९८४९३४८१४२
३३	दोलालघाट फ्लोरा फार्म	दोलालघाट ३, काभ्रे	टङ्कराज शाह	९८४११०७७२६

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
३४	अल्फा फ्लोरा फार्म	महेन्द्रज्योती २, काभ्रे	राजन थापा	९८५११२२६१५
३५	बालकुमारी फ्लोराफार्म	महेन्द्रज्योती २, काभ्रे	शिवशरण थापा	९८४१००४५५०
३६	एभरग्रीन फ्लोरा फार्म	महेन्द्रज्योती ७, काभ्रे	नानिराम राउत	९८४११०९७५५
३७	गौतम कृषि एण्ड नर्सरीउद्योग	कटुञ्जे ४, काभ्रे	नेत्र बहादुर गौतम	९७५१००२८१६
३८	नमूना पुष्प फार्म	पाँचखाल १०, काभ्रे	बद्री प्रसाद आचार्य	९८४१३३५२००
३९	होराइजन फ्लोरा फार्म	धुलिखेल, काभ्रे	बिरेन्द्र बहादुरश्रेष्ठ	९८४१५१४१४६
४०	आर.एन.ए. फ्लोरा फार्म	उग्रतारा ८, काभ्रे	रुद्र बहादुर खड्का	९८४९६८४९७९
४१	बुद्ध फलफूल नर्सरी	नासिकास्थान १, काभ्रे	शम्भु तामाङ	९८४१२९५२९०
४२	जरबेरा सोलुशन फ्लोराफार्म	धुलिखेल ८, काभ्रे	भेष बहादुर दनुवार	
४३	बङ्गलामुखी नर्सरी	जावलाखेल ५, ललितपुर	सागरलाल मुल्मी	९८५११५१९६३
४४	राइट च्वाइस फ्लावरमोर	पुलचोक ३, ललितपुर	कमान तामाङ	९८४१६२७२९७
४५	हाम्रो फ्लोरा एण्डएग्रो प्रा.लि.	हरिसिद्धि २९, ललितपुर	एटमराम न्यौपाने	९८४५५८७५०९
४६	लव्ली पेट्स	ठैब ९, ललितपुर	अर्जुन अधिकारी	९८४१३३५४४७
४७	हिमालयन फ्लोराइन्टरप्राइजेज प्रा.लि.	हात्तिबन १५, ललितपुर	उमेश श्रेष्ठ	९८४१७०३२९७
४८	सायम फ्लोरिटेक	कुपण्डोल ६, ललितपुर	मन्दिर श्रेष्ठ	९८५१०३३७३१
४९		हरिसिद्धि २, ललितपुर	इश्वर महर्जन	९८४१८०१८१७
५०		महालक्ष्मी ३, ललितपुर	ध्रुव थापा	९८५१०९७५१५
५१	कमल कट फ्लावर	गोदावरी ६, ललितपुर	कमल सुब्बा	९८४१४९२३३०
५२	प्रेम पुष्प नर्सरी	टौखेल ८, ललितपुर	केशव सुनार	९८४०३०२१५२
५३		टौखेल ८, ललितपुर	हेम बहादुर सुनार	९८४१०४७७६६
५४	नव सेवा नर्सरी	गोदावरी २, ललितपुर	दसराम सुनार	९८४१७८९५८६
५५	बहुआयामिक कृषिउत्पादन तथा वितरण प्रा.लि.	महालक्ष्मी ३, ललितपुर	राजकुमार शर्मा	९८५८०२२८७६
५६	पाखिन फ्लावर फार्म	मनहरी ७, मकवानपुर	दिपक गुरूङ	९८४९८९७२०३

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
५७	पुष्पाञ्जली नर्सरी	उर्लाबारी ६, मोरङ	कृष्ण चापागाई	९८१५३४०३५५
५८	भट्टराई नर्सरी	सिधुवा, मोरङ	क्षितिज भट्टराई	९८६२१९८५४६
५९	नेपाल एग्रो फार्म	जयपुर ९, सिराहा	गुरुदयाल चौधरी	९८५४०२६६६५

३.४.३ पुष्प सजावट एवं पसल

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	दाताज ग्यालेरी	भरतपुर १, चितवन	दाताराम घिमिरे	९८५५०६०८७६
२	गायत्री फ्लावर एण्डप्लान्ट हाउस	गेटा टिकापुर ४, कैलाली	पुष्पराज पन्त	९८४८४३२०७८
३	नारायण बागमती फूलसप्लायर्स	पोखरा ८, कास्की	श्याम थापा	९८१३२६२९४३
४	श्रीराम नर्सरी	पोखरा ५, कास्की	राम प्रसाद सुवेदी	९८४६३२३४६१
५	पुष्प सप्लायर्स	पोखरा ८, कास्की	हरि प्रसाद अधिकारी	९८४६०२१५४४
६	न्यू ग्रीनहाउस	पोखरा ८, कास्की	रमेश बहादुर राना	९८४६०८५५८४
७	फ्लोरा फ्रेन्ड्स प्रा.लि.	चावेल ७, काठमाण्डौ	राजु शाही	९८५१०९५७३१
८	द एभरेष्ट फ्लावर्स	चावेल ७, काठमाण्डौ	राजु शाही	९८५१०९५७३१
९	आर. एण्ड एस. गिफ्ट एण्ड फ्लावर सप	गल्फूटार १०, काठमाण्डौ	राजु श्रेष्ठ	९८४१७३०८६४
१०	कुमारी फ्लोरा फार्म	ठमेल १६, काठमाण्डौ	प्रविन्द्र महर्जन	९८५१०५७९१५
११	बागमती फ्लोरा प्रा.लि.	कमलादी, काठमाण्डौ	सन्जीव कार्की	९८५१००८९६४
१२	एभरग्रीन फ्लावरडेकोरेटर	त्रिपुरेश्वर ११, काठमाण्डौ	सरोज श्रेष्ठ	९८०३१४६२५४
१३	थापा फ्रेस फ्लावर सप	कमलादी, काठमाण्डौ	बिन्दा थापा	
१४	सनराइज फ्लावर सप	कमलादी, काठमाण्डौ	कृष्ण बलामी	९८४१८६२५४०
१५	मालिनी फ्लावर सप	त्रिपुरेश्वर ११, काठमाण्डौ	तपन समन्तो	९८४१२४०६१०
१६	न्युलक्री फ्लावर सप	कमलादी, काठमाण्डौ	अर्जुन थापा	
१७	रक्षा फ्लावर सप	महाराजगञ्ज, काठमाण्डौ	मीन बहादुर तामाङ	९८५१०९३८२२
१८	ज्योती फ्लावर्स	शितलनिवास, काठमाण्डौ	कल्पना श्रेष्ठ	
१९	बिना फ्लावर सप			
२०	भेराइटी फ्लावर्स	काठमाण्डौ	सन्तोषीदेवी शाह	

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
२१	द एभरेष्ट फ्लावर सप	चावेल ७, काठमाण्डौ	राजु शाही	९८५१०९५७३१
२२	अस्मिता फ्लावर्स	बौद्ध ६, काठमाण्डौ	कर्मा लामा	९८०८८०७८०४
२३	श्रेष्ठ गिफ्ट सप	माछापौखरी, काठमाण्डौ		
२४	फ्रेन्स पेटल्स	कमलादी, काठमाण्डौ	प्राची अग्रवाल	०१-४१६८६६७
२५	महर्जन फ्लावर्स	कमलादी, काठमाण्डौ	तिर्थनाथ मन्ना	
२६	फ्रेन्ड्स फ्लोरा	नयाँबजार ६, काठमाण्डौ	मोहन गुप्ता	९८०११६०५१४
२७	नेपाल फ्लावर्स	लाजिम्पाट २, काठमाण्डौ	अमर बहादुर लामा	९८४१४२०४४०
२८	गरिमा फ्लावर सप	लाजिम्पाट २, काठमाण्डौ	दिपेश भट्टराई	९८५११६०५६२
२९	बागमती फ्लावर सप	कमलादी १, काठमाण्डौ	आइत बहादुर तामाङ	०१-४४३५३२९
३०	न्यू कलकत्ता फ्लावरसप	महाराजगञ्ज ६, काठमाण्डौ	प्रसन्न जीत	९८१३५९६९३८
३१	फ्लोरा जोन	कमलादी १, काठमाण्डौ	राजु तामाङ	९८४१५९११०५
३२	न्यु आइस फ्लावर सप	कमलादी १, काठमाण्डौ	विष्णु शर्मा	९८४९०२६११४
३३	न्यू फ्लोरिष्ट फ्लावरसप	त्रिपुरेश्वर ११, काठमाण्डौ	तिलबहादुर तामाङ	९८४११६२६१९
३४	गणपति फ्लावर सप	कालिमाटी १३, काठमाण्डौ	ज्ञानेन्द्र महर्जन	९८४१४७३३०९
३५	युनाइटेड फ्लोराप्रा.लि.	त्रिपुरेश्वर ११, काठमाण्डौ	लोकनाथ गैरे	९८५१००२८१६
३६	क्लोभर वुमन इनफ्लोरिकल्चर	कमलादी ३१, काठमाण्डौ	ज्योती प्रधान	
३७	वुमन इन फ्लोरिकल्चर	कमलादी ३१, काठमाण्डौ	सवनम श्रेष्ठ	९८४१२५२४३९
३८	इचङ्कुनारायण नर्सरी	नागार्जुन ३, काठमाण्डौ	दिपेश श्रेष्ठ	९८५१०५५९७८
३९	फ्रेस फ्लावर नर्सरी	दक्षिणकाली २, काठमाण्डौ	जय थापा मगर	९८५१०८८७६६
४०	डिजाइन फ्लावर सप	कमलादी १, काठमाण्डौ	पदम बहादुर खड्का	९८५१०१६३८८
४१	कृष्ण फ्लावर्स	काठमाण्डौ ११, काठमाण्डौ	शम्भु मिथ्या	९८४१२०८०३६
४२	लक्की फ्रेस फ्लावर सप	महाराजगञ्ज ३, काठमाण्डौ	श्रीबहादुर थापा	९८४१३१३८०७
४३	गुडलक गिफ्ट एण्डफ्लावर	काठमाण्डौ १६, काठमाण्डौ	भिमसेन रसाइली	९८०३५७६०१५
४४	स्माइल गिफ्ट एण्डफ्लावर सप	बालाजु १६, काठमाण्डौ	विपिन भट्टराई	९८४१६८३०९७

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
४५	फ्याबुलस फ्लावरसप्रा.लि.	दरबारमार्ग, काठमाण्डौ	श्रीकृष्ण कार्की	९८४१००००७७
४६	महालक्ष्मी फ्लावरडेकोरेट	कमलादी ६, काठमाण्डौ	आशिस जना	९८०८२०६८१७
४७	रोयल डेफोडिल फ्लावरसप	कमलादी १, काठमाण्डौ	मीना तामाङ श्रेष्ठ	९८४१४२०४४०
४८	डेफोडिल फ्लावर सप	कमलादी १, काठमाण्डौ	आइत बहादुर तामाङ	०१-४४३५३२९
४९	होराइजन फ्लोरा फार्म	धुलिखेल, काभ्रे	बिरेन्द्र बहादुरश्रेष्ठ	९८४१५१४१४६
५०	द फ्रेस फ्लावर सप	जावलाखेल ४, ललितपुर	सिताराम पन्त	९८५१०१५३४४
५१	श्रीगणेश गिफ्ट एण्डफ्लावर सप	जावलाखेल १३, ललितपुर	इन्द्रकुमार श्रेष्ठ	९८४१६१२८५७
५२	योर च्वाइस एण्ड गिफ्टफ्लावर सप	जावलाखेल १३, ललितपुर	कपिल कार्की	९८४१२९१७१३
५३	श्रीकृष्ण फ्लावरस	पुलचोक, ललितपुर	मधु कार्की	९८४१५५७७८८
५४	राइट च्वाइस फ्लावरसएण्ड गिफ्ट सप	जावलाखेल १, ललितपुर	काजिमान तामाङ	९८४१६२७५९७
५५	लिली फ्लावर सप	जावलाखेल ३, ललितपुर		
५६	राइट च्वाइस फ्लावरमोर	जावलाखेल ३, ललितपुर	काजिमान तामाङ	९८४१६२७५९७
५७	हाइट पिजन फ्लावरएण्ड गिफ्ट सप	जावलाखेल, ललितपुर	सुनिल श्रेष्ठ	
५८	न्यू सुपर कलकत्ताफ्लावरस	बिरगञ्ज ६, पर्सा	सुदर्शन मानिक	९८०४२३१४०६
५९	सीता प्लान्ट सप	सिद्धार्थनगर ३, रूपन्देही	लक्ष्मी देवकोटा	९८४७०५४३६७

३.४.४ पुष्प थोक विक्रेताहरू

सि.नं.	फार्मको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	हिमालयनफ्लावर नर्सरी	मालेपाटन५, कास्की	चैनबहादुर सापकोटा	९८०६६४१३८०
२	द एभरेष्टफ्लावर	चावाहिल ७, काठमाण्डौ	राजु शाही	९८५१०९५७३१
३	ग्लोबलफ्लोरा प्रा.लि.	त्रिपुरेश्वर१६, काठमाण्डौ	हिरामणीशर्मा	९८५१०११२४४
४	कुमारीफ्लोरा फार्म	ठमेल १६, काठमाण्डौ	प्रविन्द्रमहर्जन	९८५१०५७९१५
५	युनाइटेडफ्लोरा प्रा.लि.	त्रिपुरेश्वर११, काठमाण्डौ	लोकनाथगैरे	९८५१००२८१६
६	युनिकफ्लोरा फार्म	उग्रतारा८, काभ्रे	भोजराजतिमल्सिना	९८४१४८८१३१

३.४.५ सयपत्री फूल खेती गर्ने कृषकहरु

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
१	सुमनलामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४८३३६५५०	३
२	श्यामकुमार लामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८१३४२२३७६	२
३	धरेन्द्रलामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०८६६१८५६	३
४	घराडपुटुवाल	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८१३४४७२१२	०.५
५	राममायातामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०३९३७७९६	२
६	गंगाबहादुर तामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८१८३७९३६४	१
७	सन्तबहादुर तामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४९०३१३८०	१
८	शान्तितामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०८८३०४३०	१
९	अशोक तामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०८८३०४३०	२
१०	कन्चनतामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४९०४०७९५	१.५
११	फूलमायालामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ		२
१२	सुनमायातामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४३५३६२१७	४
१३	असारेतामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ		८
१४	माया तामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४३६५८१८५	१
१५	बिरमानतामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८६००२२२५६	२
१६	रमेश तामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ		५
१७	शैली तामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४१४७०६३४	१
१८	राममायातामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ		२
१९	प्रेमसुन्दरी लामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४९८९३५६१	१
२०	कान्छीश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४९४७८४५४	१
२१	कुमारीतामाड	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८१३३३९२८०	१.५
२२	शर्मिलालामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८१०१०९५१६	२
२३	सानुमायालामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०३८४३०७१	१
२४	हर्कबहादुर लामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०३४७९७८१	१
२५	सुवर्णलामा	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८०८०१७८२३	४
२६	चमेलीश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचङ्गु, काठमाण्डौ	९८४३०७४१९३	१.२

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
२७	मंगलदीपलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३०९५७७३	१
२८	बिमला लामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३८७८२९४	२
२९	कुमालेतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१८००९५४०	१
३०	सानुभाईलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		१
३१	शैली लामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२९२०७९	२
३२	कल्पनाविष्ट	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३६६१५८२	२
३३	बिर बहादुरतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४११७३८०८	१
३४	साहिलीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		५
३५	उषा लामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२७२२७२	२
३६	धन बहादुरतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३६२०१७१	२
३७	बिष्णुतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३०७११२६	१
३८	बिन्दुलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३०७११२६	१
३९	इन्द्रमायातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१०५७६४६	१.५
४०	सीता तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१३९५९८३	१.५
४१	सन्तबहादुर तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८५१००१३३०	१
४२	संगीतालामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३३६०३३८	१.२
४३	वीर बहादुरतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१३९३२९०	१
४४	उमा विष्ट	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३६६५१८२	१
४५	राममायातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९७४१२१०७१४	१
४६	बिलीश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९४६२०२८	२
४७	दिल बहादुरलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१०५७६४६	१.५
४८	सुकमायातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३५९३४३६	१
४९	मैना तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३०७११२६	१
५०	कवितातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२०५५७९	४
५१	अविलासतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३५९३५७२	३
५२	गंगा तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३५२३२०८	३
५३	कृष्णबहादुर तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३४१२६६८	३
५४	राजु तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३०८८७४१	५

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
५५	मीठु तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१८४४११५८	३
५६	सुनकुमारीलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३३१०८७९	१.५
५७	अञ्जलीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०९२५१३४	२
५८	नानी मैया	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०२४७७६९	१
५९	सम्झना	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१८९४०९६६	१
६०	सुजिता	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१३९५९८३	१.२
६१	बसन्ततामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३०५७५९६	३
६२	कान्छीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१८७७२५७	३
६३	गीता लामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३१३३३७३	१
६४	बिजय लामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३५४२९१५	१
६५	रोशी तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३७६३९२१	१
६६	विक्रमलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३५९३०८८	२
६७	सुन्तलीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६००५०४८७	४
६८	बिन्दुतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१०१७६८६६	१
६९	नरेन्द्रबहादुर तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		२
७०	शान्तितामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२९१६१९	३
७१	मीना तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२९१६१९	३
७२	तीर्थतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९२६०४२९	१
७३	ठूली तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१८९३९१५५	१
७४	जुनुमायातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१८९३९१५५	१
७५	राम बहादुरतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३६७४१३९	१
७६	ज्ञानबहादुर लामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६६८२३४०३	१
७७	आइत बहादुरलामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३०१५५०७	२
७८	रेशमातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०७०३६७२	१.२
७९	माइलीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०९५९३४०	१
८०	काले तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६११७४१९४	२
८१	ठूलो भाईगिरी	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९७४११९०९१५	२
८२	फूलमायातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६१००९८८३	३

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
८३	सरोज गिरी	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२९०५३३	५
८४	राममायागिरी	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९७४१०८४२९३	३
८५	मिनु तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०९९२९४३	२
८६	कान्छीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०९९२९४३	२
८७	कान्छीगिरी	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२२५६६४	४
८८	सुमित्रालामा	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८६०८८५४९७	१
८९	उत्तमश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३२९३२८१	१.५
९०	सानुकान्छीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९७८४९२५	१
९१	राजश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४११४९७०८	१
९२	अनिताविष्ट	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९०९२३६१	१.५
९३	बिरमानपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३०९७८३९	१.५
९४	पुङ्केपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३९५१३५५	१
९५	पुनमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३९५१३५५	१
९६	दिनेशपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३७८४८००	१
९७	सुरेशपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४१०९०४१९	२
९८	उमेशपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८२०५२३०	१
९९	सुनमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३९५१३५५	१
१००	पुर्णमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८१९०८८२	१.२
१०१	सुजितापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९२२१७५६	१
१०२	चिनमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३८३३२०९	१.५
१०३	दल बहादुरपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८१९३५३६	१.५
१०४	रजनीपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९७८४९२५	१.५
१०५	सान्नानीपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१३८२६६१७	१.५
१०६	सुनमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८११११६६	१.२
१०७	सुनमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		१.२
१०८	सीतानगरकोटी	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९७८४९२५	१
१०९	कान्छीपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		१.२
११०	बल बहादुरपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८१८४०९२९२	१.२

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
१११	मायापुटुवार	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८१८३७५६८३	१.२
११२	सरितापुटुवार	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८०८१८९५२७	१.२
११३	ज्ञानमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ		१.२
११४	लक्ष्मीपुटुवार	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४१९७६७१८	१.२
११५	पुर्णपुटुवार	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८०३२३८४५३	१.२
११६	कन्चनतामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४१४३५७९८	२
११७	लक्ष्मीतामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८६१२३६९७२	१.२
११८	चतुरेतामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८६१२३६९७२	१.२
११९	राम कुमारलामा	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८१८११६५३३	१
१२०	कान्छीतामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४१४३५७९८	१
१२१	सम्झनातामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८६०२०९४०३	१.२
१२२	गंगा तामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८६०९८८३२८	१
१२३	सुनितातामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८१८११६५३३	१
१२४	रबीश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४३२९०००२	२
१२५	गोमा तामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४३७६०१९०	१
१२६	काले गिरी	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८६०९५६३६८	१.२
१२७	कुमारतामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४३२७२०१४	१
१२८	बिनु लामा	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८०८०४६४४६	१.२
१२९	श्यामबहादुर तामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९७४११५७०५४	४
१३०	सरितातामाङ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४३२७२०९४	१
१३१	सलिना	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४९५२७०१३	१.२
१३२	गोमाश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४९५२७०१३	२
१३३	दिलमायाश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४३४२१२३३	१
१३४	जमुनाश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८६०९४१८१५	१
१३५	निर्मलाश्रेष्ठ	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४३०७४३२९	१
१३६	माइली थापा	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८१३१८६१४३	१.२
१३७	रुकमणीविष्ट	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८४९८५१३११	१
१३८	सुकुमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचहु, काठमाण्डौ	९८०८८२३५४९	२

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
१३९	नविनापाण्डे (पुटुवार)	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८८२३५४९	१.२
१४०	सन्जिवपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९४९८८४९	१.२
१४१	सुशिलाके.सी.	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९९०४५९	१.२
१४२	कमलाके.सी.	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३०९७९५६	१
१४३	शिव बहादुरतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९४९९६२४	२
१४४	बिनितातामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८९८६९०२५९	४
१४५	सुषमाविष्ट	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९५७८९६५	१
१४६	नेसीगोतामे	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८२०७५८९	१
१४७	मनकुमारीपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८९८४८९७८४	१
१४८	शंखमायापुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४९८९९३९६	१.२
१४९	कान्छीपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		१.२
१५०	माइलीपुटुवार	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		१.२
१५१	सुनमाया	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०८९६३८७२	१.२
१५२	राजन तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३०९७०३९	१
१५३	सान्नानीतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८४३५९३९९३	२
१५४	मैया तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८०३९३३९३०	२
१५५	ज्ञानुतामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ	९८९८८९८८२७	१
१५६	सीता तामाङ	नागार्जुन३, इचङ्कु, काठमाण्डौ		१
१५७	हरिरामश्रेष्ठ	गोदावरी ३, ललितपुर	९७४९०२७९७९	२
१५८	दिप सिंहबुढा	चन्द्रागिरी२, काठमाण्डौ	९८६०८७६०३७	२
१५९	सुरेन्द्रघर्तिमगर	चन्द्रागिरी२, काठमाण्डौ	९८९८८९९७२३	१
१६०	कृष्णभक्तश्रेष्ठ	सूर्यविनायक१, भक्तपुर	९८४९७४६७८२	२
१६१	जनिलतामाङ	गोदावरी ३, ललितपुर	९८९३९९०५८५	२
१६२	श्रीकृष्णबलामी	दक्षिणकाली६, काठमाण्डौ	९८४३४४५९४४	३
१६३	जीवन कुमारथापा	दक्षिणकाली९, काठमाण्डौ	९८४९५५७९५०	१
१६४	लाल बहादुरबाँठामगर	चन्द्रागिरी३, काठमाण्डौ	९८६२६०९९७६	१
१६५	कृष्ण बहादुरखत्री	गोदावरी ३, ललितपुर	९८४९८०९४९०	१
१६६	किरण घर्तिमगर	चन्द्रागिरी२, काठमाण्डौ	९८९०९९९२३३	२

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
१६७	चन्द्रबहादुरमहर्जन	महालक्ष्मी८, ललितपुर	९८४११५३१०६	२
१६८	कमलातामाङ	दक्षिणकाली५, काठमाण्डौ	९८४१२०५०६८	३
१६९	रेश्माबलामी	दक्षिणकाली६, काठमाण्डौ	९८४३५७१५१६	१.५
१७०	दशरथसुनुवार	गोदावरी १, ललितपुर	९८४१७८९५८६	११
१७१	सुन्दरखड्का	गोदावरी ९, ललितपुर	९८१८४१०७९६	२
१७२	पार्वतीघर्ती	गोदावरी ४, ललितपुर	९८५१०८९५९०	२
१७३	सुमन दाहाल	बुढानिलकण्ठ१०, काठमाण्डौ	९८५१०२०९५४	२
१७४	अनिताबस्नेत	सूर्यविनायक७, भक्तपुर	९५४१९५८७४५	१.५
१७५	बालकृष्णबलामी	दक्षिणकाली६, काठमाण्डौ	६८६०३५६१६४	२.५
१७६	अशोकबलामी	दक्षिणकाली६, काठमाण्डौ	९८०१६०८४९७	२
१७७	मन्दिराबलामी	दक्षिणकाली५, काठमाण्डौ	९८४१६६५७५९	२
१७८	ताराकुमारी कठायत	दक्षिणकाली६, काठमाण्डौ	९८७७९५३९१९	१
१७९	महेशआचार्य	गोदावरी१०, ललितपुर	९८४१३६३६३९	१
१८०	पवित्राभुजेल	दक्षिणकाली५, काठमाण्डौ	९८६०४०४९२१	२
१८१	नरेन्द्र मानन्धर	दक्षिणकाली६, काठमाण्डौ	९८४१२७९०९२	२
१८२	बिनु महर्जन	ललितपुर२७, ललितपुर	९८४१२५१०२६	२.५
१८३	सत्यमानमोक्तान	चन्द्रागिरी८, काठमाण्डौ	९८४१७३५९८८	१
१८४	प्रभाकरथापा	गोदावरी१३, ललितपुर	९८४१४४९७९२	१
१८५	सुकुमानतामाङ्ग	गोदावरी१४, ललितपुर	९८४१३९५४०२	१
१८६	सविता महर्जन	ललितपुर२७, ललितपुर	९८४१७८८५४५	३.५
१८७	अर्जुन बुढामगर	चन्द्रागिरी२, काठमाण्डौ	९८४३६३४५५२	२
१८८	पदमाकुमारीश्रेष्ठ	चाँगुनारायण५, भक्तपुर	९७४३१५०९४४	२
१८९	विश्वलालश्रेष्ठ	गोदावरी १, ललितपुर	९८७७९५३९१९	१
१९०	सुरेशतामाङ्ग	महालक्ष्मी८, ललितपुर	९८५१२३१९९२	१
१९१	सुष्मा के.सी.	दक्षिणकाली५, काठमाण्डौ	९८४९४०६३५८	२
१९२	किरणतामाङ	गोदावरी ४, ललितपुर	९८६११७५९३३	१
१९३	राजेन्द्रथापामगर	नागार्जुन८, काठमाण्डौ	९८४११२३८०३	५
१९४	टेकबाहादुर बाँठा	चन्द्रागिरी२, काठमाण्डौ	९८६०८७६०३७	१

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
१९५	राजेन्द्रमहर्जन	चन्द्रिगिरी५, काठमाण्डौ	९८४९०२०२००	१.५
१९६	राधा मताङ्गी	चाँगुनारायण८, भक्तपुर	९८५११५१४४९	१
१९७	तोप बहादुर खत्री	सूर्यविनायक७, भक्तपुर	९८४१९५८७४५	२
१९८	बालकृष्णचौलागाई	हेटौडा ६, मकवानपुर	९८५५०७९९९	४
१९९	ललित घलान	हेटौडा१२, मकवानपुर	९८५५०७०८९९	८
२००	हरिशरणअर्याल	मनहरी ७, मकवानपुर	९८५५०६९१२३	६.५
२०१	सलामे थापामगर	मनहरी ७, मकवानपुर	९८४५१०४८२०	२
२०२	मधुशुधनअर्याल	हेटौडा१५, मकवानपुर	९८४५०२५८०१	२
२०३	इन्द्रावतीउप्रेती	बनेपा, काभ्रे	९८६३७९०९७५	४
२०४	रञ्जनेपाल	नमोबुद्ध, काभ्रे	९८४९०१३६०१	४
२०५	प्राणनाथकायस्थ	बनेपा, काभ्रे	९८४१२६९८९८	३
२०६	कृष्णचिमोरिया	नमोबुद्ध, काभ्रे	९८६३६४३७१४	४
२०७	मन्दिराश्रेष्ठ	धुनिबेंसी६, धादिङ	९८४१२८८९८६	५
२०८	हेमलालश्रेष्ठ	धुनिबेंसी९, धादिङ	९८४३१४७७३३	४
२०९	आशमलीघर्ती मगर	धुनिबेंसी९, धादिङ		९
२१०	विष्णुप्रसाद काफ्ले	भरतपुर ७, चितवन	९८४५०६६२५७	६.५
२११	प्रदिपपौडेल	पदमपुर २, चितवन	९८५११६६६३०	२७
२१२	सुजातादेवकोटा	भरतपुर ७, चितवन	९८४५६६९७७६	४.५
२१३	रेखाआचार्य	भरतपुर १०, चितवन	९८४५१५६०३०	६.५
२१४	सागरकाकी	भरतपुर ७, चितवन	९८६५०७७२९७	२१
२१५	राजेन्द्रजङ्गारायमाझी	रत्ननगर ६, चितवन	९८५५०६२९४०	२
२१६	इश्वरकुमार श्रेष्ठ	भरतपुर ६, चितवन	९८५५०५४४६८	१३३
२१७	महेन्द्रपौडेल	पदमपुर ३, चितवन	९८६१७६५६००	२
२१८	दिपक गुरूङ	शारदानगर, चितवन	९८४९८९७२०३	१७
२१९	निर्मलापोखरेल	भरतपुर ७, चितवन	९८४५३९७२३३	२.५
२२०	श्रीमायान्यौपाने	भरतपुर ७, चितवन	९८४५०५१०७०	३
२२१	दल बहादुरथापामगर	भरतपुर ७, चितवन	९८४५४७८७०३	१.५
२२२	भगवती गौतम	भरतपुर ७, चितवन	९८४७६२९५९७	६

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
२२३	कमानसिंह दर्लामी	शितगङ्गा ३, अर्घाखाँची	९८५७०७०३२०	०.७
२२४	इन्दिरा बुढा मगर	घोराही १३, दाङ्ग	९८४९३९६५९	१३
२२५	कल्पना नेपाली	माथागढी, पाल्पा	९८६३२९५७०२	२
२२६	कान्ता बेलबासे	बुटवल १३, रुपन्देही	९८४५५८०९०२	८.५
२२७	कृष्ण प्रसाद घिमिरे	सैनामैना १०, रुपन्देही	९८५७०३२२०५	४
२२८	खगिसरा पौडेल	बर्दघाट ४, नवलपरासी	९८४७१७९७६८	१.५
२२९	गनीसरा राना	वर्गनासली ९, पाल्पा	९८४४७२३५५८	२
२३०	गोपी कृष्ण भण्डारी	सुनवल १, नवलपरासी	९८४३०९७४२६	०.७५
२३१	चन्द्रावती थारु	वाणगंगा ९, कपिलवस्तु	९८०७४८७३३२	१.५
२३२	चमेली कुमारी श्रेष्ठ	तानसेन ७, पाल्पा	९८४७१५४७५	२
२३३	चमेली श्रेष्ठ	तिलोत्तमा ४, रुपन्देही	९८०४४१०२०९	१.५
२३४	जनक प्रसाद सापकोटा	खजुरा ३, बाँके	९८४४८०१६६०	०.७५
२३५	जितना राना	तानसेन ७, पाल्पा	९८४७५१६९२२	१
२३६	तोम ब. ढेगा मगर	माथागढी, पाल्पा	९८६१९९५३५१	१
२३७	थम बहादुर वली	देवदह ८, रुपन्देही	९८१६४२१९५१	०.७५
२३८	दामोदर घर्ति	माथागढी २, पाल्पा	९८६०७८१२५०	२.५
२३९	दिनेश बस्याल	तानसेन ९, पाल्पा	९८६७१४०९६०	३
२४०	दिल बहादुर थापा	रामपुर ४, पाल्पा	९८६७८२४२७२	५
२४१	दुडीराज न्यौपाने	सन्धिखर्क, अर्घाखाँची	९८४७३१२३५२	१
२४२	देवी वाग्ले	तिनाउ, रुपन्देही	९८५१११८५६३	१.५
२४३	नेत्र थापा	सन्धिखर्क, अर्घाखाँची	९८५१२०२५३८	१
२४४	परिमाण बुढा	घोराही १४, दाङ्ग	९८६८९४१०४२	१३
२४५	प्रतिक्षा सिँजाली	तानसेन ४, पाल्पा	९८४७१०२८४९	३
२४६	मन कला गिरि	वाणगंगा ९, कपिलवस्तु	९८४७१८३७०६	१
२४७	माया देवि भट्टराई	तिलोत्तमा ४, रुपन्देही	९८४१९९३३८३	०.७५
२४८	मीन बहादुर रिजाल	सन्धिखर्क ४, अर्घाखाँची	९८४७०२२३४६	१
२४९	मुम बहादुर थापा	पाणिनी ७, अर्घाखाँची	९८४७१६४७८८	२
२५०	रोशनकुमार शर्मा आचार्य	तुल्सीपुर ६, दाङ्ग	९८५७८२०९८५	४

सि.नं.	कृषकको नाम नाम	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	खेती गरिएको क्षेत्रफल (रोपनी)
२५१	लोकेन्द्र रोका मगर	घोराही १४, दाङ्ग	९८६४९२७२२८	१२
२५२	विष्णु कुमारी चौधरी	कोहलपुर २, बाँके	९८४८०५९४४५	५.५
२५३	सरस्वती लामिछानेपौडेल	बुटवल १०, रुपन्देही	९८५७०४४३०४	१.५
२५४	सिजन पौडेल	सुनवल १२, नवलपरासी	९८४७०२१९४९	५.५
२५५	सिता पाठक	तिलोत्तमा १, रुपन्देही	९८४७४२५४५०	२.५
२५६	सिर्जना बस्याल	बुटवल १२, रुपन्देही	९८६७९६४७७०	१.५
२५७	सुधन बस्याल	केरवानी ५, रुपन्देही	९८४३०८५८३६	१.५
२५८	सुनिता कुमारी रेग्मी	तिलोत्तमा ५, रुपन्देही	९८४७४७३७१२	२.५
२५९	सुमन धिमाल	नेपालगञ्ज ५, बाँके	९८४८०२२१७१	०.७५
२६०	सुशिला अर्याल	सैनामैना ११, रुपन्देही	९८४७१२३०२९	१.५
२६१	हरिदत्त पन्त	खजुरा ७, बाँके	९८४८२०२३२५	०.७५
२६२	रमेश पाण्डे	तिलोत्तमा ५, रुपन्देही	९८५७०४२१९१	२
२६३	देवीरामशर्मा	तुल्सीपुर १२, दाङ्ग	९८४७३०१९९०	३.५

श्रोत: फ्लोरिकल्चर एसोसियसन नेपाल, कृषि विकास निर्देशनालय, बुटवल,
कृषि ज्ञान केन्द्रहरु चितवन, ललितपुर, धादिङ र काभ्रे

३.५ नेपालमा प्रचलित विभिन्न मौसमी फूलहरूको खेती गरिने समय तालिका

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजी नाम	बिरुवा लगाउने समय	फूल फूलने समय	रंग
१	असर्फि फूल	Calendula	असोज-कात्तिक	फागुन - जेठ	सुन्तला, पहेँलो, सुनौलो
२	भ्यागुते फूल	Snapdragon	असोज -कात्तिक	फागुन - चैत	बहुरंग
३	हलिहक	Hollyhock	असोज -कात्तिक	फागुन	बहुरंग
४	आलंकारिक बन्दा	Ornamental cabbage (Kale)	असोज -कात्तिक	फागुन - चैत	सेतो, प्याजी, हरियो
५	नवरंगी	Sweet sultan	असोज कात्तिक	फागुन	बहुरंग
६	सिनेरिया	Cineria	असोज कात्तिक	फागुन	बहुरंग
७	डेन्थस	Dianthus	असोज कात्तिक	फागुन	बहुरंग
८	परेवा फूल	Larkspar	असोज -कात्तिक	फागुन	गुलाबी, निलो, सेतो
९	सूर्यमुखी	Sunflower	असोज-कात्तिक	फागुन	पहेँलो, रातो, गुलाबी

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजी नाम	बिरुवा लगाउने समय	फूल फूलने समय	रंग
	फूल				
१०	लुपिन	Lupin	असोज-कात्तिक	फागुन	निलो, सेतो
११	केराउ फूल	Sweet Pea	असोज-कात्तिक	फागुन	बहुरंग
१२	स्टक	Stock	असोज	फागुन	प्याजी, गुलाबी, सेतो
१३	अफिम फूल	Ophium Poppy	असोज	फागुन	निलो, सेतो, रातो
१४	सोली फूल	Petunia	असोज-कात्तिक	फागुन-चैत्र	प्याजी, गुलाबी, सेतो, बहुरंग
१५	फ्लक्स	Phlox	असोज-कात्तिक	फागुन-चैत्र	प्याजी, गुलाबी, सेतो
१६	पेन्जी	Pansy	असोज-कात्तिक	फागुन	बहुरंग
१७	गलैंचा फूल	Verbena	असोज-कात्तिक	फागुन	रातो, प्याजी, गुलाबी, सेतो
१८	लट्टे फूल	Amaranthus	बैसाख- जेठ	भदौ-असोज	सुनौलो, रातो, सुन्तला
१९	चाँया फूल	Cockscomb	बैसाख- जेठ	भदौ-असोज	रातो, पहेँलो, सुन्तला
२०	आलंकारिक खुर्सानी	Ornamaental Papper	बैसाख-जेठ	भदौ-असोज	रातो, पहेँलो,
२१	ग्यान्ताका	China Aster	बैसाख-जेठ	भदौ-असोज	प्याजी, निलो, गुलाबी, सेतो
२२	मखमली	Gomphrena	बैसाख-जेठ	असोज-कात्तिक	कलेजी, सेतो
२३	तारामण्डल	Double Sunflower	बैसाख-जेठ	भदौ-असोज	पहेँलो
२४	तिउरी फूल	Golden Balsam	चैत्र-जेठ	भदौ-असोज	रातो, गुलाबी, प्याजी
२५	विहीँ फूल	Winter Cherry	बैसाख-जेठ	भदौ-असोज	रातो, पहेँलो
२६	ल्वङ्ग फूल	Salvia	बैसाख-जेठ	भदौ-असोज	रातो, प्याजी, सेतो
२७	सयपत्री	Marigold	फागुन-साउन	बैसाख-मंसिर	सुनौलो, पहेँलो, सुन्तला
२८	लाहुरे फूल	Dahalia	माघ-असार	जेठ-असोज	बहुरंगी
२९	पार्वती फूल	Zinnia	फागुन-असार	जेठ-असोज	बहुरंगी
३०	गुनकेशरी	Daffodil	असोज-कार्तिक	माघ-फागुन	बहुरंगी
३१	गुटाटा	Shrip plant	माघ-फागुन	चैत्र-असार	बहुरंगी
३२	सर्वदा	Canna	असार-साउन	चैत्र-वैशाख	

३.६पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरीमा उपलब्ध बिरुवाहरुको मूल्य सूची

क) फलफूलका कलमी बिरुवा

क्र.सं.	फलफूलको नाम	उमेर (वर्ष)	उचाई (फिट)	दर रु.	प्याकिङ
१	स्याउ	१-२	२-३	७०।-	भ्याउ+जुट बोरा
२	नास्पाती	१-२	२-३	७०।-	„
३	आरु	१-२	२-३	५०।-	„
४	आरुबखडा	१-२	२-३	५०।-	„
५	हलुवावेद	१-२	२-३	६०।-	„
६	कटुस	१-२	२-३	१००।-	„
७	लप्सी	१-२	२-३	७५।-	„
८	आरु फूल	१-२	२-३	५०।-	„
९	सुन्तला	१-२	१.५-२.५	४५।-	पोलिब्याग
१०	जुनार	१-२	१.५-२.५	४५।-	„
११	कागती	१-२	१.५-२.५	४५।-	„
१२	मुन्तला	१-२	१-२	७५।-	„

ख) फलफूलका बिजु बिरुवा

क्र.सं.	फलफूलको नाम	उमेर (वर्ष)	उचाई (फिट)	दर रु.	प्याकिङ
१	कागती	१-२	१.५-२.५	२५।-	पोलिब्याग

ग) मौसमी (Seasonal) फूलका बिरुवा

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजी नाम	५×७“ पोलिब्यागमारु.	८×१०“ पोलिब्यागमा रु.	८“ गमलामा रु.
१	असर्फि फूल	Calendula	१८।-	६०।-	१५०।-
२	भ्यागुते फूल	Snapdragon	१८।-	६०।-	१५०।-
३	आलंकारिक बन्दा	Kale	१८।-	६०।-	१५०।-
४	नवरंगी	Sweet sultan	१८।-	६०।-	१५०।-
५	सिनेरिया	Cineria	१८।-	६०।-	१५०।-
६	डेन्थस	Dianthus	१८।-	६०।-	१५०।-

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजी नाम	५×७“ पोलिव्यागमारु.	८×१०“ पोलिव्यागमारु.	८“ गमलामा रु.
७	लुपिन	Lupin	१८१-	६०१-	१५०१-
८	स्टक	Stock	१८१-	६०१-	१५०१-
१०	अफिमफूल	Ophium Poppy	१८१-	६०१-	१५०१-
१२	पिताम्बर	Poppy	१८१-	६०१-	१५०१-
१३	सोलीफूल	Petunia	१८१-	६०१-	१५०१-
१४	फलक्स	Phlox	१८१-	६०१-	१५०१-
१५	पुतलीफूल	Pansy	१८१-	६०१-	१५०१-
१६	गलैँचाफूल	Verbena	१८१-	६०१-	१५०१-
१७	लट्टे फूल	Amaranthus	१८१-	६०१-	१५०१-
१८	च्याउफुल	Lady's bag	१८१-	६०१-	१५०१-
२०	चाँयाफूल	Cockscomb	१८१-	६०१-	१५०१-
२१	आलंकारीक खुर्सानी	Ornamaental Pepper	१८१-	६०१-	१५०१-
२२	ग्यान्ताका	China Aster	१८१-	६०१-	१५०१-
२३	मखमली	Gomphrena	१८१-	६०१-	१५०१-
२४	तारामण्डल	Double Sunflower	१८१-	६०१-	१५०१-
२५	तियुरी फूल	Golden Balsam	१८१-	६०१-	१५०१-
२६	बिहीफूल	Winter Cherry	१८१-	६०१-	१५०१-
२७	लवाङ्गफूल	Salvia	१८१-	६०१-	१५०१-
२८	सयपत्री	Marigold	१८१-	६०१-	१५०१-
२९	लाहुरे फूल	Dahalia	१८१-	६०१-	१५०१-
३०	पार्वतीफूल	Zinnia	१८१-	६०१-	१५०१-
३१	दशबजे फुल	Moss rose	१८१-	६०१-	१५०१-
३२	सुर्यभक्तिफुल	Straw flower	१८१-	६०१-	१५०१-
३३	भेन्का	Greater periwinkle	१८१-	६०१-	१५०१-

माथि उल्लेखित बिरुवाहरु १० ईन्च वा बढी साइजको गमलामा राखिएको भए थप मूल्य लाग्नेछ ।

घ)गोदावरी

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजी नाम	५×७“ पोलिव्यागमरु.	६×८“ पोलिव्यागमा रु.	८×१०“ पोलिव्यागमा रु.
१	गोदावरी साधारण	Chrysanthemum	२०।-	४०।-	६५।-
२	गोदावरी विशेष	Chrysanthemum	२५।-	५०।-	७५।-

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजी नाम	६“ गमलामारु.	८“ गमलामा रु.	१०“ गमलामा रु.
१	गोदावरी साधारण	Chrysanthemum	१५०।-	२५०।-	३००।-
२	गोदावरी विशेष	Chrysanthemum	२००।-	३००।-	३५०।-

नोट : साधारण अन्तरगत कटफ्लावर, स्प्रे र लोकल मिनीयचर पर्दछन् । विशेष अन्तरगत मिनीयचर, स्नोबल, इन्कर्भ, स्पाइडर, पम्पम, स्पुन र बल्ब आदि पर्दछन् ।

ड) आलंकारिक सदावहार आउटडोर बिरुवाहरु (कटिड, डिभिजन र बीउबाट तयार हुने)

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजीनाम	६×८“ पोलिव्यागमा रु.	८×१०“ पोलिव्यागमा रु.	८“ गमलामा रु.
१	कुट सिमल	Schefflere	६५।-	१५०।-	२५०।-
२	ठुलो तुलसी	Scarlet Sage	६५।-	१५०।-	२५०।-
३	असारे फूल	Crape myrtle	६५।-	१५०।-	२५०।-
४	लालुपाते	Poinsettia	६५।-	१५०।-	२५०।-
५	प्रिमुला	Primrose	६५।-	१५०।-	२५०।-
६	जर्मन फुल	Rose Geranium	६५।-	१५०।-	२५०।-
७	हंसराज	Hydrangea	६५।-	१५०।-	२५०।-
८	करबिर	Oleander	६५।-	१५०।-	२५०।-
९	चिनियाचम्फा	Michelia	६५।-	१५०।-	२५०।-
१०	चमेली	Jasmine	६५।-	१५०।-	२५०।-
११	जापानिज स्नोबल	Japanese snowball	६५।-	१५०।-	२५०।-
१२	जापानिजक्विन्स	Japanese quince	६५।-	१५०।-	२५०।-
१३	ईन्द्रकमल	Gardenia	६५।-	१५०।-	२५०।-
१४	कृष्णकल्ली	Fushsia	६५।-	१५०।-	२५०।-
१५	जेरानीयम	Geranium	६५।-	१५०।-	२५०।-

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजीनाम	६×८“ पोलिव्यागमा रु.	८×१०“ पोलिव्यागमा रु.	८“ गमलामा रु.
१६	हाँस खुट्टे	Maiden harie tree	६५१-	१५०१-	२५०१-
१७	मेपल	Maple	६५१-	१५०१-	२५०१-
१८	लहरे गुलाफ	Lady bank	६५१-	१५०१-	२५०१-
१९	कालान्चोइ	Kalanchoe	६५१-	१५०१-	२५०१-
२०	क्रोटोन	Croton	६५१-	१५०१-	२५०१-
२१	स्वस्थानीफल	Flame vine	६५१-	१५०१-	२५०१-
२२	सिउडी फुल	Crown of thorn	६५१-	१५०१-	२५०१-
२३	क्लिभिया	Clivia	६५१-	१५०१-	२५०१-
२४	गोठाले फुल	Chonemorpha	६५१-	१५०१-	२५०१-
२५	हसनाफल	Cestrum	६५१-	१५०१-	२५०१-
२६	दुधलहरी	Jasmine	६५१-	१५०१-	२५०१-
२८	धाम्सेनिया	Bleeding heart	६५१-	१५०१-	२५०१-
२९	स्वर्गको चरा	Bird of paradise	६५१-	१५०१-	२५०१-
३०	फिलोडेन्ड्रोन	Philodendron	६५१-	१५०१-	२५०१-
३१	प्रेएर प्लान्ट	Prayer plant	६५१-	१५०१-	२५०१-
३२	पिपेरोमिया	Peperomia	६५१-	१५०१-	२५०१-
३३	ड्रेसिना	Dreseena	६५१-	१५०१-	२५०१-
३४	सिडम	Sidum	६५१-	१५०१-	२५०१-
३५	रोजमेरी	Rosemerry	६५१-	१५०१-	२५०१-
३६	जेब्रा	Zebra plant	६५१-	१५०१-	२५०१-
३७	जाकोबानीया	Flamingo plant	६५१-	१५०१-	२५०१-
३८	गोडासीलो	Godashilo	६५१-	१५०१-	२५०१-
३९	थम्बरजीया	Thunbergia	६५१-	१५०१-	२५०१-
४०	होष्टा	Plantain lily	६५१-	१५०१-	२५०१-
४१	बिगोनीया	Begoniya	६५१-	१५०१-	२५०१-
४२	बगनभेलीया	Bougainvillea	६५१-	१५०१-	२५०१-
४३	धतुरो फुल	Angel's trumpet	६५१-	१५०१-	२५०१-
४४	कलमी गुलाफ	Rose	७०१-	२००१-	३००१-
४५	कटिड गुलाफ	Rose	६५१-	१५०१-	२५०१-

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजीनाम	६×८" पोलिब्यागमा रु.	८×१०" पोलिब्यागमा रु.	८" गमलामा रु.
४६	क्युपिया		-	-	नाँगो जरा
४७	क्याक्टस		७५१-	१५०१-	२५०१-
४८	मुन्तला		-	-	२५०१-
४९	चिनियाँ गुराँस	Camellia	७५१-	२००१-	३५०१-
५०	साधारण धुपी	Thuja	६५१-	१५०१-	२५०१-

माथि उल्लेखित विरुवाहरु १० ईन्च वा बढी साइजको गमलामा भए सोही बमोजिम थप मूल्य लाग्ने छ र साथै विरुवाको उमेर अनुसार थप मूल्य लाग्न सक्नेछ ।

च) बहु वर्षे फूल फूलने रुखका विरुवाहरु (लेयरिडबाट तयार हुने)

क्र.सं.	नेपालीनाम	अंग्रेजीनाम	८×१०" पोलिब्यागमा रु.	८" गमलामा रु.	१०" गमलामा रु.
१	रक्तकमल	Soucer Magnolia	१५०१-	३५०१-	५००१-
२	लालीगुराँस	Rhododendron	१५०१-	३५०१-	५००१-
३	थाकल	Phoenix	१५०१-	३५०१-	५००१-
४	जमानेमान्द्रो	Mahonia	१५०१-	३५०१-	५००१-
५	समी	Ficus	१५०१-	३५०१-	५००१-
६	रुखकमल	Sothorn magnolia	१५०१-	३५०१-	५००१-
७	कनकचम्पा		१५०१-	३५०१-	५००१-
८	चिनिया गुराँस	Camellia	२००१-	५००१-	७००१-
९	निलजाई	Burnfelsia	१५०१-	३५०१-	५००१-

माथि उल्लेखित विरुवाहरु १० ईन्च वा बढी साइजको गमलामा भए सोही बमोजिम थप मूल्य लाग्ने छ र साथै विरुवाको उमेर अनुसार थप मूल्य लाग्न सक्नेछ ।

छ) एजेलिया

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजीनाम	४" गमलामा रु.	६" गमलामा रु.	८" गमलामा रु.
१	एजेलिया सिंगल	Azelia	७५१-	१००१-	२५०१-
२	एजेलिया डबल	Azelia	१००१-	२००१-	४५०१-

ज) विशेष धुपी (वासनादार, पेन्सिल, गोल्डेन, मयुरपंखी आदि)

क्र.सं.	नेपाली नाम	अंग्रेजीनाम	६" गमलामा रु.	८" गमलामा रु.	१०" गमलामा रु.
१	विशेष धुपी	Thuja	२५०१-	३५०१-	५००१-

झ) सुन्तला, मुन्तला, र कागतीको उमेर अनुसार विभिन्न साइजको गमलाको मूल्य

उमेर र गमलाको साइज	१ वर्ष	२ वर्ष	३ वर्ष	४ वर्ष	५ वर्ष
८ इञ्च	२५०१-	३५०१-	-	-	-
१० इञ्च	३५०१-	४५०१-	-	-	-
१२ इञ्च	-	६००१-	७००१-	८००१-	-
१८ इञ्च	-	-	१०००१-	१५००१-	२०००१-

ञ) फ्लावरिड पिच र अन्य बहुवर्षे फूलका रुखहरूको उमेर अनुसार विभिन्न साइजको गमलाको मूल्य

उमेर र गमलाको साइज	१ वर्ष	२ वर्ष	३ वर्ष	४ वर्ष	५ वर्ष
८ इञ्च	३५०१-	४५०१-	-	-	-
१० इञ्च	४५०१-	५५०१-	६५०१-	-	-
१२ इञ्च	५००१-	६००१-	७००१-	८००१-	-
१८ इञ्च	-	-	१०००१-	१५००१-	२०००१-

ट) सुनाखरी बिरुवाको उमेर र गमलाको साइज अनुसारको मूल्य

उमेर र गमलाको साइज	१ वर्ष	१ स्टीक	२ स्टीक	३ स्टीक	३ स्टीक भन्दा बढी
फूल नफूलेको विरुवा					
८×१०" पोलिब्यागमा	३००१-				
८ इञ्च गमलामा	५००१-				
फ्लावरिड स्टीक सहितको विरुवा					
८ इञ्च गमला		१०००१-	१५००१-	२०००१-	२५००१-

३.७ केन्द्रमा फलफूल तथा अन्य बोटबिरुवाहरूको विक्री हुने समय

क्र.सं.	विवरण	विक्री हुने महिना	कैफियत
१	आरु, आरुवखडा, नास्पाती, हलुवावेद, लप्सी, फ्लावरिड पीच, साकुरा	पौषको पहिलो हप्ता देखि फाल्गुणको पहिलो हप्तासम्म	पोलीव्याग र गमलामा रहेका बिरुवाहरु बाह्रै महिना
२	मुन्तला, सुन्तला, जुनार, कागती	आषाढ देखि भाद्र सम्म	पोलीव्याग र गमलामा रहेका बिरुवाहरु बाह्रै महिना
३	फूल र आलंकारिक बिरुवाहरु (मौसमी/सदावहार/आउटडोर/इन्डोर)	बाह्रै महिना	
४	गोदावरी		

३.८ गोदावरी क्षेत्रको जलवायु विवरण सारांश (सन् २०२०)

Month	Temperature				Precipitation		Average Relative Humidity (%)	Average sunny hours (Hours)*
	Mean °C	Max. °C	Min °C	No. of days with min. temp. < 0°C	Total (mm)	No. of rainy days		
January	9.0	15.0	3.0	0	89.6	5	87.5	7.5
February	10.4	16.1	4.7	0	25.4	4	83.0	8.0
March	14.2	20.7	7.7	0	26.4	4	75.8	9.7
April	16.8	23.3	10.3	0	19.8	16	70.0	10.1
May	19.5	24.9	14.1	0	126.0	11	74.9	9.1
June	21.8	25.5	18.0	0	352.5	18	83.7	7.0
July	22.6	25.9	19.2	0	525.6	21	86.2	5.5
August	23.1	26.8	19.3	0	215.1	25	86.0	5.9
September	22.1	26.3	17.8	0	217.6	12	85.7	6.3
October	20.2	26.8	13.7	0	0.0	0	81.5	7.5
November	15.5	22.3	8.7	0	0.0	0	83.3	7.3
December	11.3	18.5	4.0	2	0.0	0	85.2	7.1

श्रोत : जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, climate-data.org

Note: * = (Data: 1998 - 2018); Rainy days means rainfall >1mm rainfall.

३.९ आ.व. २०७६/७७ मा सञ्चालित ६ दिने तालिमका सहभागीहरूको नामावली

क) पुष्प उत्पादन तथा व्यवसाय प्रबर्द्धन (कृषक स्तर) तालिम (२०७६/०७/२४ देखि २९ सम्म)

सि.नं.	सहभागीहरूको नाम	ठेगाना
१	सूर्य बहादुर घर्ती मगर	धुनिबेंसी ९, धादिङ
२	रमेश घले मगर	धुनिबेंसी ९, धादिङ
३	भगत बहादुर धनुके	उमाकुण्ड ४, रामेछाप
४	पञ्चलाल वाइवा	हेटौंडा १२, मकवानपुर
५	पार्वती घर्ती	बडिखेल, ललितपुर
६	रेखा आचार्य	भरतपुर १०, चितवन
७	सूर्यमाया दनुवार	पाँचखाल ६, काभ्रे
८	रन्जना बस्नेत	सूर्यविनायक ७, भक्तपुर
९	दिपिका भुजेल	गोदावरी ६, ललितपुर
१०	सन्तोष थापा मगर	गोकुलगङ्गा ४, रामेछाप
११	मधु सुदन राना	सिन्धुली
१२	सरोज गौतम	रोशी ७, काभ्रे
१३	बालकृष्ण बलामी	काठमाण्डौ
१४	सुन्दर नेपाल	नुवाकोट
१५	प्रियङ्का शाह	कीर्तिपुर, काठमाण्डौ
१६	तेज बहादुर दर्जी	भिमाद-६, तनहुँ
१७	रिता हमाल शाही	सिन्धुली
१८	सीता भुजेल	कन्जोर २, रामेछाप
१९	टेक बहादुर तामाङ	रामेछाप ७
२०	रामहरी पाण्डे	नुवाकोट

ख) पुष्प उत्पादन तथा व्यवसाय प्रबर्द्धन (कृषक स्तर) तालिम (२०७६/११/१८ देखि २३ सम्म)

सि.नं.	सहभागीहरूको नाम	ठेगाना
१	बालकृष्ण चौलागाई	हेटौंडा ६, चौघडा, मकवानपुर
२	सुजाता देवकोटा	भरतपुर ७, कृष्णपुर, चितवन

सि.नं.	सहभागीहरुको नाम	ठेगाना
३	दिपा वि.क.	सुन्दरबजार २, लमजुङ्ग
४	पार्वती शर्मा	भरतपुर १२, चितवन
५	निरोज खुलाल	सुनकोशी ३, सिन्धुली
६	दिनेश खतिवडा	बेलकोटगढी ६, नुवाकोट
७	दान बहादुर श्रेष्ठ	चाँगुनारायण, भक्तपुर
८	रामकृष्ण थपलिया	शिवपुरी ३, नुवाकोट
९	प्रमिला वि.क.	गजुरी ५, धादिङ
१०	अर्जुन बुढा मगर	चन्द्रागिरी २, काठमाण्डौ
११	होम बहादुर जिरेल	जिरी, दोलखा
१२	श्याम काजी माझी	मन्थली, रामेछाप
१३	संजीव थापा मगर	कमलामाई ४, सिन्धुली
१४	दान दर्शन चापागाई	ललितपुर
१५	भक्त कुमारी श्रेष्ठ	भिमेश्वर न.पा., दोलखा
१६	नरेन्द्र मानन्धर	दक्षिणकाली ६, काठमाण्डौ
१७	सावित्री दाहाल	बनेपा १०, काभ्रे
१८	वर्षा चुहाली	चाँगुनारायण, भक्तपुर
१९	ध्रुव श्रेष्ठ	हेटौंडा ६, मकवानपुर
२०	शारदा कुमाल	भरतपुर ११, चितवन
२१	अस्मिता खड्का	बनेपा १०, काभ्रे
२२	सीता कुमारी न्यौपाने	कालिका २, रसुवा
२३	टक बहादुर घर्ती	ललितपुर ४
२४	रामेश्वर वासी	सूर्यविनायक, भक्तपुर
२५	सुरेश कुमार बस्नेत	बनेपा १०, काभ्रे
२६	मन्दिरा श्रेष्ठ	धादिङ
२७	छिरिङ डोल्मा थिङ	सिन्धुली
२८	मेघ बहादुर कटुवाल	सिन्धुपाल्चोक

३.१० गोदावरी क्षेत्रमा रहेका सरकारी कार्यालयहरू र फोन नम्बर

१.मौरीपालन विकास शाखा, गोदावरी	५१७४०३८
२. राष्ट्रिय हर्वेरियम तथा वनस्पति प्रयोगशाला, गोदावरी	५१७४२७७
३. राष्ट्रिय वनस्पति उद्यान, गोदावरी	५१७४२७९
४.क्षेत्रीय वन तालिम केन्द्र, गोदावरी	५१७४१८९
५.वनस्पति विभाग, सदुपयोग तथा पाईलट शाखा, गोदावरी	५१७४२५०
६.मृग अनुसन्धान केन्द्र, गोदावरी	
७.डिभिजन वन कार्यालय, गोदावरी, ललितपुर	(प्रमुख) ९८५१२०५१८२
८.मत्स्य अनुसन्धान प्रयोगशाला, गोदावरी (ने.कृ.अ.प.)	५५८०१५५
९.गोदावरी इलाका हुलाक कार्यालय	
१०.उप-स्वास्थ्य चौकी, गोदावरी	
११.जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विभाग अन्तर्गतको प्रयोगशाला	
१२.गोदावरी नगरपालिकाको कार्यालय	५५७२५९२

खण्ड 8
पुष्प नीति तथा प्राविधिक सामग्रीहरु

४.१ पुष्प प्रवर्द्धन नीति, २०६९

(नेपाल सरकारबाट स्वीकृत मिति : २०६९/८/२९)

१. पृष्ठभूमी

भौगोलिक परिवेश, जलवायु, उपलब्ध स्रोत साधन र संभावनाको आधारमा दिगो र व्यवस्थित पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको उत्पादन तथा व्यवसायिकरणको लागि पुष्प प्रवर्द्धन नीति अति आवश्यक महशुस गरिएको छ। यस नीतिको कार्यान्वयनबाट निजी क्षेत्रको सहभागिता अभिवृद्धि भई रोजगारीको अवसर सृजना हुने र आय आर्जनको साथै वैदेशिक मुद्रा समेत आर्जन हुने हुन्छ। पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न सकेमा राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा टेवा पुग्नुको साथै गरीबी न्यूनीकरणमा समेत योगदान पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

२. वर्तमान स्थिति

हाल नेपालका ३५ जिल्लामा लगभग ६०० भन्दा बढी कृषक घर परिवार व्यावसायिक पुष्प खेतीमा संलग्न रहि ४०,००० भन्दा बढी व्यक्ति प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा यस व्यवसायमा निर्भर रहेका छन्। सय भन्दा बढी कट फ्लावर थोक तथा खुद्रा विक्रेताबाट वार्षिक झण्डै ९९ करोडको हाराहारीमा व्यावसायिक कारोबार भई रहेको छ। नेपालबाट यूरोप तथा भारत, जापान, मध्य पूर्व लगायत एसियाका अन्य देशहरूमा पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको निकासी वार्षिक रु. १९ करोड भन्दा बढी हुने गरेको र यस व्यवसायमा संलग्न दक्ष तथा अर्धदक्ष कामदारहरूले वैदेशिक रोजगारी पाउने क्रम पनि बृद्धि हुदै गएको छ। यस परिप्रेक्ष्यमा यस क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिई अन्य जिल्लाहरूमा पनि विस्तार गर्दै पुष्प एवं पुष्पजन्य व्यवसायको कारोबार बढाउन सकेमा राष्ट्रले अझ बढी आर्थिक फाईदा लिन सक्ने देखिन्छ।

३. समस्या र चुनौती

बीउ विजन, मलखाद, विषादी जस्ता पुष्प खेतीका लागि अति आवश्यक मानिने वस्तुहरू आज सम्म पनि अन्य मुलुकमा निर्भर हुनु परेको छ। दक्ष प्राविधिक जनशक्तीको कमिले गर्दा रोग तथा कीराको सही पहिचान हुन नसकि सम्पूर्ण बाली नष्ट हुने अवस्था रहेको छ। भारत तथा चीनबाट भित्रिने फूल तथा तिनका बोट बिरुवाको निरोगीताको जाँच गर्ने प्रभावकारी संयन्त्रको अभावमा पुष्प खेतीमा वर्षेनी नयाँ नयाँ रोग तथा कीरा भित्रिने हुँदा यसमा गरेको लगानी समेत जोखिममा परि पुष्प उद्योग धरासायी बन्न सक्ने अवस्था सृजना हुन सक्ने देखिन्छ। पुष्प खेतीलाई उच्च मूल्यको बालीको रुपमा लिई एतापनि यसको अध्ययन, अनुसन्धान र पूर्वाधार विकास कार्यक्रम प्राथमिकतामा नपरेकाले अपेक्षित लगानी हुन सकेको छैन। वित्तीय संस्थाहरूको न्यून लगानी, उत्पादित कटफ्लावरको उत्पादन स्थल देखि स्थानीय बजार र अन्तर्राष्ट्रिय बजारसम्म पुर्‍याउने उचित वातानुकूलित ढुवानी साधनको अभाव साथै भन्कटिलो एवं लामो भन्सार प्रक्रिया यस व्यवसायका चुनौतिहरू हुन।

४. नीतिको आवश्यकता

पुष्प व्यवसायको प्रवर्द्धनको लागि उत्पादन देखि बिक्री बितरण तथा उपभोक्तासम्म उचित समय एवं अवस्थामा पुगुन्जेलको मूल्य अभिवृद्धि श्रृङ्खला (Value chain) प्रकृत्यालाई व्यवस्थित तथा नियन्त्रण गरी दिशा निर्देश गर्न राज्यको स्पष्ट दृष्टिकोण हुनु पर्ने हुन्छ। यस सन्दर्भमा “पुष्प प्रवर्द्धन नीति” को आवश्यकता महशुस गरिएको छ। नेपालमा पाईने वभिन्न प्रजातिका र आर्थिक महत्वका अन्य, पुष्प उत्पादन र व्यवसायबाट रोजगारीका अवसर सृजना हुनुको साथै नेपालकै मौलिक तथा रैथाने फूल, बोट बिरुवाको पहिचान गरी संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सकेमा त्यसको निर्यातको ठूलो संभावना पनि रहेको छ। दीर्घकालिन कृषि योजना तथा राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१ र वाणिज्य नीति, २०६५ ले प्रमुख निर्यात योग्य वस्तु र वढी मोल जाने बालीको रुपमा यसलाई प्राथमिकता दिइएतापनि यसको प्रवर्द्धनमा पर्याप्त जोड नदिईएको हुँदा लगानी कर्तालाई आकर्षित गर्न सकिरहेको छैन। चालु त्रिवर्षीय योजना (२०६७/२०६८-२०६९/२०७०) ले यसलाई उच्च मूल्यको वस्तुको प्राथमिकतामा राखी अर्किडलाई एक गाँउ एक उत्पादन कार्यक्रम अन्तरगत निरन्तरता दिनुको साथै आलंकारिक फूलको गुणस्तरीय उत्पादनको लागि मूल्य अभिवृद्धि श्रृङ्खला सुधारमा जोड दिईएको छ। पुष्पबाली अति नै जोखिमपूर्ण, चाडै बिग्रिएर जाने र यसको प्रयोग विशेष अवस्थामा हुने भएकोले उचित अवस्था तथा समयमा उपभोक्ता सम्म पुऱ्याउनु पर्ने हुन्छ। उत्पादित कटप्लावरको उत्पादन स्थल देखि स्थानीय र अन्तराष्ट्रिय बजारसम्म पुऱ्याउनका लागि उचित वातानुकूलित ढुवानी साधन, कम भन्फटिलो एवं छोटो भन्सार प्रक्रिया हुन आवश्यक हुन्छ। साथै अध्ययन अनुसन्धानमा प्राथमिकता दिई उपयुक्त प्रविधि विकास गर्न यस क्षेत्रमा लगानी बढाउन अति आवश्यक हुन्छ। यस सन्दर्भमा यस व्यवसायलाई व्यवस्थित गरी आन्तरिक बजारको साथै निर्यातलाई प्रवर्द्धन गर्न पुष्प प्रवर्द्धन नीति अति आवश्यक देखिन्छ।

५. लक्ष्य

पुष्प र पुष्पजन्य वस्तुको उत्पादन वृद्धि गरी पुष्प व्यवसाय बिस्तार गर्न, रोजगारीको अवसर सृजना गर्न, आयात प्रतिस्थापन र निर्यात प्रवर्द्धन गर्नका साथै गरीबी निवारणमा टेवा पुऱ्याउन र पुष्प जैविक विविधता संरक्षण गर्न भरपर्दो उपक्षेत्रको रुपमा पुष्प क्षेत्रको विकास गर्ने।

६. उद्देश्य

- ६.१ पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने।
- ६.२ पुष्प खेती तथा व्यवसायमा निजीक्षेत्रको संलग्नता बढाउदै उत्पादनलाई प्रतिस्पर्धी बनाई आन्तरिक बजार व्यवस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने।
- ६.३ स्थानीय अनुवांशिक पुष्प स्रोतको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने।

७. नीति तथा कार्यननीति

उद्देश्य : १. पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने ।

- ७.१.१ नेपालका विभिन्न भागमा पुष्प खेती विस्तार गर्न पुष्प नर्सरी स्थापना गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- ७.१.२ व्यवसायिक पुष्प खेतीको सम्भावना भएका क्षेत्रमा पुष्प फार्महरू स्थापनामा जोड दिइने छ । शिक्षित बेरोजगार तथा सेवा निवृत्त व्यक्ति वा समूहलाई पुष्प तथा पुष्पजन्य व्यवसाय स्थापना तथा सञ्चालनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ७.१.३ पुष्प व्यवसायको विकास तथा विस्तार गर्न यससंग सम्बन्धित सरकारी, गैरसरकारी तथा प्राज्ञिक संस्थाहरूसंगको समन्वय तथा सहकार्यमा अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्य गरिने छ । पुष्प क्षेत्रको प्रविधि विकास र प्रविधि प्रसारमा संलग्न सरकारी निकायहरूमा दक्ष जनशक्ति र भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था गरी सशक्तिकरण गरिनेछ ।
- ७.१.४ पुष्प उत्पादन र उत्पादन उपान्तका प्रविधिको सूची तयार गरी संभाव्यताका आधारमा जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, निजी क्षेत्र तथा दुवैको सहकार्यमा प्रविधिको विस्तार गरिनेछ ।
- ७.१.५ सम्भाव्यताको आधारमा कुनै जिल्लामा कुनै निश्चित प्रजातिका व्यवसायिक पुष्प खेती हुन सक्ने पाइएमा त्यस जिल्लालाई त्यस प्रजातिको पुष्प क्षेत्र घोषणा गरी ती ठाउँमा पूर्वाधार विकासका एकिकृत प्याकेज व्यवस्था गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ७.१.६ व्यवसायिक रूपमा पुष्प खेती भएका पकेटहरूमा पुष्प तथा पुष्पजन्य व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि सिँचाई, कृषि सडक, संकलन केन्द्र, शीत भण्डार (कोल्ड स्टोरेज, कुलिङ च्याम्बर भएको ढुवानी साधन), ग्रामीण विद्युतीकरण, उपयुक्त कृषि प्रविधिको विकास, प्रयोगशाला परीक्षण सेवा जस्ता व्यवसाय प्रवर्द्धनका पूर्वाधारहरू सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्र समेतको सहकार्यमा विस्तार गरिने छ ।
- ७.१.७ पुष्प व्यवसायको लागि चाहिने रासायनिक मल, प्राङ्गारिक मल, किटनासक, भारनासक, रोगनासक विषादी तथा कृषि सामग्री आदि पुष्प उद्योग तथा पुष्प नर्सरीले सम्बन्धित निकायको सिफारिशमा अन्य मुलकबाट आयात गर्न पाउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ७.१.८ पुष्प नर्सरी तथा पुष्प फर्महरूले आवश्यक फूलका माउ बोट बिरुवा (Mother Plant), कलमी बिरुवाहरू, फूलको गानो तथा जराहरू, फूलको बीउ विजन, सिँचाई र बाली संरक्षणका उपकरणहरू, ग्लास हाउस निर्माणका सामग्रीहरू, कुलिङ च्याम्बर भएको ढुवानी साधन (Refrigerated truck) आयातमा लाग्ने कर महसुल रकम आर्थिक ऐनमा व्यवस्था गरी सहूलियत प्रदान गर्न सकिनेछ ।
- ७.१.९ पुष्प खेती र पुष्प व्यवसायलाई विद्यालय, विश्वविद्यालय/कलेजहरूका पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने पहल गरिने छ । कृषि अनुसन्धान केन्द्र तथा कृषि तालिम केन्द्रहरूमा पुष्प

खेती सम्बन्धी प्राविधिक तालिम गराउने व्यवस्था गरी पुष्प तथा पुष्पजन्य व्यवसायको क्षेत्रमा जनशक्तिको विकास गरिनेछ ।

- ७.१.१० शहरी क्षेत्रमा र सडक किनारामा पुष्प र पुष्पजन्य वनस्पतिहरु लगाई सडक र शहरको सौन्दर्य बृद्धि गर्ने तथा वातावरण स्वच्छ राख्ने कार्यलाई सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्र समेतको सहकार्यमा विस्तार गरिने छ ।
- ७.१.११ पुष्प र पुष्पजन्य वस्तुहरु प्रशोधन गरी वानस्पतिक औषधीहरु, अत्तर र अन्य सौन्दर्य प्रशाधनका सामाग्रीहरु उत्पादन गर्ने उद्योगहरु स्थापनामा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- ७.१.१२ पुष्प खेती तथा व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न यसलाई वित्तीय संस्थाहरुबाट प्रदान गरिने प्राथमिकता प्राप्त कर्जाको क्षेत्र भित्र पारी आवश्यक ऋण उपलब्ध गराईनेछ ।
- ७.१.१३ पुष्प व्यवसायको परियोजना धितोमा राखी कर्जा प्रवाह गर्ने व्यवस्था तथा पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि कृषक समूहको जमानतमा ऋण प्रवाह गरिने छ ।

उद्देश्य २ : पुष्प खेती तथा व्यवसायमा निजीक्षेत्रको संलग्नता बढाउदै उत्पादनलाई प्रतिस्पर्धी बनाई आन्तरिक बजार व्यवस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने ।

- ७.२.१ पुष्प तथा पुष्पजन्य व्यवसाय/उद्योगलाई राष्ट्रियस्तरमा प्राथमिकता प्राप्त उद्योगको रुपमा मान्यता दिई सोहि अनुरूपका सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- ७.२.२ पुष्पजन्य वस्तु निर्यातमा आवश्यक पर्ने प्याकेजिङ सामग्री लगायत अन्य उपकरणहरु आयात गर्दा कृषि उपकरणहरु सरहको भन्सार महसुल लगाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ७.२.३ पुष्प उत्पादन तथा पुष्पजन्य व्यवसाय/उद्योगलाई विमा गराउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ७.२.४ पुष्प खेतीको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि उत्पादन एवं उत्पादन पश्चात उपभोक्तासम्म पुग्ने मूल्य अभिवृद्धि श्रृङ्खलाको प्रकृयामा आवश्यक अध्ययन अनुसन्धानमा प्राथमिकताका दिईनेछ ।
- ७.२.५ पुष्प तथा पुष्पजन्य व्यवसाय/उद्योगसंग संलग्न व्यवसायीहरुले पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुको सहज निर्यात/आयात लगायत बिक्री वितरण गर्न पाउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ७.२.६ पुष्पजन्य वस्तुलाई अन्तरराष्ट्रिय बजार प्रणालीमा प्रवेश गराउनको लागि आवश्यक पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।
- ७.२.७ पुष्पजन्य उत्पादनको गुणस्तर कायम राख्न संकलन, प्रशोधन, संचय तथा ढुवानी प्रविधिका साथै बजार मूल्य जस्ता व्यावसायिक सेवा प्रदान गर्ने कार्यमा सरकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रको सहभागितामा व्यावसायिक सेवा केन्द्रको स्थापना तथा विकास गरिने छ ।
- ७.२.८ अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा निर्यात प्रवर्द्धनको लागि विभिन्न उत्पादन स्थल / संकलन केन्द्र/थोक बजारमा नै भन्सार प्रकृया पुरा गरी सोभै वातानुकुलित ढुवानी साधनको माध्यमबाट पुष्प तथा पुष्पजन्य वस्तुलाई बस/ट्रेन/अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको जेट विमान सम्म पुर्‍याउने

- व्यवस्था मिलाईनेछ। साथै पुष्प र पुष्पजन्य वस्तुहरुको आयात गर्दा यसको संवेदनशिलतालाई ध्यान दिदै सरलीकृत भन्सार प्रकृयाको व्यवस्था गरिने छ।
- ७.२.९ पुष्प बीउ विजन तथा उत्पादित उत्पादनको खरिद विक्रीलाई व्यवस्थित गर्न देशका प्रमुख स्थानहरुमा अत्याधुनिक प्रविधियुक्त बजार विकास तथा बिस्तार गरिनेछ।
- ७.२.१० नेपालका विभिन्न भागमा पुष्प व्यवसाय विस्तार गर्न कट् फ्लावर (ताजा फूल) पसल खोली व्यवसाय गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- ७.२.११ सम्भाव्य अन्तराष्ट्रिय बजारलाई लक्षित गरी अन्तराष्ट्रिय बजारमा लोकप्रिय रहेका र नेपालका प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता उच्च रहेका पुष्प जन्य उत्पादनलाई प्रवर्द्धन र निकासी गर्न विशेष जोड दिईने छ।
- ७.२.१२ युवा, महिला, जनजाती तथा पिछडीएका वर्गहरुलाई पुष्प व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- ७.२.१३ नेपालमा पुष्प व्यवसायको संभाव्यता र महत्वलाई प्रचार र प्रवर्द्धन गरी विदेशी लगानी आकर्षित गर्न अनुकूल वातावरण श्रृजना गरिनेछ।
- ७.२.१४ पुष्प व्यवसायको विकास, विस्तार तथा प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवा / सुविधा तथा कर छुट नेपाल सरकारका अन्य स्वीकृत नीति अनुरूप उपलब्ध गराईनेछ।

उद्देश्य ३ : स्थानीय पुष्प अनुवांशिक स्रोतको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने ।

- ७.३.१ नेपालका स्थानीय, रैथाने, फूल फुल्ने तथा नफुल्ने आलङ्कारिक बोटबिरुवा पहिचान गरी तिनको वैज्ञानिक विवरण तयार गरि सुचिकृत गरिने छ र नियमित रुपमा लगत / अभिलेख अध्यावधिक गरिनेछ। साथै नेपालमा भएको मौलिक तथा रैथाने आलङ्कारिकबोट बिरुवाको पेटेन्ट अधिकार सुरक्षित गरिनेछ।
- ७.३.२ नेपालको राष्ट्रिय फूल लाली गुँरास लगायत अन्य मौलिक तथा रैथाने फुल फुल्ने वा नफुल्ने आलङ्कारिक बोट बिरुवाहरु मध्ये व्यवसायिकरण गर्न सकिनेलाई व्यवसायिकरण गरिने र प्रचलित कानून अनुसार प्रतिबन्ध लगाईएका बोट बिरुवाहरुलाई प्रतिबन्धित सूचिमा सूचिकृत गरिने छ।
- ७.३.३ जैविक विविधता संरक्षणमा सहयोग पुऱ्याउन पुष्पजन्य वस्तुको स्थानीय संरक्षण (In situ conservation)गर्दै सहभागितात्मक जैविक विविधता संरक्षण क्षेत्र (Participatory biodiversity conservation area)विकास गरिने छ। साथै Ex-situ conservationका लागि राष्ट्रिय आनुवांशिक श्रोत केन्द्र (Gene Bank) मा संरक्षण गरिनेछ।
- ७.३.४ जैविक विविधतामा आधारित पुष्प बजार तथा पुष्प उद्योग/व्यवसायको विकास गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- ७.३.५ पर्यावरण र पर्यावरणीय सेवा प्रदान गर्ने परागसेचक (Pollinators) र अन्य मीत्र जीवहरुको संरक्षण र दिगो परिचालनका लागि वातावरण मैत्री प्राङ्गारिक मल र जैविक तथा प्राङ्गारिक बिषादी प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

७.३.६ पुष्पजन्य जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन तथा दीगो उपयोगको लागि अध्ययन, अनुसन्धान एवं प्रसारको कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

८. संस्थागत व्यवस्था

पुष्प प्रवर्द्धन नीतिलाई कार्यान्वयनको लागि निम्नानुसारको १२ सदस्यीय “पुष्प व्यवसाय विकास समन्वय समिति” गठन गरिनेछ ।

सचिव, कृषि विकास मन्त्रालय	संयोजक
सह-सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
सह-सचिव, वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय	सदस्य
सह-सचिव, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	सदस्य
सह-सचिव, उद्योग मन्त्रालय	सदस्य
महानिर्देशक, कृषि विभाग	सदस्य
उप-सचिव, ऐन नियम परामर्श शाखा, कृषि विकास मन्त्रालय	सदस्य
कार्यकारी निर्देशक, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्	सदस्य
फ्लोरिकल्चर एशोसिएसन नेपालको अध्यक्ष/निजको प्रतिनिधि	सदस्य
कृषि उद्यम केन्द्रका, कार्यकारी निर्देशक	सदस्य
पुष्प उत्पादक कृषक वा व्यवसायीका प्रतिनिधि	सदस्य
सह-सचिव, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन तथा तथ्याङ्क महाशाखा, कृषि विकास मन्त्रालय	सदस्य-सचिव

९. आर्थिक पक्ष

पुष्प व्यवसाय विकास समन्वय समितिले पुष्प व्यवसायको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न आर्थिक स्रोत जुटाउन देहायका कार्य गर्न सक्नेछ,

- (क) सम्बन्धित निकायको स्वीकृति लिई राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्था एवं अन्य स्रोतबाट पुष्प विकास तथा अनुसन्धानको लागि रकम प्राप्त गर्ने ।
- (ख) विभिन्न पुष्प खेती वा बजार व्यवस्थापन सम्बन्धी सिफारिश वा परामर्श सेवा प्रदानगरे वापत सेवा शुल्क लिन सक्नेछ ।
- (ग) नेपाल सरकार तथा अन्य निकायबाट अनुदान/सहयोग प्राप्त गर्ने ।

१०. कानूनी व्यवस्था

यस नीतिमा उल्लेखित प्रावधानहरूलाई कार्यान्वयन गर्न प्रचलित कानूनमा परिमार्जन गर्नु पर्ने भएमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरिने र थप कानूनी व्यवस्था गर्नु पर्ने भएमा सोको

समेत व्यवस्था गरिने छ । पुष्प व्यवसाय विकास समन्वय समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै बनाउन सक्ने छ ।

११. अनुगमन र मूल्यांकन

स्थानीय तहदेखि केन्द्रिय तहसम्मको पुष्प क्षेत्रको योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनमा सम्बन्धित सरकारी, सहकारी, निजी र अन्य सरोकारवालाहरूको संलग्नतालाई सुनिश्चित गरी सहभागितात्मक एवं समन्वयात्मक पद्धतिलाई बढावा दिइनेछ । प्रस्तावित नीतिबाट प्राप्त प्रतिफलको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कृषि विकास मन्त्रालयले गर्नेछ ।

१२. जोखिम

पुष्प खेती तथा पुष्पजन्य व्यवसायबाट आर्थिक कृयाकलाप, गरीबी न्यूनीकरण, खाद्य सुरक्षा र जैविक विविधता संरक्षण र वातावरणमा सामान्यतया सकारात्मक प्रभाव पर्ने भएता पनि नीति कार्यान्वयन गर्दा खास गरी पुष्प उत्पादनमा प्रयोग हुने विभिन्न रासायनिक पदार्थको कारणबाट वातावरण र मानव स्वास्थ्यमा आउने जोखिमलाई सम्बोधन गर्ने उपायहरूको अवलम्बन पुष्प विकास समन्वय समितिले गर्नेछ ।

द्रष्टव्य: “पुष्प जन्य वस्तु” भन्नाले पुष्प फार्म तथा नर्सरीले प्राकृतिक रूपमा उत्पादन गर्ने बेर्ना, बोट विरुवा, जरा, गानो, कटफ्लावर समेतलाई जनाउँछ ।

४.२ पुष्प व्यवसाय प्रबर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५

(प्रथम संशोधन २०७६/०९/२४)

प्रस्तावना : सरकारी, नीजि तथा सहकारी क्षेत्रको साभेदारीमा पुष्प व्यवसायको विकास विस्तार तथा प्रबर्द्धन गर्न पुष्प उद्योग स्थापना, सञ्चालन तथा निर्यात प्रबर्द्धन गरी गरिबी निवारण गर्ने उद्देश्यले प्रदेश सरकारको बजेटमा रहेको पुष्प व्यवसाय प्रबर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत गरी यो कार्यविधि लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

- (१) यो कार्यविधिको नाम पुष्प व्यवसाय प्रबर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५ हुनेछ ।
- (२) यो कार्यविधि मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय या प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा :

- (क) कार्यविधि भन्नाले पुष्प व्यवसाय प्रबर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७५ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) कार्यक्रम भन्नाले पुष्प व्यवसाय प्रबर्द्धन सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ग) कार्यालय भन्नाले कृषि ज्ञान केन्द्र सम्झनु पर्छ ।
- (घ) केन्द्र भन्नाले पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरीलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) प्रदेश भन्नाले प्रदेश नम्बर तीन सम्झनु पर्छ ।
- (च) मन्त्रालय भन्नाले भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) साभेदार संस्था भन्नाले पुष्प व्यवसायीहरूको छाता संगठन, पुष्प व्यवसायमा संलग्न कृषक, कृषक समूह, सहकारी र पुष्प अनुसन्धान, उत्पादन र बजारिकरणमा संलग्न रहने नीजि कम्पनीलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ज) सार्वजनिक क्षेत्र भन्नाले सार्वजनिक सेवा प्रवाहको लागि स्थापित प्रदेश सरकार मातहतका निकायहरूलाई सम्झनु पर्छ ।

३. कार्यक्रमका उद्देश्य : यस कार्यक्रमको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) भौगोलिक पहिचान भएका पुष्प तथा आलङ्कारिक बोट विरुवाहरूको उत्पादन, प्रबर्द्धन तथा मुल्य अभिवृद्धि गर्ने ।
- (ख) पुष्प उत्पादनकर्ता एवं पुष्प व्यवसायीहरूलाई पुष्प उत्पादन गर्ने कार्यमा प्रोत्साहन गर्ने ।
- (ग) पुष्प व्यवसायको विकास विस्तार तथा प्रबर्द्धन गरी पुष्प आयातलाई न्यूनिकरण गर्ने ।

- (घ) पुष्प व्यवसायको लागि आवश्यक पर्ने स्थानीय तथा अन्य फूल तथा बोट विरुवाहरुको पहिचान, संकलन, अनुसन्धान तथा व्यवसायिकरणमा सहयोग गर्ने ।

परिच्छेद २

कार्यक्रम संचालन प्रकृया

४. कार्यक्रम संचालन प्रकृया :

- (१) सम्बन्धित कार्यालय/केन्द्रले पुष्प व्यवसाय गर्न इच्छुक साभेदार संस्थाहरुबाट निवेदन दिन पन्ध्र दिनको म्याद दिई अनुसूची १ बमोजिमको सूचना सम्बन्धित जिल्लाका स्थानीय रेडियो वा पत्रपत्रिकामा प्रकाशन गरी निवेदन माग गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम आह्वान गरिएको प्रस्तावमा इच्छुक साभेदार संस्थाले तोकिएको ढाँचामा सम्बन्धित कार्यालय/केन्द्रमा निवेदन र प्रस्ताव दर्ता गर्न सक्नेछन् ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको सूचनाको जानकारी यस कार्यक्रम लागू हुने सम्बन्धित स्थानीय तहमा समेत पठाउनु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (२) बमोजिम दर्ता गर्ने प्रस्तावको ढाँचा अनुसूची २ बमोजिम हुनेछ ।

५. मूल्याङ्कन समिति :

- (१) प्रस्ताव मूल्याङ्कन गरी साभेदार संस्था छनौटको सिफारिस गर्न कार्यालय/केन्द्रमा सार्वजनिक खरीद ऐन २०६३, सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ तथा प्रदेश सार्वजनिक खरीद अन्तरिम कार्यविधि २०७५ मा व्यवस्था भए बमोजिमको मूल्याङ्कन समिति रहनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा मन्त्रालयको एक जना विज्ञ अधिकृत प्रतिनिधि अनिवार्य राख्नु पर्नेछ ।
- (३) प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएको अतिरिक्त मूल्याङ्कन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
 - (क) मूल्याङ्कन समितिले आवश्यकता अनुसार मूल्याङ्कन तथा अन्य मापदण्डहरु तयार गरी स्वीकृतिको कार्यालय/केन्द्रमा पेश गर्ने,
 - (ख) मूल्याङ्कन समितिले प्राप्त प्रस्तावहरु तोकिएको मापदण्ड बमोजिम मूल्याङ्कन गरी स्वीकृतिका लागि कार्यालय/केन्द्रमा पेश गर्ने ।

६. सम्झौता :

- (१) प्रस्ताव स्वीकृत भएका साभेदार संस्थाले जानकारी प्राप्त गरेको पन्ध्र दिनभित्र अनुसूची ३ बमोजिम सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको समयसीमा भित्र सम्झौतागर्न नआएमा क्रमशः दोश्रो र तेस्रो प्राथमिकतामा रहेका साभेदार संस्थासँग सम्झौता गर्न सकिनेछ ।
- (३) रितपूर्वकको एक मात्र प्रस्ताव दर्ता हुन आएमा छनौट गरी सम्झौतागर्न बाधा पर्ने छैन ।

- (४) उपदफा (२) बमोजिम सम्झौता गर्न नआएमा वा रितपूर्वक कुनै पनि प्रस्ताव पर्न नआएमा पन्ध्र दिनको म्याद दिई पुनः सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद ३

कार्यक्रम सञ्चालनको आर्थिक पक्ष

७. कार्यक्रम सञ्चालनको आर्थिक पक्ष : कार्यालय/केन्द्रले पुष्प व्यवसायको आधुनिकिकरण गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वाधार (ग्रीन हाउस निर्माण, भण्डार, सिंचाई लगाएत) निर्माण र यन्त्र उपकरणमा स्वीकृत बजेटभित्र रही सत्तरी प्रतिशतसम्म अनुदान प्रदान गर्नेछ ।
८. विशेष प्राथमिकता :
- (१) जमीनको चक्काबन्दी गरी गर्ने सामूहिक पुष्प खेती र पिछडिएको क्षेत्र तथा समुदायलाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
 - (२) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउन संघीय र स्थानीय तहहरूद्वारा सञ्चालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूसँग समन्वय गरी तादाम्यता कायम गर्दै दोहोरोपना नहुने गरी एकीकृत रूपमा संचालन गर्नु पर्नेछ ।
९. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन :
- (१) यस कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यालयले गर्नेछ ।
 - (२) यस कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन आवश्यकता अनुसार मन्त्रालय, कृषि विकास निर्देशनालय र केन्द्रले गर्न सक्नेछन् ।
 - (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
१०. कारवाहीको व्यवस्था :
- (१) सम्झौता अनुरूप काम नगर्ने साभेदार संस्थालाई कार्यालय/केन्द्रले अनुदान रोक्का गर्नेछ ।
 - (२) साभेदार संस्थाले सम्झौता बमोजिम अनुदान रकम लिई दुरुपयोग गरेमा त्यस्ता संस्थाबाट दश प्रतिशत जरिवाना सहित अनुदान रकम असूल उपर गरिनेछ ।
११. संशोधन : यो कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्चन परेमा मन्त्रालयले संशोधन गर्न सक्नेछ ।
१२. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयमा यसै कार्यविधि बमोजिम र अन्य विषयका हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

४.३क्याला लिलि फूलको खेती प्रविधि

- सुधीर श्रेष्ठ

प्रमुख, पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरी

परिचय

Zantedeschia (*Calla Lily*) एराकेसी परिवारभित्र पर्ने एक महत्वपूर्ण फूल फूलने आलङ्कारिक विरूवा हो। यसको उत्पत्ति दक्षिण अफ्रिकाबाट भएको मानिन्छ र हाल यो सबै महादेशहरूमा फैलिसकेको छ। यसको अनौठो प्याला (वाइन ग्लास) जस्तो आकार भएको फूल र त्यसको बिचमा पहेँलो औंला जस्तो डाँठ र सप्तरङ्गी इन्द्रेणीजस्तो विविध रङ्गले यसलाई अति नै लोकप्रिय बनाएको हो। यसको फूलको रङ्ग निखर सेतो देखि गहिरो बैजनी (भण्डै कालो) सम्म हुने गर्छ। यसबिचका सुनौलो, सुन्तला, रातो, गुलाबी, पहेँलो आदि विविध रङ्गमा यो पाइन्छ। *Calla Lily* को वैज्ञानिक नाम *Zantedeschia* सन् १८२६ मा विख्यात इटालियन वनस्पतिविद् Giovanni Zantedeschia को सम्मानमा राखिएको हो। क्याला लिलिलाई पिग लिलि, अरुम लिलि, केप लिलि आदि नामले पनि चिनिन्छ।

यसले अलि बढी चिसो मनपराउने भएकोले पोखरी वा कुलोको नजिक खुल्ला जमीनमा लगाउनसकिन्छ। आजभोलि यसको गमलामा पनि खेती गर्न शुरू गरिएको छ। यसको भेस लाइफ २ हप्तासम्म हुने भएकोले यसलाई अति उत्तम कटफ्लावरको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ। विवाहहरूमा प्रयोग हुने बुकेमा यसको प्रयोग गर्दा निकै आकर्षक देखिन्छ।

जातहरू

ज्यान्टेडेस्किया जाति (Genus) भित्र मुख्यतया: ७ प्रजाति (Species) र २ उपजातिहरू (Sub-species) *Z. aethiopica*, *Z. rehmannii*, *Z. jucunda*, *Z. elliottiana*, *Z. pentlandii*, *Z. odorata*, *Z. albomaculata* subsp. *albomaculata*, *Z. albomaculata* subsp. *macrocarpa* र *Z. albomaculata* *valida*. आदि रहेका छन्। यी प्रजातिहरूमध्ये *aethiopica* सदावहार प्रकृतिको हुन्छ र सेतो रङ्गको ठूलो फूल फूल्दछ भने अन्य प्रजातिहरू रङ्गिन फूल फूलने र पतझड प्रकृतिको हुन्छ। आजभोलि थुप्रै हाइब्रीड जातहरूको पनि विकास गरिएको छ।

प्रजाति	पातको आकार	पातमा छिर्के बुझ्ने	फूलको रङ्ग	फूलने समय
<i>Z. aethiopica</i>	अण्डाकार-हृदयाकार वा भालाकार	दुर्लभ	सेतो-गुलाबी	फागुन-जेठ
<i>Z. odorata</i>	अण्डाकार-हृदयाकार	नहुने	सेतो	फागुन-जेठ
<i>Z. albomaculata</i> subsp. <i>albomaculata</i>	लम्बाकार-भालाकार	कम	सेतो-हल्का पहेँलो-गुलाबी	फागुन
<i>Z. albomaculata</i> subsp. <i>macrocarpa</i>	त्रिकोणाकार-भालाकार	पातलो	पहेँलो	जेठ-भदौ
<i>Z. valida</i>	अण्डाकार-हृदयाकार-गोलाकार	नहुने	क्रिम	जेठ-भदौ
<i>Z. elliottiana</i>	गोलाकार-अण्डाकार	हुने	सुनौलो	जेठ-भदौ
<i>Z. jucunda</i>	त्रिकोणाकार-भालाकार	बाक्लो	सुनौलो	जेठ-भदौ
<i>Z. pentlandii</i>	गोलाकार-अण्डाकार-लम्बाकार-चक्कुआकार	दुर्लभ	पित्तले पहेँलो	जेठ-भदौ
<i>Z. rehmannii</i>	चक्कुआकार	नहुने	सेतो-गुलाबी-गाढा मरुन	जेठ-भदौ

उत्पादनको अवस्था

संसारमा क्याला लिलिको उत्पादनको अवस्था हेर्दा संयुक्त राज्य अमेरिका पहिलो स्थानमा आउँछ। अमेरिका एकलैले कूल उत्पादनको ५० प्रतिशत स्थान ओगट्दछ भने न्यूजिल्याण्ड र नेदरल्याण्डले ४५ प्रतिशत हिस्सा लिएको छ। बाँकी ५ प्रतिशत हिस्सा भारत, श्रीलङ्का र मध्य अमेरिकी देशहरूले ओगटेका छन्। अमेरिकामा ९५ प्रतिशत क्याला लिलिको गानोको उत्पादन गमलामा लगाउनको लागि हुन्छ भने युरोपमा ८० प्रतिशतभन्दा बढी क्यालाको खेती कटफ्लावरको रूपमा हुन्छ।

हावापानी र माटो

क्याला लिलिको खेती गर्न समशितोष्ण हावापानी आवश्यक पर्दछ। १५ देखि २८° से. तापक्रममा यसको खेती राम्रो हुन्छ। नेपालको सन्दर्भमा भन्नुपर्दा तराईमा असोज-कार्तिकमा र पहाडमा माघ-फागुनमा यसको गानो रोप्नु उपयुक्त हुन्छ। यदि माटोको तापक्रम कम्तीमा १३° से. र हावाको तापक्रम बढीमा २५° से. कायम गर्न सकियो भने कुनै पनि समयमा यसको खेती गरेर फूल फूलाउन सकिन्छ। तर तापक्रम १५° से. भन्दा तल गएको अवस्थामा भने क्याला लिलि फूल सक्दैन। यो फूललाई कम्तीमा ६ घण्टाको प्रकाशको आवश्यकतापर्दछ। माटोको हकमा चिस्यान भएको तर पानी नजम्ने, प्रशस्त प्राङ्गारिक पदार्थ भएको हलुका दोमट माटो यसको खेतीको लागि उपयुक्त हुन्छ। माटोको अम्लीयपना ६ देखि ६.५ उपयुक्त हुन्छ।

प्रसारण तथा रोपण

क्याला लिलीको प्रसारण बीउबाट पनि गर्न सकिने भएता पनि यस विधिबाट उत्पादन गरिएको विरुवाको गुण माउ बोटको जस्तो नहुने र फूल फूलन कम्तीमा ३ वर्ष लाग्ने भएको हुँदा जातीय विकास गर्ने प्रयोजनको लागि मात्र यो विधि अपनाइन्छ। व्यवसायिक खेतीको लागि गानो छुट्याउने विधि अपनाउने गरिन्छ। हिउँद शुरू हुनुभन्दा अगाडी खेनेर हिउँदभरी यसलाई भण्डारण गर्ने र हिउँदयाम पश्चात टुसा निस्केका गानोलाई माउबाट छुट्याएर रोप्न सकिन्छ। फूल फुलन योग्य ४-६ से.मी साइजको गाना उत्पादन गर्नको लागि कम्तीमा पनि ४ महिनाको जीवनचक्र र ३-४ महिनाको सुसुप्तावस्था (Resting period) पूरा गरेको हुनु पर्दछ। गाना रोप्नु अघि जिबेरिलिक एसिड (जी.ए.३) ५०-१०० पी.पी.एम. को घोलमा ३० मिनेट डुबाएर रोप्दा फूल फूलने हाँगाको संख्या र हाँगामा फूलको संख्या बृद्धि हुने अध्ययनले देखाएको छ।

आजभोलि रोगमुक्त विरुवा उत्पादनको लागि टिस्यूकल्चर विधिको प्रयोग पनि गर्न थालिएको छ। यस विधिबाट ठूलो संख्यामा रोगमुक्त विरुवा उत्पादन गर्न सकिन्छ। यस विधिबाट उत्पादन गरिएको विरुवामा फूल फूलन गानो छुट्याउने विधिमा भन्दा बढी समय लाग्छ।

गमलामा फूल उत्पादन

गमलामा क्याला लिलि लगाउँदा ४ देखि ८ इञ्च साइजको गमलामा रोप्न सकिन्छ। गमलाको साइज अनुसारको गाना रोप्नु पर्दछ। ४ इञ्चको गमला भए प्रति गमला यौटा गाना (४-५ से.मी. साइजको), ६ इञ्चको गमलामा प्रति गमला २ वटा गाना, ८ इञ्चको गमला भए प्रति गमला ३ वटा गाना रोप्न सकिन्छ। गमलाको तल्लो भागमा बढी भएको पानी बगेर जान प्वाल हुनु पर्दछ। पानीको राम्रो निकासको लागि गमलाको पिँधमा गिटी वा कोकोचिप्स राखिदिनु पर्दछ। गमलामा माटोको मिश्रण तयार गर्दा १ भाग माटो, १ भाग राम्ररी पाकेको कम्पोष्ट वा भर्मिकम्पोष्ट र १ भाग कोकोपिट मिसाउन राम्रो हुन्छ।

गानो रोप्नु भन्दा १ रात अघि माटोलाई नानो सिल्भर हाइड्रोजन पेरोक्साइड ३० मि.लि. प्रति लिटर पानीको घोलले भिजाएर निर्मलिकरण गरेर मात्र रोप्नु पर्दछ । रोप्दा सतहभन्दा ५ से.मी. गहिरो गरी टुसा माथि तर्फ फर्काएर रोप्नु पर्दछ । रोपिसकेपछि गानोलाई ब्याक्टेरिया र हुसीजन्य रोगबाट बचाउन स्ट्रेप्टोमाइसिन १००-२०० पि.पि.एम., एलाइट १ मि.लि/लि. पानी तथा आइप्रोआयोडिन (चिफ्को) ०.५ ग्राम/लिटर पानीको दरले मिश्रण बनाई सिंचाई गरिदिनु पर्दछ । गानो रोपेपछि शुरुको अवस्थामा गमला राखेको ठाउँको आद्रता बढाएर ७०-७५% कायम गर्नु पर्दछ । गानो रोपेको गमलालाई सुक्न नदिन १-२ हप्तासम्म प्लाष्टिकले ढाकिदिनु पर्दछ र तापक्रम २०-२५^०से. कायम गर्नु पर्दछ । गानो उम्रेर टुसा बाहिर निस्कन थालेपछि प्लाष्टिक हटाइदिनु पर्दछ ।

गाना रोप्ने बेला गमला जोडेर राखे पनि पछि पातहरुको विकास भएपछि यौटाले अर्को गमलाको पात नछुने गरी दुरी कायम गरिदिनु पर्दछ ।

हर्मोनको प्रयोग

राम्रो फूल उत्पादनको लागि क्याला लिलिमा हर्मोनको प्रयोग गर्नु आवश्यक हुन्छ । टुसा २-४ से.मी. लामो भएपछि हर्मोनको प्रयोग गर्नु पर्दछ । यसको लागि ६० पि.पि.एम. प्याक्लोबुट्राजोलको घोल तयार गरेर प्रति गमला (६ इञ्चको) ५० मि.लि. प्रयोग गर्नु पर्दछ । गमला सो भन्दा सानो वा ठूलो भए सोही अनुसार घोलको मात्र बढी वा कम प्रयोग गर्नु पर्दछ । हर्मोनको प्रयोग गर्दा माटोमा चिस्यान हुनु जरुरी हुन्छ ।

गमलामा क्याला लिलि लगाउने चरणहरू

गमलाको छनौट

गमलामा मिश्रण भर्ने

गानो रोपण

गानोलाई मिश्रणले छोपेको

गमलालाई प्लाष्टिकले ढाक्ने

गानो उम्रन थालेको

हर्मोन प्रयोग गर्ने अवस्था

हुर्कदै गरेको अवस्था

तयार अवस्थाको गमला

सिंचाई

गानो रोपेको ३ हप्तासम्म माटोमा चिस्यान बढी हुनु हुँदैन । चिस्यान धेरै भएमा गानो कुहिन सक्छ । जराको विकास नभएसम्म विरुवाले पानी नलिने भएको हुँदा पानी ठिक्क मात्र हुनु पर्दछ । यदि गमलालाई प्लाष्टिक सीटले छोपेको छ भने पानी दिई रहनु पर्दैन । प्लाष्टिकले छोपेको छैन भने गानो सुक्न नपाउने हिसाबले मात्र थोरै थोरै पानी दिनु पर्दछ । गानो उम्रिसकेपछि भने माटोको अवस्था हेरी पानी दिनु पर्दछ । गमलामा पानी हाल्ने सही समय विहानीपख हो । यदि घाम नलागेको दिन छ भने सिंचाई पनि कम गर्नु पर्दछ ।

मलखाद

गानो रोपेको ३ हप्तापछि मलखाद दिन शुरू गर्नु पर्दछ । यसको लागि हप्ताको १ पटक एन.पी.के.(१९:१९:१९) १ ग्राम प्रति लिटर पानी, १ पटक क्याल्सियम नाइट्रेट १ ग्राम प्रति लिटर पानी तथा १ पटक पोट्यासियम सल्फेट १ ग्राम प्रति लिटर पानीको दरले भोल मलको रुपमा प्रयोग गर्नु पर्दछ । त्यसैगरी १५ दिनमा १ पटक मल्टिप्लेक्स १ मि.लि. प्रति लिटर पानीको दरले हाल्नु पर्दछ । भोलमल प्रयोग गर्दा विरुवाको माथि नपर्ने गरी माटोमा हाल्नु पर्दछ ।

कट फ्लावर उत्पादन

क्याला लिलिको खेती कट फ्लावर उत्पादन गर्ने उद्देश्यले समेत गर्न सकिन्छ। यसको लागि हलुका तर चिस्यान रहने किसिमको माटो उपयुक्त हुन्छ। पानी जमीन यसको खेतीको लागि राम्रो हुँदैन। यदि माटो चिम्ट्याइलो खालको छ भने अग्लो ड्याड बनाउनु पर्दछ। माटोको पी.एच. ५-६.५ र ई.सि. १.५ भन्दा कम हुनु पर्दछ। कट फ्लावर खेतीको लागि जमीन तयार गरिसकेपछि माथि गमलाको लागि गरे जस्तै सिल्भर हाइड्रोजन पेरोक्साइडको घोल तयार गरी माटो निर्मलिकरण गर्नु पर्दछ। गानो रोप्दा गानो देखि गानोको दुरी १५ से.मी र लाइन देखि लाइनको दुरी २०-३० से.मी. हुने गरी रोप्नु पर्दछ। गानोको साइज ठूलो छ भने केही टाढा लगाउन सकिन्छ। यसरी रोप्दा १ वर्ग मी. जमीनमा २० देखि ३५ वटा ४-६ से.मी. साइजको गानो आवश्यक पर्दछ।

गानो रोपेपछि जमीन राम्ररी भिज्ने गरी सिंचाई गरिदिनु पर्दछ र यदि ग्रीन हाउस भित्र खेती गरिएको हो भने हावाको तापक्रम १५-२५^० से. र माटोको तापक्रम २०^० से. भन्दा माथि नजाने व्यवस्था गर्नु पर्दछ। हिउँदको बेला घाम प्रशस्त लाग्ने र गर्मीको समयमा सेड नेटको व्यवस्था गर्नु पर्दछ। हावाको आद्रता ६०-७५% कायम गर्नु पर्दछ। ६०% भन्दा कम भएमा फोगर वा मिष्ट चलाउनु पर्दछ भने ७५% भन्दा बढी भएमा सर्कुलेटरी फ्यान चलाउनु पर्दछ।

मलखाद

क्याला लिलिमा मलखाद प्रयोग गर्दा नाइट्रोजन धेरै प्रयोग गर्नु हुँदैन। यसको लागि नाइट्रोजन भन्दा पोटास बढी महत्वपूर्ण हुन्छ। त्यसकारण मल हाल्दा नाइट्रोजन र पोटासको ब्यालेन्स मिलाउनु पर्दछ। कट फ्लावरको लागि क्याला लिलिको खेती गर्दा जमीन तयार गर्दा प्रशस्त मात्रामा कम्पोष्ट मल हाल्न सकेमा पछि रासायनिक मल नराख्दा पनि हुन्छ। रासायनिक मल प्रयोग गर्ने हो भने गानो रोपेको ३ हप्ता पछि गमलामा जस्तै १९:१९:१९, क्याल्सियम नाइट्रेट र पोटासियम सल्फेट १ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई थोपा सिंचाईबाट दिन सकिन्छ।

फूल टिप्ने

फूलले पूर्ण आकार लिएर केही खुलिसकेपछि तथा राम्ररी रङ्गको विकास भएपछि टिप्नु पर्दछ। तलको चित्रमा फूलको विभिन्न चरणहरु देखाइएकोमा नं ३ मा देखाइएको दुई तिहाई फूल खुलेको अवस्था नै यसको टिपाई गर्ने ठीक अवस्था हो। यो बेला फूलको बीचमा भएको पहेँलो परागकण भएको भाले अङ्ग स्पष्ट देखिएको हुन्छ। टिपाई गर्दा एकाबिहानै गर्नु पर्दछ। विहान एक पटक हल्का सिंचाई गरेपछि फूल टिप्न सजिलो हुन्छ। फूल टिप्दा फूलको डाँठलाई समाएर हलुकासँग तान्दा सजिलै चुँडिएर आउँछ। फूल टिप्ने बित्तिकै त्यसलाई क्लोरिनयुक्त सफा पानीमा डाँठको टुप्पा डुबाएर राख्नु पर्दछ। त्यसपछि यसलाई ९-१३^० से. तापक्रममा केही समय भण्डार गर्नु पर्दछ र लम्बाई एकनास हुने करी डाँठ काटेर मुठा बनाउनु पर्दछ। कट फ्लावरलाई पछिसम्म

भण्डार गर्न डाँठलाई क्लोरिनयुक्त पानीमा डुबाएर ६-९^० से. मा भण्डार गर्नु पर्दछ । यसरी भण्डार गर्दा १५ दिनसम्म राख्न सकिन्छ । यद्यपि क्याला लिलिलाई लामो समयसम्म राख्दा यसमा हरियोपनाको विकास हुन थाल्दछ ।

फूलका विभिन्न चरणहरू

गानो उत्पादन र भण्डारण

क्याला लिलि भण्डै २-३ महिनासम्म फूलिरहन्छ । यो बेलामा आवश्यकता अनुसार सिंचाई गरिरहनु पर्दछ । जब विरुवा पहेँलो भएर सुकेर मर्न थाल्दछ तब पानी दिन बन्द गर्नु पर्दछ । त्यसपछि लगभग १ महिना जति बोटलाई त्यतिकै छाडिदिनु पर्दछ । विरुवा पुरै सुकेपछि चोटपटक नलाग्ने गरी गाना जमीनबाट निकाल्नु पर्दछ र ३ दिन जति न्यानो र सुख्खा हावा लाग्ने ठाउँमा सुक्नलाई छाडिदिनु पर्दछ । गानो राम्ररी सुकेपछि त्यसलाई अध्यारो स्थानमा १२^० से. तापक्रममा भण्डार गर्नु पर्दछ ।

रोगहरू

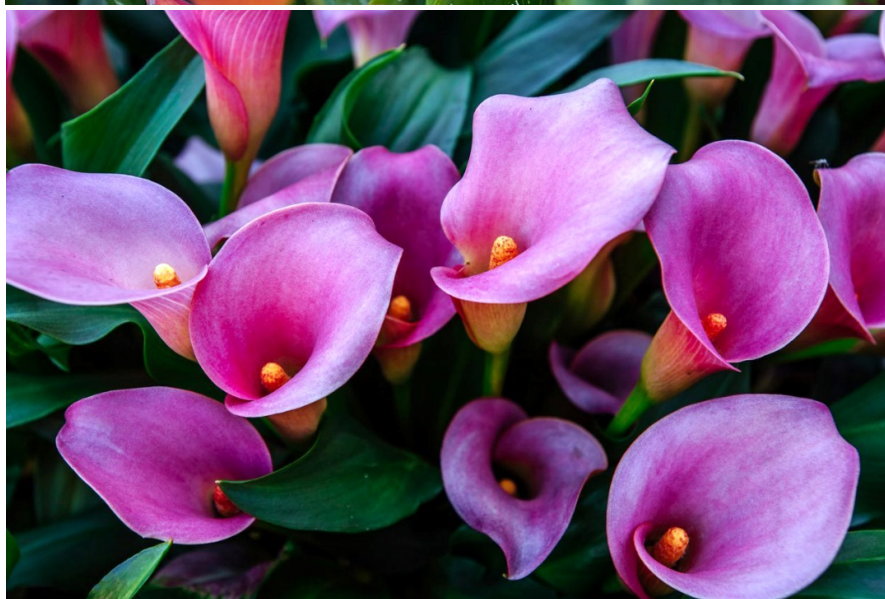
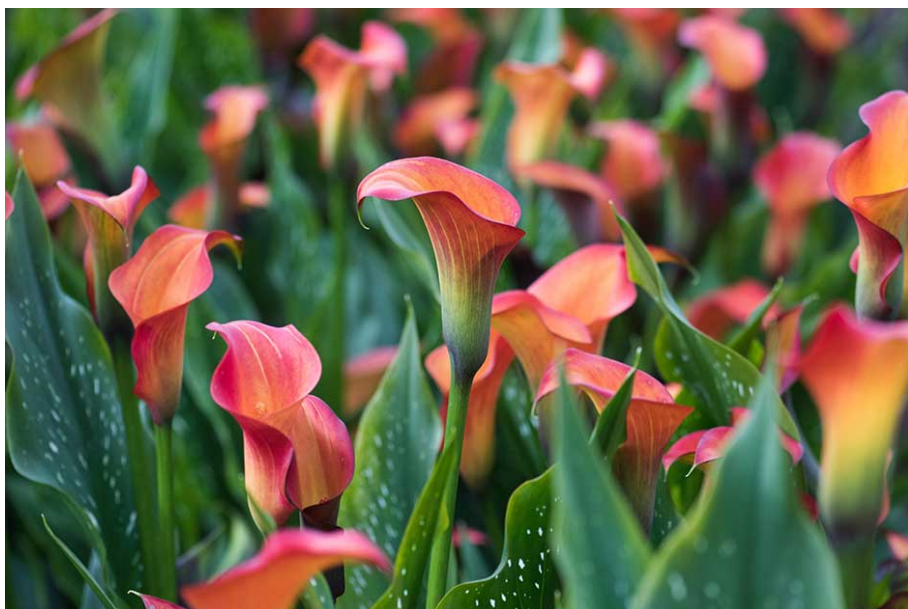
क्याला लिलीमा *Erwinia carotovora* नामक ब्याक्टेरियाको कारण लाग्ने सफ्ट रट मुख्य रोगहरू मध्येमा पर्दछ । रोगग्रस्त पात र डाँठ पानीले भिजेको जस्तो देखिन्छ । बोटको फेदमा र गानोमा रोगले बढी आक्रमण गर्दछ । पात र डाँठ गाडा हरियो हुन्छन् र ओइलाउन थाल्दछन् । पछि पहेँलो भएर सुकेर जान्छन् । यस रोगको रोकथाम र नियन्त्रणको लागि रोप्ने गानाहरू चोटपटक नलागेको छनौट गर्ने, निर्मलिकरण गरेको माटोमा मात्र लगाउने र नाइट्रोजनयुक्त मल बढी प्रयोग गर्नु हुँदैन ।

सफ्ट रट रोग लागेको फूल

कीराहरू

यस फूलमा खासै कीराहरूले दुःख दिएको पाइएको छैन । श्रीप्स र लाही कीराको समस्या कहिलेकाँही देखिने गर्दछ । यसको लागि बगैँचाको सरसफाई गर्ने नियमित गोडमेल गर्ने र रासायनिक विषादी प्रयोग गर्नु परेमा श्रीप्सको लागि इमामेक्टिन बेन्जोयट भोल १ मि.लि. वा धुलो ०.५ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई स्प्रे गर्नु पर्दछ । लाहीको लागि इमिडाक्लोप्रिड ०.५ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाई स्प्रे गर्नु पर्दछ ।

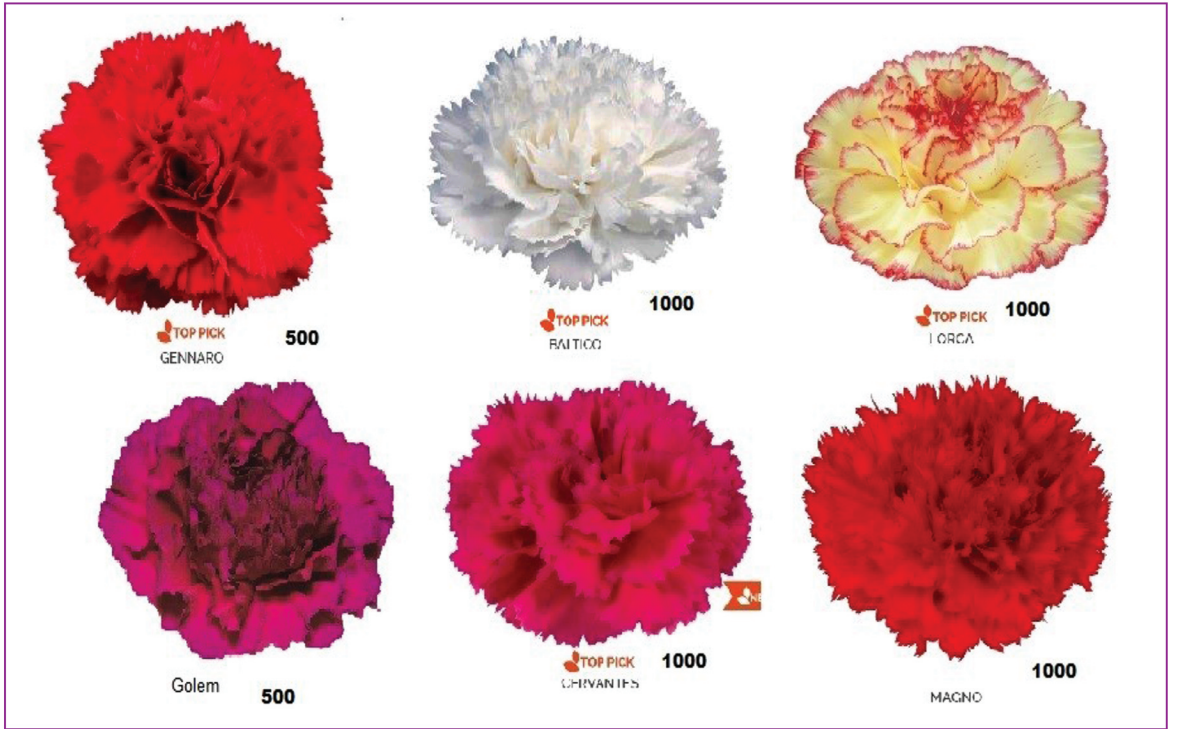

पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरीको एक विशिष्ट पहिचान : फूल खेल्ने आरू

शोभायमान फूल खेल्ने आरू (फ्लावरिड पिच) का बोटहरू

यस वर्ष नेदरल्याण्डबाट भिकाइएका कार्नेशनका ६ नयाँ जातहरू

पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरीको ७०% अनुदानमा निर्मित
पुष्प भण्डार कोल्डरूम, ग्लोबल फ्लोरा प्रा.लि., ज्वागल, ललितपुर